

Concept notulen

Jaar
Vergaderdatum
Publicatiedatum

OPENBARE VERGADERING PROVINCIALE STATEN VAN UTRECHT
2023
20 september 2023
27 oktober 2023

Inhoudsopgave

Leden van de Provinciale Staten van Utrecht.....	3
Opening.....	4
Agenda 20 september 2023.....	4
Beëdiging kandidaat-commissielid dhr. van der Pouw-Kraan (CDA).....	4
Verslag Provinciale Statenvergadering 20 september 2023.....	5
Motielijst en lange termijnplanning Provinciale Staten.....	5
6SV Verlenging contract PwC.....	5
SV Rapport Circulaire economie van de Randstedelijke Rekenkamer.....	5
SV Zomernota.....	6
SV Actualisatie Treasurystatuut en Treasurystrategie.....	23
SV Wijziging Artikel 4.2 Verordening Fractieondersteuning provincie Utrecht 2023.....	41
SV Verordening Europese landbouwsubsidies provincie Utrecht 2023-2027.....	45
Stemverklaringen.....	60
Stemming.....	62
Sluiting.....	64
Toezeggingen.....	65
Gedeputeerde VAN SCHIE zegt toe de raad mee te nemen in de doorkijk die voor komende 25 jaar gemaakt wordt ten aanzien van het MIP en met de commissie in gesprek te gaan om de verwachtingen in kaart te brengen.....	65
Gedeputeerde BAKKER zegt toe in technisch gesprek in de FAC verder te spreken over het vraagstuk van de heer Janssen inzake de actualisatie treasurystatuut en treasurystrategie.....	65

2023

Gedeputeerde STERK zegt toe een memo te maken, in lijn met voorgaande memo inzake het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, om de raad te informeren over de monitoring van Europese landbouwsubsidies en tevens hierover verder te praten tijdens een informatiesessie..... 65

Index..... 66

Leden van de Provinciale Staten van Utrecht

Aanwezig:

Afwezig:

Aanwezig:

Afwezig:

Statenbrede openbare vergadering op woensdag 8 februari 2023

Statenvoorzitter: de heer mr. J.H. Oosters, Commissaris van de Koning

Plaatsvervangend Statenvoorzitter: mevrouw de Boer-Leijnsma

Griffier: de heer R. Poort

Verslaglegging: mevrouw E. van Asten (Notuleerservice Nederland)

De **VOORZITTER** opent de vergadering om 10:30 uur.

1. Opening

De **VOORZITTER**: Dames en heren, hierbij open ik de vergadering van Provinciale Staten van Utrecht. Ik heet u allen van harte welkom. Ik heet ook de mensen op de publieke tribune van harte welkom en alle mensen die onze vergadering via de livestream volgen eveneens van harte welkom. Ik heb bericht van verhindering voor deze vergadering gekregen van mevrouw Bikker en mij is doorgegeven dat mevrouw Flink later vandaag zal aansluiten bij onze vergadering. Dat zijn de mededelingen bij de opening.

2. Agenda 20 september 2023

De **VOORZITTER**: Dan kom ik bij agendapunt 2 en dat is het vaststellen van onze agenda voor de vergadering van 20 september. Dames en heren, ik meld u daarbij dat bij agendapunt 10, en dat betreft het Statenvoorstel wijziging artikel 4.2 Verordening Fractieondersteuning provincie Utrecht, ik als uw voorzitter eventuele vragen daarover vanuit uw Staten zal beantwoorden en daarom gedurende dit agendapunt mijn voorzitterschap zal overdragen aan de plaatsvervangend voorzitter mevrouw De Boer. Dus dan weet u dat. Voor het overige heb ik geen opmerkingen bij de agenda en stel u voor om de agenda als zodanig vast te stellen. Daar kunt u mee instemmen? Dank u wel.

3. Beëdiging kandidaat-commissielid dhr. van der Pouw-Kraan (CDA)

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij naar agendapunt 3 en dat is de beëdiging van het kandidaat commissielid de heer Van der Pouw-Kraan, namens het CDA. En ik wil de heer Pouw-Kraan vragen om naar voren te komen en tegenover mij te gaan staan. En dan zal de griffier de eed voorlezen. Ik verzoek u tijdens de plechtigheid te gaan staan.

De heer **POORT**: Ik zweer dat ik, om tot een lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen.

De heer **VAN DER POUW-KRAAN**: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De **VOORZITTER**: Van harte gefeliciteerd.

De heer **VAN DER POUW-KRAAN**: Dank u wel.

[Applaus]

De **VOORZITTER**: Dames en heren, van harte gefeliciteerd voor meneer Pouw-Kraan en er is bij de eerstkomende schorsing ook gelegenheid om hem nog persoonlijk te feliciteren. En vanzelfsprekend zijn hij en zijn familie ook vrij om even de felicitaties hiernaast in de foyer met elkaar uit te wisselen. Maar wij gaan door met de vergadering.

4. **Verslag Provinciale Statenvergadering 20 september 2023**

De **VOORZITTER**: Dames en heren, dan is aan de orde agendapunt 4, het verslag van de provinciale Statenvergadering. Daar stemt u mee in. Dank u wel.

5. **Motielijst en lange termijnplanning Provinciale Staten**

De **VOORZITTER**: Agendapunt 5, de motielijst en langetermijnplanning Provinciale Staten. Die stelt u vast. Dank u wel.

6. **6SV Verlenging contract PwC**

[SV Verlenging contract PwC](#)

De **VOORZITTER**: Dan is aan de orde agendapunt 6, het Statenvoorstel Verlenging contract PwC. De commissie heeft ervoor gekozen, een hamerstuk. Mij is aangegeven dat Volt een stemverklaring wil afleggen. Meneer De Jong, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer De Jong voor een stemverklaring.

De heer **DE JONG** (stemverklaring): Dank u wel, voorzitter. Volt is blij met de inzet van onze accountant en begrijpt de voordelen van het verlengen van het contract. Tegelijkertijd is het natuurlijk wel spijtig dat we als organisatie zo moeten leunen op de accountant. Dat kan en moet beter. Het is Volt duidelijk dat we intern nog flinke stappen te zetten hebben om de interne financiële beheersing te verbeteren. Dit vraagt om aandacht. Volt roept daarom Gedeputeerde Staten op om bij het neerkomen van de hamer op dit besluit dit te interpreteren als een opdracht om met alle aandacht en noodzakelijke middelen onze interne financiële beheersing duurzaam te verbeteren en om Provinciale Staten daarvan op de hoogte te houden van de voortgang dus. Dank, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Goed. Dat was een stemverklaring. Geen andere stemverklaringen? U stemt in met voorstel. Dank u wel.

Het statenvoorstel wordt zonder discussie en hoofdelijke stemming goedgekeurd; de Provinciale Staten nemen mitsdien het besluit.

7. **SV Rapport Circulaire economie van de Randstedelijke Rekenkamer**

[SV Rapport Circulaire economie van de Randstedelijke Rekenkamer](#)

De **VOORZITTER**: Dan agendapunt 7, het Statenvoorstel Rapport circulaire economie van de Randstedelijke Rekenkamer. Ook daar is gekozen voor een hamerstuk en heb ik twee verzoeken tot stemverklaring binnengekregen. Eerst de BBB. Gaat uw gang, meneer Beltman.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Beltman voor een stemverklaring.

De heer **BELTMAN** (stemverklaring): Voorzitter, laat ik maar meteen met de deur in huis vallen. BBB zal dit Statenvoorstel omarmen, maar wel heeft BBB een kanttekening. Tijdens de commissie kwamen de woorden drang en dwang voor en hier wil BBB zich verre van houden. Wij denken dat met positieve prikkels deze transitie ook gehaald kan worden. En tevens willen we het College meegeven dat ze met alle aanbevelingen ook de kwetsbare in onze samenleving in het oog moeten houden. Laten we deze groep niet vergeten, zodat zij ook niet achterblijven. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Beltman. En dan kijk ik naar mevrouw Van der Veld van de PVV. Gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Van der Velde voor een stemverklaring.

Mevrouw **VAN DER VELDE** (stemverklaring): Dank u wel, voorzitter. Ik sluit me eigenlijk aan bij de mooie woorden van de heer Beltman, die heeft het goed gezegd.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Tweemaal stemverklaring. Geen andere woordvoering op dit punt? Dan stemt u in met het voorstel. Dank u wel.

Het statenvoorstel wordt zonder discussie en hoofdelijke stemming goedgekeurd; de Provinciale Staten nemen mitsdien het besluit.

8. **SV Zomernota**

[SV Zomernota](#)

De **VOORZITTER**: Dan ben ik bij agendapunt 8 en dat is de Zomernota. Vanuit de commissie is geadviseerd omdat in klein debat te doen. Dat doen we in één termijn. Ik stel wel voor om dat even vanachter het spreekgestoelte te doen. Dus ik nodig daartoe uit als eerste meneer Verleun. BBB, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Verleun.

De heer **VERLEUN**: Dank u wel, voorzitter. Aangaande de Zomernota heeft de BBB technische vragen gesteld en diverse commissies zijn nog een aantal aanvullende vragen gesteld. Deze zijn voor ons voldoende beantwoord en wij hebben dus voor nu voor deze Zomernota eigenlijk geen aanvullende vragen. Dus de wandeling was eigenlijk langer dan mijn speech.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat is wel altijd gezond, een korte wandeling. Dank u wel, meneer Verleun. Dan kom ik bij de fractie van GroenLinks. Meneer El Hamdaoui. En ik heb begrepen, meneer El Hamdaoui, dat u uw maidenspeech gaat

houden. U wou zeggen, dan moet ik hem niet vergeten. Het kaartje. Vanzelfsprekend. U hebt het woord.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer El Hamdaoui.

De heer **EL HAMDAOUI**: Dank u wel, de voorzitter. Jullie zien al, ik ben niet gewend om hier te staan. Sterker nog, het is mijn eerste keer voor jullie allemaal. Ik ben ook echt erg zenuwachtig, dus als ik af toe stamel of over mijn woorden heen struikel, ik ben het niet gewend. Beste voorzitter, beste iedereen, ik moet wat bekennen: ik ben geen fan van maidenspeech geven. Begrijp me niet verkeerd, ik vind het leuk om naar die van jullie te luisteren. Heel leuke verhalen allemaal. Maar als ik hem zelf moet geven, dan voelt het meer als een soort van schouderklopje die ik mezelf moet geven. Ik weet niet of jullie dat ooit gedaan hebben, maar het is best wel onhandig om dat te doen. Vooral met een pak aan. Tenminste, dat vind ik. Maar ik ga het toch proberen te doen want. Want wat is een maidenspeech eigenlijk? Dat weten jullie allemaal, maar de kijkers thuis natuurlijk niet en die zijn natuurlijk met velen. Met een maidenspeech zet je jezelf neer als politicus als persoon, als wie ben jij nou, waarom sta jij hier? Ik ben Imraan, 28 jaar en samen met de BBB was ik de grootste verrassing van de afgelopen verkiezingen. Want ik kwam van plek 16 er toch in. Vrienden van DWARS, vrienden van mijn huis, van huis Imraan en natuurlijk een shoutout naar mijn moeder en broertjes. Maar naast dat ik een verrassing ben, ben ik ook sociaal werker, student, broer, zoon, Utrechter en sinds kort volksvertegenwoordiger. Maar waarom ben ik dat geworden? Ik zit ook te twijfelen over waarom nou eigenlijk? Is het dan de vervelende dingen die ik heb meegekregen vanwege mijn achtergrond, als mijn Nederlandse achtergrond, mijn Marokkaanse achtergrond, alle incidenten die ik heb meegemaakt? Of zal ik het hebben over mij als sociaal werker, dat ik mensen heb gezien die het echt moeilijk hebben, die het echt beter verdienen in Nederland, maar door het systeem tegen werden gezet. Nee, ik denk dat de reden waarom ik volksvertegenwoordiger ben geworden is omdat ik het belangrijk vind dat mensen uit verschillende bubbels met elkaar in gesprek komen, in gesprek gaan om het land te verbeteren, om in ieder geval onze provincie te verbeteren. Want wij hebben de beste provincie van de wereld. Ik vind het fijn. En dat is eigenlijk mijn maidenspeech van waarom ik die geef, om te vertellen aan jullie van: laten we samen in gesprek gaan, laten we Utrecht de beste provincie van de wereld maken en laten we er deze vier jaar een geweldig jaar van maken.

[Applaus]

De **VOORZITTER**: Dank u wel en complimenten, meneer El Hamdaoui. U vervolgt nu met uw inbreng over de Zomernota.

De heer **EL HAMDAOUI**: De iPad werkt even niet mee. Ik heb geen internet.

De **VOORZITTER**: Er is een storing. Even kijken. Ik wil de vergadering even schorsen. Maar een storing is vrij algemeen.

De heer **EL HAMDAOUI**: Ik kan het misschien wel via mijn mobiel doen.

De **VOORZITTER**: Ik schors heel even tot meneer El Hamdaoui het op zijn mobiel kan lezen.

De **VOORZITTER** schorst de vergadering.

De **VOORZITTER** heropent de vergadering.

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Meneer El Hamdaoui heeft het woord. Aandacht graag.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer El Hamdaoui.

De heer **EL HAMDAOUI**: Hij is nog aan het laden.

De **VOORZITTER**: Ik stel voor, als het niet lukt, want ik hoor niet dat er breed een probleem is, dan vraag ik u even om dat op orde te brengen. Dan geef ik u straks nog aan het eind van de woordvoering vanuit de Staten het woord voor uw termijn. Is dat goed? Dan gaan wij nu door met de woordvoering namens de VVD en dat is mevrouw Gilissen die ik het woord geef.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan meneer Gilissen.

De heer **GILISSEN**: Meneer Gilissen, voorzitter. Voorzitter. Ik zal de loop naar de kathedraal ook besparen. We kijken terug op een goed debat, ook in de commissies over de Zomernota en de aanpassingen die daar zijn gedaan. Ik heb mogelijk dadelijk nog wel een vraag bij een nog in te dienen motie. Maar de VVD zal het voorstel ongetwijfeld steunen. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Gilissen. Dan nu D66, mevrouw De Widt.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw De Widt.

Mevrouw **DE WIDT**: Voorzitter, dank u wel. Over zoiets als de Zomernota zijn we in dit huis altijd goed in het uiten van ontzettend veel kritiek op de dingen die niet goed gaan. En dat is best wel jammer, want daarmee ga je voorbij aan ontzettend veel dingen die wel goed gaan. Als wij vanuit de D66-fractie naar de Zomernota kijken, dan zien wij een heleboel dingen waar we blij van worden. En daar wilde ik er drie van noemen. Om te beginnen, de daling van het aantal dodelijke verkeersslachtoffers. Dat is iets wat heel mooi is en waar we trots op kunnen zijn, waar elke dag aan gewerkt wordt om dodelijke slachtoffers te voorkomen. Ten tweede, de inzet in het ruimtelijke domein. Wij zijn best wel een voorloper met onze manier van omgevingsgericht werken. Daar bereiken we mooie resultaten mee, door te laten zien dat dat in samenwerking en in samenhang moet gebeuren. En ten derde, de vouchers voor isolatie van huizen van mensen die een laag inkomen hebben, is een verpletterend succes. En dat is heel mooi, want dan kunnen we vanuit de provincie daar iets aan doen. Dus al met al kijken wij eigenlijk wel met een positieve blik terug op die Zomernota. Over het instrument Zomernota, dat is niet helemaal ideaal, wat ons betreft. Dat ligt misschien aan het moment. Is eind april wel zo'n goede peildatum? Moeten we misschien weer terug naar twee tussenrapportages? Gelukkig is er een werkgroep aan de slag die erover nadenkt hoe we die cyclus kunnen verbeteren. En de informatiewaarde moet dan natuurlijk wel voor de Staten goed op peil blijven. Al met al zijn wij blij met deze Zomernota en kijken we met vertrouwen naar de daadkrachtige afronding van 2023, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw De Widt. Dan kom ik bij het CDA. Meneer Koren, zie ik. Meneer Koren, gaat uw gang

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Koren.

De heer **KOREN**: Dank, voorzitter. Voordat u zo allen denkt dat ik heel veel verstand heb van verkeersveiligheid, ik doe deze bijdrage namens mijn collega Bikker, die vandaag ziek is. Voorzitter, in de commissievergaderingen zijn op een aantal onderdelen verdiepende vragen gesteld. Die gaan we nu niet herhalen. Maar één onderwerp willen we vandaag graag uitlichten. Dat betreft verkeersveiligheid. Dat gaat ons echt aan het hart. In de Zomernota bij de doelstellingen is met kleuren aangeduid waar we staan. De doelstelling waar we de aandacht voor vragen, luidt: het aantal verkeersdoden en ernstig gewonden is laag. Hier staan drie groene icoontjes. We zijn goed op weg. Althans, dat zou je denken. Het is toch verwarrend. Het rapport Utrechtse Staat van de Verkeersveiligheid, een jaarlijks onderzoek naar de verkeersveiligheid, ontvangen in mei jongstleden, daar komt geen rooskleurig beeld in naar voren. Sterker nog, volgens het rapport is er sprake van een significante stijging van het aantal ernstig gewonde fietsers in de provincie Utrecht. En de verwachting is dat dit de komende jaren zal toenemen. Momenteel doen wij er alles aan als provincie samen met andere wegbeheerders om te zorgen dat er een goede doorstroming is op de wegen en dat de bereikbaarheid van voorzieningen beter wordt. Er is aandacht voor infrastructuur, educatie en voorlichting van weggebruikers. Maar het moet gewoon beter. Niemand wil toch dat deze significante stijging doorzet? Dit gaat over onze ouders, onze kinderen, onszelf. Daarom deze expliciete aandacht voor dit onderwerp. We zitten zelf aan het stuur. We vragen het College daarom meer expliciete aandacht voor verkeersveiligheid en concrete indicatoren waar we als Staat op kunnen toetsen, bijvoorbeeld in het Verkeer en Vervoer Plan. Aandacht voor de visuele weergave in financiële stukken. Staan de lichten daadwerkelijk op groen? Specifieke inzet op de lijst met 70 gevaarlijke oversteekpunten in de provincie Utrecht. Prioriteit geven aan andere verkeerskunde in de provincie op en rondom provinciale wegen, waar inwoners een gevoel van of daadwerkelijk onveiligheid ervaren. De Staat informeren over de wijze waarop deze punten kunnen worden uitgewerkt. Tot zover. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Koren. Dan kom ik bij de Partij van de Arbeid. Meneer Adriani heeft het woord.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Adriani.

De heer **ADRIANI**: Dank, voorzitter. Een Zomernota eigenlijk nog van het vorige College over een verkiezingsjaar wat dan pretendeert enigszins beleidslite te zijn. En toch wat ons betreft een Zomernota die uitstraalt dat we een provincie hebben met enorme ambitie en voor 80 procent ook grip op die ambitie, want verreweg het meeste loopt op orde. Dus dat verdient een compliment. Daar kunnen we blij mee zijn. Voorzitter, uit de commissie FAC is nog één los eindje overgebleven. We hebben het daar gehad over geldstromen, subsidiegeldstromen, waar de provincie namens andere overheden penvoerder van is, die wel of niet binnen onze P&C-verantwoording zou lopen en daar zou nog een schriftelijke reactie op komen. Die heb ik niet gezien. Hoeft ook niet nu beantwoord te worden, maar het zou fijn zijn als we die schriftelijke reactie alsnog krijgen. Voorzitter, twee rode draden wat ons betreft lopen door deze Zomernota heen. De ene zijn de vraagstukken rondom de arbeidsmarkt. Tekort aan handjes, daar hebben we zelf last van. Die 20 procent waar we achterlopen op onze ambities zijn vaak ook vanwege arbeidsmarkt-vraagstukken. Maar ook onze inwoners merken dat, als ze tevergeefs bij de bushalte staan te wachten op de bus die niet komt. En de tweede rode draad is de stijging

2023

van de energielasten. Dat zien we terug in onze begroting en ook mensen thuis merken dat straks komende winter als de energierekening weer hoog wordt. En mevrouw De Widt zei het ook al. We hebben dat programma met die isolatievouchers. Die zijn een enorm succes. Maar nu de winter er weer aankomt, vraag ik het College: ziet het College ruimte voor een najaarsoffensief om nog meer mensen er warmpjes bij te laten zitten de komende winter? En als die ruimte is, heeft het College dan nog iets van Provinciale Staten nodig? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Adriani. Ik heb net bericht gekregen dat het internetnetwerk in het pand is weggefallen. Ik probeer dat zo gedragen mogelijk te vertellen. Maar die collega's die nu verbindingproblemen hebben, daar kan even de WiFi voor ingesteld worden als ze dat willen. Willen ze dat even doen. Mo en Sergio zijn hier aanwezig om jullie daarbij te helpen. Dus steek dan even je vinger op en dan komt een van de medewerkers om jullie te helpen. Daar is Mo. Dan gaan we proberen om zo dat op te lossen. Dus het klopt inderdaad dat meneer El Hamdaoui van zijn tekst verstoken was. Goed. Dank u wel. Dan kom ik nu aan de inbreng van Partij voor de Dieren, mevrouw Butterman. Gaat uw gang, mevrouw Butterman.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Butterman.

Mevrouw **BUTTERMAN**: Dit doet het allemaal nog wel. Dank u wel, voorzitter. De Zomernota, nou niet echt een agendapunt waar in de commissievergaderingen veel discussie over is geweest. Maar wat ons betreft, zijn er nog een paar punten waar we onze vraagtekens bij zetten. We lezen op bladzijde 26 dat er bijna € 680.000 opzij wordt gezet voor, ik citeer het even, bossencompensatie waarbij bomen worden geplant ter compensatie van bomen elders in het Hart van de Heuvelrug-programma. Wat ons betreft, is dit een soort legoachtige manier van met de natuur omgaan. Op de ene plek volwassen bomen met hun eigen ecologie kappen, om die vervolgens op een totaal andere plek te compenseren. De provincie compenseert een gekapte boom met één tot tweeënhalve nieuwe bomen die binnen drie jaar naar de kap geplant moeten worden. Dit beleid is echter een onomkeerbare verwoesting van de natuur in Utrecht. Als het gaat om de ecologische waarde van één honderd jaar oude boom, zoals we die bijvoorbeeld kennen van landgoed Oude Tempel, zijn honderden jonge bomen gewenst om die ecologie weer op te bouwen. Wij maken ons hier zorgen over en komen daarom binnenkort terug bij de Staten met een voorstel. Dan een ander belangrijk punt. Voor zowel de Groene contour als voor de Natura 2000-gebieden komt er minder budget beschikbaar. In het eerste geval omdat veel Groene contour-gebieden nu te boek zullen gaan als NNN-gebied. Want het aantal hectares NNN- gebied moet natuurlijk ook gehaald worden. Onze zorg is dan ook dat hiermee geen budget is voor de hoognodige Groene contour. Dus hoe kan daar zomaar een streep door zijn gezet? Iets verderop zien we ook een neerwaartse bijstelling van het budget van Natura 2000-gebieden. In beide gevallen gaat het budget, in totaal € 2,5 miljoen, naar de algemene reserves voor het landelijk gebied. Het meest bezwaarlijk toont zich hier het punt dat natuur en landbouw geen gescheiden portefeuilles zijn. Budgetten voor natuur kunnen daardoor geschoven worden naar andere dossiers binnen ruimtelijk ontwikkeling, waarvan landbouw een heel groot dossier is. De ruimte in onze provincie is schaars en het meest onder druk staat nog wel de natuur. Dat er dus voor twee belangrijke projecten het budget neerwaarts wordt bijgesteld, is wat ons betreft echt niet meer van deze tijd. Daarom is de vraag of dat geld geormerkt blijft voor natuur. Wij vrezen het ergste. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Butterman. Dan kom ik bij de fractie van de ChristenUnie, mevrouw Rikkoert.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Rikkoert.

Mevrouw **RIKKOERT**: Bedankt, voorzitter. Wij kunnen heel kort zijn. We hebben verder geen inbreng.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De fractie van Volt, meneer De Jong.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer De Jong.

De heer **DE JONG**: Dank, voorzitter. Allereerst, dank aan alle effort, met name ook aan de collega's achter de schermen bij de totstandkoming van deze Zomernota. Volt hoopt dat de Zomernota volgend jaar ook daadwerkelijk in de zomer tot ons komt. We hebben enkele vragen gesteld in de betreffende commissies, bijvoorbeeld over de Groene contour-gebieden die nu onder het zoekgebied voor de NNN worden geschaard. Het budget voor de Groene contour wordt derhalve naar beneden bijgesteld, maar we halen de doelen spijtig genoeg niet. Dit lijkt haaks te staan op de ambitie van dit College om natuur uit te breiden en te versterken. Volt vroeg aandacht voor de doelen van de Groene contour. En de gedeputeerde heeft in de commissie toegezegd om op een ander moment meer informatie te verschaffen over de stand van zaken rond de Groene contour en de beleidskeuze ook in relatie tot de andere opgaven binnen de dossiers natuur en landbouw. Wij vragen de gedeputeerde dit moment concreet te maken en te plannen, het liefst op een korte termijn. Voorzitter, verder beperken we onze inbreng en bereiden we ons voor op de aankomende debatten rond de begroting 2024. Dank.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer De Jong. JA21, meneer Fiscalini.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Fiscalini.

De heer **FISCALINI**: Dank u wel, voorzitter. Ook wij zullen het kort houden. Wij hebben op dit onderwerp geen inbreng. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. PVV, mevrouw Van der Velde.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Van der Velde.

Mevrouw **VAN DER VELDE**: Dank u wel, voorzitter. Ook wij hebben geen inbreng.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. SGP, meneer Van den Dikkenberg. Die komt met pasje deze kant op.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van den Dikkenberg.

De heer **VAN DEN DIKKENBERG**: Voorzitter, dank u wel. Wat jammer dat het internet al hersteld is. Ik had het experiment van beantwoording zonder ondersteuning wel eens een keer plaats willen zien vinden. Wij hebben kennisgenomen van de Zomernota en inhoudelijk de punten in de commissies doorgenomen. Waarvoor dank. Het waren mooie wisselingen op sommige onderwerpen. We zien een scherp kostenstijging op

2023

energie en op enkele andere plaatsen op de korte rapportageperiode. Het is daarom goed om de kadernota te actualiseren richting de begroting. Een goed voorstel en een goed beslispunt. Op hoofdlijnen ligt het schip van de provincie op koers. Voorzitter, wat de SGP betreft, staat duurzame betaalbaarheid van de ambities altijd voorop. U weet nog dat ik vroeg om nadere inkleuring van de financiële paragraaf bij het Collegeprogramma. En wij vinden dan ook dat we in de planning-en-controlcyclus altijd helder moeten kunnen zien of dat onze ambities ook op lange termijn betaalbaar zijn. En daarom een motie waarin we in de kaderbrief, zoals we hem nu genoemd hebben, of de kadenota, de vorm is nog vrij aan de commissie Jansen, een nieuw element willen toevoegen in de kapitaallastenprognose. Want, voorzitter, wij missen de vervangingsinvesteringen van assets die in ons beheer zijn, die op langere termijn vervangen moeten gaan worden. In de infosessies laatst werd herkend dat hier nog een gat zit in de meerjarenprognose. Dat zijn vervangingen die je al wel aan kunt zien komen, maar die dus nog niet begroot zijn. Bijvoorbeeld bruggen, viaducten, enzovoort. En waarom nu? Omdat we nu nog de tijd hebben om het te agenderen richting vooruitkijkende P&C-documenten en we in de rapportage van de Zomernota zien dat onzekerheden al in een korte periode groot financieel effect kunnen hebben. Het is daarom ook van belang om juist ook de meerjarenkerntaken van ons op een goede manier te borgen in het meerjaren financieel beeld, en zeker in een toenemend onzeker wordende samenleving, waarin de financiële effecten ook op ons kunnen afstralen. Dus vandaar dien ik een motie in, Kapitaallasten in beeld, samen met Partij voor de Vrijheid en 50PLUS die daartoe oproept. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van den Dikkenberg. Uw motie zal in het Stateninformatiesysteem worden gezet en maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen:

Motie M42 van de leden Van den Dikkenberg (SGP), Van der Velde (PVV) en Hoek (50PLUS) inzake kapitaallasten in beeld.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 20 september ter bespreking van het SV Zomernota.

Constateerend dat:

- De Provincie Utrecht gebruik maakt van een Meerjaren Investeringsplan Mobiliteit om kapitaallasten in kaart te brengen;
- Bij het Meerjaren Investeringsplan Mobiliteit nog niet alle activa van de Provincie Utrecht is meegenomen;

Overwegende dat:

- In het MIPM kaderbrief 2024 de investeringen van na 2050 onvoldoende in beeld is;
- Het belangrijk is om alle investeringen voor de toekomst in beeld te hebben;
- Het Meerjaren Investeringsplan Mobiliteit daarvoor een goed instrument is;

Dragen het college op:

- De vervangingskosten van alle activa van de Provincie Utrecht, met het verwachte vervangingsjaar in kaart te brengen;
- Dit vanaf de kaderbrief 2025 structureel mee te nemen in de kapitaallasten van het Meerjaren Investeringsplan Mobiliteit.

En gaan over tot de orde van de dag.

De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER**: U kunt nog even blijven staan, want meneer Gillissen heeft een interruptie. Gaat uw gang, meneer Gilissen.

De heer **GILISSEN**: Dank u wel, voorzitter. Ik kan de redentie van de heer Van den Dikkenberg heel goed volgen. Ook de VVD-fractie wil graag het inzicht krijgen, van waar staan we nou voor aan de lat de komende jaren? In zijn motie verwijst hij naar het jaartal 2025. Dat vinden we erg snel. En natuurlijk, hoe beter en hoe sneller we inzicht krijgen, dat is prima. Maar hoe getrouwd is de heer Van den Dikkenberg met het jaartal en zou het niet belangrijk zijn dat we vooral op zoek gaan samen met GS naar het inzicht en wat dat ook financieel betekent?

De heer **VAN DEN DIKKENBERG**: Voorzitter, wij hebben gevraagd om juist ook dat inzicht. Ik ben niet getrouwd met 2025. Maar we willen wel graag in een kadernota waarin je vooruitkijkt, ook met de MIP en de MOP, dat we daarin een helder beeld hebben. En als het voor 2025 niet lukt, dan graag 2026. Als we maar goed in beeld hebben ook op meerjaren wat onze benodigde vervangingsinvesteringen zijn, zodat dat geboord is.

Voorzitter, laatste interruptie op dit punt. Ik hoor de heer Van den Dikkenberg zeggen: ik wil het in beeld hebben. Maar hij sorteert natuurlijk voor op: ik wil het geregeld hebben. Daadwerkelijk ook boter bij de vis en het geld ook op tafel. Hoe verhouden die twee zich tot elkaar? En is hij het niet met mij eens dat we zouden moeten starten met het in beeld krijgen en dan ook kunnen kijken van, wat betekent dat daadwerkelijk voor de lopende financiële verplichtingen van de provincie?

Voorzitter, als u het besluit leest, dan staat daar ook het daadwerkelijk het in beeld hebben op dat moment. Wij nemen nog geen voorsprong op het ophogen van het kapitaallastenplafond. Dat is een discussie die op dat moment integraal plaats moet vinden. Op dat moment kunnen we dan afwegen of dat we het ervoor over hebben of niet. Maar dan hebben we ook helder in beeld welke dingen er dan overboord vallen.

De **VOORZITTER**: Mooi, dank u wel. Dan kom ik bij de fractie van de SP. Meneer Breur, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Breur.

De heer **BREUR**: Dank u wel, voorzitter. De Zomernota hebben we natuurlijk in alle commissies al over gesproken en ik hou niet van herhalingen, dus dat zal ik u besparen. Wel wil ik eventjes nog aanstippen, in de commissie M&M hebben we het gehad over alle groene bolletjes bij het OV, wat een discrepantie is met de werkelijkheid van de stakingen, het personeelstekort, de rituitvallen, het ziekteverzuim. Noem maar op. Ik heb mij toen afgevraagd, beoordelen we dit wel aan de hand van de juiste criteria? En ik kijk uit om daar op enig moment verder in de commissie met de gedeputeerde over van gedachten te wisselen en voor nu kan ik het hierbij laten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Breur. Forum voor Democratie. Meneer Van Breukelen, gaat uw gang.

2023

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Breukelen.

De heer **VAN BREUKELEN**: Dank, voorzitter. Veel dank ook aan de ambtelijke organisatie voor het presenteren van de stukken. Wat wij bij FvD in dit debat nog missen, is überhaupt de wenselijkheid van de Zomernota en de timing waarop deze is gekomen. We zien het eigenlijk als problematisch dat we überhaupt een Zomernota krijgen. En nee, we zijn niet teleurgesteld dat we überhaupt rapportage krijgen. Dat is heel fijn natuurlijk. Maar we vragen ons af, waar zijn de gebruikelijke Voor- en Najaarsnota? Zoals Volt al aangaf in hun eerdere stemverklaring, wordt er nu nog te veel geleund op de accountant voor de financiële zaken. Dan rest natuurlijk de vraag waarom. Is de ambtelijke organisatie nog wel in staat om zowel de financiële als de algemene rapportage op een behoorlijke en tijdige manier te presenteren aan de Staten? Zo niet, komt dit misschien door gebrek aan prioriteitstelling van de juiste onderwerpen? Het gevaar van een slechte rapportage-

De **VOORZITTER**: Meneer Van Breukelen, misschien om een misverstand te voorkomen, u stelt altijd de vragen aan het College, niet aan de ambtelijke organisatie. Dus ik interpreteer uw vraag zo: is het College in staat om op het juiste tijdstip de rapportage te leveren?

De heer **VAN BREUKELEN**: Het gevaar van een slechte en late rapportage is dat de Staten niet meer in positie zijn om hun controlerende taak uit te voeren. En dit is zorgelijk wanneer we de hele tijd praten over een Staat die in positie moet zijn. Wij bij Forum voor Democratie willen dus inderdaad Gedeputeerde Staten oproepen tot het realiseren van een verbetering van de rapportage en zien ook graag het debat hoe deze verbetering bewerkstelligd kan worden tegemoet. Dank u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van Breukelen. 50PLUS, mevrouw Hoek. Ze is er al. Gaat uw gang. U heeft het woord.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Hoek.

Mevrouw **HOEK**: Dank u, voorzitter. Ik heb alleen mijn telefoontje. Ik heb mijn bril op, maar toch. Goed. De Zomernota. Een paar punten die echt van belang zijn voor 50PLUS, is toch de veiligheid wegen. Het is net ook al genoemd. Provinciale wegen door de dorpskernen bijvoorbeeld. Daar is volgens 50PLUS gewoon veel te weinig aandacht voor. Juist daar proberen ouderen over te steken, naar de supermarkt of wat dan ook, of moeders met kindwagens of kinderen die net van school afkomen. En daar is het eigenlijk, ook al is het 30 kilometer, toch nog niet veilig genoeg. Heel veel zebrapaden liggen op de verkeerde plek, et cetera. Spengen is nu wel uitgevoerd. Daar zijn we heel blij mee. En de N402 bij Loenen de Vecht bij het sportpark waar vele dodelijke slachtoffers zijn gevallen, is gelukkig ook aangepast. En de gevaarlijke bocht met IJsselstein – allemaal de moties van 50PLUS, ik wil het toch wel even gezegd hebben – is ook aangepast met zelfs verkeerslichten. En dan bedoel ik verkeerslichten die ook flitsen. Dus dat is het allerbelangrijkste. We weten gewoon uit ervaring dat als het echt – ook niet iedereen, want mensen met snelle auto's die lachen ook om een boete van een paar honderd euro – maar het scheelt toch wel. Dus daar zou ik toch nog wel eventjes aandacht voor willen vragen. Als je dan bedenkt dat er dus ontzettend veel geld uitgetrokken is of onttrokken is, dan zeker ook bijna 3,3 zoveel miljoen en aan de RES-cijfers landelijk gebied, en de meeste provincialen liggen in de landelijke gebieden, behalve dan als ze door de steden of de dorpen heengaan, dat vindt 50PLUS toch wel

2023

een beetje te veel. We zouden toch minstens een gedeelte daarvan moeten gebruiken om de veiligheid te borgen en nog te vergroten. Wat 50Plus ook vindt, is dat de reserves van het landelijk gebied, daar is 50PLUS het niet mee eens dat daar zoveel geld aan onttrokken wordt, omdat daar juist van alles knelt. Dan heb ik het niet alleen over de wegen, maar ook allerlei andere zaken. En 50PLUS vindt ook dat het te veel gericht is op de grote steden Utrecht en Amersfoort. Daar wonen inderdaad wel veel mensen, maar daar wonen niet alle mensen. De overige miljoenen wonen toch echt in de buitengebieden. 50PLUS maakt zich ook zorgen over het mobiliteitsprogramma, waar ook gewoon bijna weer € 2 miljoen aan de reserves is onttrokken. Het openbaar vervoer, mobiliteit en dergelijke is eigenlijk steeds meer verder verschaald. Op heel veel plaatsen, niet bij de kernen, maar ook in de buitengebieden. De bushaltes verdwijnen, dus niet meer op loopafstand te bereiken. En als je daar staat, sta je eigenlijk ook nog vaak – omdat er geen bushokjes bij zijn – voor het gevaar van eigen leven voor het voorbijsnellende verkeer. Daar vraagt 50PLUS dus eigenlijk ook gewoon aandacht voor. En dan natuurlijk ook dat bijna € 9 miljoen is onttrokken bij de OV-concessies. We kunnen het bijna niet geloven. Daar is zoveel nog te realiseren daar en te verbeteren. En het is alleen maar achteruitgang. Een hele grote achteruitgang is natuurlijk toch al, de meeste Statenleden hebben dat niet meegemaakt, dat bijvoorbeeld de regiotaxi is overgeheveld naar de gemeente. Dat hoorde eerst bij de provincie. In een stappenplan is de subsidie afgebouwd. En alsnu, want niet alleen hier is te kort, maar ook bij vele gemeenten is te kort, dan gaat men toch kijken, waar kunnen op bezuinigen? En 50PLUS ervaart toch dat dat dan ook gaat gebeuren bij de regiotaxi. En de regiotaxi is eigenlijk een goed middel om van deur tot deur te kunnen komen en ook verder, als daar de bus niet meer komt. Dus van beide kanten wordt daarop beknipt. Een 50PLUS vindt ook eigenlijk dat er te veel gericht is op groen, klimaat et cetera en alles wat daarmee te maken heeft. Terwijl dat niet het enige is waar wij voor in de Staten zitten. 50PLUS is ook zorgelijk over dat er bijna € 1 miljoen is onttrokken uit de reserve van bodemdaling. Op de Heuvelrug hebben ze daar niet zoveel last van, maar de andere helft van onze provincie, het Groene Hart bijvoorbeeld, daar zijn we al jaren bezig om iedere keer daar de grond op te hogen, wat vele tonnen en soms wel miljoenen kost, met alle schade aan de woningen en wegen en riolering. Dus 50PLUS vindt dat namelijk bij het onderwerp bodemdaling beslist geen geld onttrokken moet worden, maar juist geld bij moet. Tot zover, voorzitter. Dank u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Hoek. En dan vraag ik nu meneer El Hamdaoui om zijn inbreng naam GroenLinks te geven.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer El Hamdaoui.

De heer **EL HAMDAOUI**: Dank u wel, voorzitter. Terug van weggeweest. Er zijn enkele punten die we graag nog willen benadrukken en mee willen geven aan het College van Gedeputeerde Staten. Wij van GroenLinks maken ons zorgen over de frequentie en uitval van het openbaar vervoer in onze prachtige provincie. Het openbaar vervoer speelt een cruciale rol in onze inspanningen om klimaatverandering te bestrijden. En zonder een betrouwbaar OV-systeem wordt deze taak nagenoeg onmogelijk. Het is belangrijk dat we ons als provincie hiervoor blijven inzetten. Daarnaast zijn er wat problemen met netcongestie geconstateerd. Ik hoop dat ik het goed zeg. Ik heb het alleen maar geschreven gezien. Tijdens de vergadering van M&M. We waarderen het feit dat dit een topprioriteit is voor het College, want zonder voortvarende aanpak hiervan kan de energietransitie niet verder. Wij kijken uit naar de plannen die het College hieromtrent zal presenteren. Een ander zorgpunt betreft de waterkwaliteit. Onze inwoners verdienen schoon water en een schone natuur. We zien de informatiesessie hierover dan ook graag

2023

tegemeet. Wat ook opmerkelijk was in de Zomernota, is de toename van de kosten van € 9,1 miljoen. Dit effect werd voornamelijk veroorzaakt door stijgende energieprijzen en de implementatie van nieuw systemen. Dit is begrijpelijk en aanvaardbaar. Voorzitter, alles overziend, kan GroenLinks instemmen met de Zomernota 2023. Het is een gedegen financieel rapport dat aantoont dat de provincie verantwoordelijk omgaat met haar financiën en zich bewust is van de uitdaging waarmee we geconfronteerd worden. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dames en heren, dan is de inbreng vanuit uw Staten bij dit agendapunt geleverd. Dat klopt. Er is in ieder geval ook één motie ingediend. Dan stel ik voor dat het College de gelegenheid krijgt om de aan hen gestelde vragen te beantwoorden. Dan begin ik met de portefeuillehouder Financiën, meneer Bakker. Meneer Bakker, u heeft het woord.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan gedeputeerde Bakker.

Gedeputeerde **BAKKER**: Dank, voorzitter. En dank ook aan de reacties, vragen en opmerkingen die aan de kant van de Provinciale Staten zijn gemaakt over deze Zomernota. De complimenten die we een paar keer hebben gehoord aan de ambtelijke organisatie zal ik zeker aan hen overbrengen. Dat wordt absoluut gewaardeerd. Ik denk een punt wat nog wel een paar keer terugkwam, waar ik in specifieke zin even op in wil gaan, is: is dit nou het goede moment, deze Zomernota? En wat wil je dan daar ook in teruglezen? Volgens mij is het heel goed dat de al eerder gememoreerde commissie Janssen daarmee bezig is. Aanbod heb ik ook eerder gedaan dat wij vanuit Gedeputeerde Staten daar graag over meedenken, ook ambtelijk gezien over meedenken, wat is mogelijk, wat is wenselijk, op welke termijn? Volgens mij is het belangrijk dat PS op het goede moment de goede informatie ontvangt. En ik wil toch één kanttekening plaatsen bij een opmerking die werd gemaakt over eigenlijk de implicaties van zo'n Zomernota. Het zijn 149 bladzijden. Het zijn inmiddels ook wel, je zou ook kunnen zeggen, als een soort jaarrekening- of jaarverslaglite bijna wat geproduceerd moet worden. Dus die workload die daaruit voortkomt voor de ambtelijke organisatie is gewoon heel erg groot. Dus waar we elkaar kunnen vinden en dat op andere momenten kunnen doen dat u de goede informatie op het goede moment heeft, daar zou ik heel graag naartoe willen. Dan is er nog een specifieke vraag gesteld door de PvdA, de heer Adriani. Excuus, de vragen zijn onderweg en als het goed is, komen die deze week even schriftelijk naar u toe. Volgens mij was dat het op Financiën, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Bakker. Dan ga ik nu even kijken of meneer Van Essen- Die wil ook ergens op reageren. Gaat uw gang, meneer Van Essen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan gedeputeerde Van Essen.

Gedeputeerde **VAN ESSEN**: Dank, voorzitter. Allereerst, complimenten aan de heer El Hamdaoui voor zijn maidenspeech. Ik denk, erg mooi hoe u duidt ook juist vanuit verschillende bubbels, verschillende achtergronden, in toch een samenleving die steeds meer polariseert, elkaar opzoeken, het gesprek voeren. Het is volgens mij heel belangrijk dat u daar aandacht voor vraagt. En volgens mij is juist deze zaal daar bij uitstek de plek voor. Dus complimenten daarvoor. U vroeg ook aandacht voor het onderwerp netcongestie, zeer terecht. Dat heeft inderdaad onze volle aandacht. Daar komen we elkaar nog veel over te spreken. D66 maakt complimenten voor de isolatievouchers en de PvdA vraagt: goed dat het er is en kan daar ook, met het zicht op de winter, nog een

2023

tandje bij? Het is goed om te weten dat met de gemeentes die daaraan meedoen, dat zijn ze inmiddels bijna allemaal, ook een herhalingsactie wordt voorbereid, om mensen die de eerste keer niet meededen nog een keer te attenderen op deze mogelijkheid, zodat ze alsnog daaraan mee kunnen doen. En we zijn aan het kijken ook in het kader van uitwerking van de plannen vanuit het coalitieakkoord hoe we mensen met een kleine beurs, die te maken hebben met energiearmoede, verder kunnen gaan ondersteunen, wat daar verder voor nodig is. Voor dat laatste, dat is niet iets wat voor de winter geregeld is. Dat vraagt iets meer tijd. Maar het eerste dat is wel degelijk waar we nu ook mee bezig zijn. Tot zover, dank u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van Essen. Dan kijk ik naar collega Van Schie. Meneer Van Schie, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan gedeputeerde Van Schie.

Gedeputeerde **VAN SCHIE**: Dank voorzitter en dank ook aan de Staten voor ruime aandacht voor mobiliteit in de inbreng bij de Zomernota. Een belangrijk onderwerp, uiteraard ook door mij volledig onderschreven. Even een paar clustertjes. We hebben OV aan de orde gehad, verkeersveiligheid, iets met financiën. Die zal ik ook proberen in clusters te beantwoorden. Om te beginnen, ook complimenten aan de heer El Hamdaoui voor de maidenspeech en de zorg over een betrouwbaar OV-systeem. Er zijn anderen die daar ook naar gevraagd hebben. Uiteraard is het College zeer met hem eens dat dat een belangrijke randvoorwaarde is voor überhaupt openbaar vervoer. Dat je weet dat het ook levert wat het moet leveren. Dat is eigenlijk ook de vraag van mevrouw Hoek naar de OV-concessies en de waardering dat dat een achteruitgang zou zijn. Wij doen ons uiterste best als provincie om met de vervoerders te komen tot een betrouwbare dienstregeling die ook de reizigers ten goede komt. En dat dat nu op dit moment natuurlijk niet zo functioneert als het zou moeten, door de problemen, de Partij van de Arbeid vroeg daar ook naar met betrekking tot het halen daarvan, door het ziekteverzuim, door personeelstekort, soms door techniek, dat is onze zorg net zozeer als bij de fracties die het hebben ingebracht. Dus wij zullen daar ook de vervoerders op blijven aanspreken. U krijgt zelf binnenkort ook de kans om daarover met de vervoerders in gesprek te gaan. Maar het College zal in elk geval ook alles in het werk stellen om de prikkels voor vervoerders om te halen wat er nodig is ook daadwerkelijk in te zetten zodat ze ook effectief zijn.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Hoek heeft een interruptie. Gaat uw gang.

Mevrouw **HOEK**: Dank u, voorzitter. Over betrouwbaarheid gesproken. Ik bedoel niet natuurlijk dat uw intentie niet betrouwbaar is of et cetera. Maar wat onbetrouwbaar is, is dat namelijk heel vaak de bus niet eens komt. En dat is voor degene die bij de bushalte staat te wachten- En dat heeft allerlei oorzaken. 50PLUS vindt dat daar juist aandacht voor moet zijn. Dat heeft te maken met personeelstekort en uitval en ziektes en noem maar op allemaal. Maar eigenlijk zou daar meer in geïnvesteerd moeten worden. Dat de gebruiker erop aankant dat de bus komt. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Ik hoor een vraag aan de Gedeputeerde of hij dat ook zo ziet.

Gedeputeerde **VAN SCHIE**: Dat zie ik ook zo, voorzitter, inderdaad. Dus helemaal eens met mevrouw Hoek en alle anderen die daar aandacht voor hebben gevraagd. Daar

2023

zit het College ook precies hetzelfde in. Wij willen een betrouwbare en voorspelbare dienstregeling. Want niks is frustrerender dan te wachten op een bus die niet komt. Misschien een bus die de verkeerde kant oprijdt. Maar dat gaat eigenlijk altijd goed. Dus helemaal eens. En daarom hebben we het gesprek nu met de vervoerders over het vervoerplan voor volgend jaar ook echt ingericht op, hoe kunnen we een robuuste dienstregeling presenteren aan een reiziger, die ook haalbaar is? Dat laat onverlet dat de problemen zo groot zijn op dit moment bij de vervoerders, ijzer met handen breken is voor hen soms ook lastig. Dus dat gesprek voeren we natuurlijk zoals gezegd. We hebben nu maximaal ook ingezet opdat de prikkels bij de vervoerders ook voelbaar zijn. Dat ze het ook merken als ze de dienstregeling niet halen. Maar we zien dat het een hardnekkig probleem is, dat niet alleen in onze provincie, maar eigenlijk in heel Nederland speelt. Dus daarom kunnen we maar bij elke gelegenheid vooral ook zeggen dat het vak om in het openbaar vervoer te werken prachtig is, dat het ook echt een maatschappelijke functie dient. En ook misschien niet met elkaar proberen om er een neerwaartse spiraal van te maken. Dat iedereen denkt van, het is allemaal kommer en kwel bij het OV. Het is een prachtig bedrijf en we helpen onze inwoners enorm om daarmee zich te verplaatsen elke dag. Mevrouw Hoek vroeg ook nog naar de regiotaxi. Die gaat inderdaad in 2024 over naar de gemeente, ook voor het contract. Wij hebben niet de indruk dat daarop bezuinigd gaat worden of wordt. Mevrouw Hoek heeft die indruk wel. Wij zien dat nog niet. Maar uiteraard, iedereen heeft natuurlijk het democratisch platform wat ervoor is, dus de gemeenteraden zullen daar echt niet anders in zit dan mevrouw Hoek in de Staten hier om hun colleges daar scherp op te houden, lijkt me zo. En mevrouw Hoek vroeg ook naar de bereikbaarheid van de kleine kernen. Partij van de Arbeid vroeg daar volgens mij ook nog naar, van hoe gaan we dat nu uitvoeren? We hebben natuurlijk behoorlijk wat middelen in het coalitieakkoord gereserveerd om vervoersarmoede aan te pakken. Dat slaat op betaalbaarheid, dat staat op frequentie, dat slaat op de plek waar we gaan komen. Dus dan komen we met een plan om daar echt een flinke slag in te maken, om de kleine kernen ook bereikbaar te houden. En tegelijkertijd gaat dat dus hand in hand ook met het oplossen van de tekorten in personeel en ziekteverzuim die er nu ook zijn. De realiteit gebiedt en zegt dat we dat niet volgend jaar of het jaar daarop waarschijnlijk al helemaal opgelost hebben. Dat gaat echt iets meer tijd vergen. Voorzitter, dan verkeersveiligheid. Ook een vreselijk belangrijk onderwerp. Dat gaat het College ook nauw aan het hart. En goed ook dat het CDA bij monde van de heer Koren en uiteraard ook mevrouw Bikker op afstand hier aandacht voor vraagt. Het is altijd een beetje verwarrend inderdaad. In de P&C-cyclus staan die bolletjes dan op groen en dat betekent dat wij hebben gedaan wat we moesten doen. Maar daarmee is de wereld natuurlijk niet per se zo veilig als we hem zouden willen hebben. Ik bedoel, ten eerste willen we altijd verkeersveiligheid verbeteren, want er zijn nog altijd te veel slachtoffers zowel in ongevallen als in dodelijke slachtoffers te betreuen. Maar er is dus helaas niet ook altijd een direct verband tussen wat wij doen en wat er gebeurt op de weg. Dat heeft met allerlei omstandigheden te maken. Bijvoorbeeld ook omdat een heel groot deel van de weg niet van de provincie is maar van gemeenten. Maar ook gemeenten zullen we daar uitgebreid in ondersteunen als ze dat willen, om de verkeersveiligheid ook in de kleine kernen te verbeteren. Ik ben het wel heel erg eens dat we onze relatie tussen wat we doen en wat er uitkomt, helderder kunnen formuleren ook in de cyclusedocumenten. Dus we zullen in elk geval als we een nieuw verkeers- en vervoersplan maken daar ook aandacht voor hebben, van hoe kunnen nou wat we doen ook beter in beeld brengen in relatie tot wat eruit komt, wat we realiseren? En of we daar inderdaad nog verbeterlagen te maken hebben. Dus ik zou het CDA willen uitdagen om met mij daarover van gedachten te wisselen als we het nieuwe Bereikbaarheidsprogramma bespreken. Wij zullen dan ook met voorstellen komen hoe we die indicatoren anders kunnen inrichten. En dan zal het

2023

uiteindelijk waarschijnlijk ook landen in de cyclusdocumenten zoals we die vandaag ook bespreken. Dan vroeg het CDA ook aandacht voor de oversteken. Dat is natuurlijk waar je bij uitstek merkt dat verkeersstromen elkaar raken en dat is dan ook gevaarlijk. Dat blijft ook gevaarlijk. We doen daar van alles aan. Mevrouw Hoek gaf daar natuurlijk ook al in haar inbreng duidelijk aan hoe haar inspanningen daarop ook gelukkig effect hebben. Dus dank daarvoor ook om continu ons daaraan te helpen herinneren. Maar we doen het ook wel gestructureerd. Dus we hebben een lange lijst inderdaad met plekken die we aanpakken en blijven aanpakken. En daar zullen we in het meerjareninvesteringsplan in het voorjaar ook nog weer op terugkomen. Maar er zullen altijd knelpunten overblijven, maar de belangrijkste knelpunten willen we natuurlijk wel als eerste aanpakken, om ook, dat hopen we althans, het gevoel van verkeersveiligheid te vergroten. Want dat is uiteindelijk wat mensen ook wel beweegt om bijvoorbeeld wel of niet op de fiets te springen, of ze zich daar veilig bij voelen. En of je nou gaat fietsen of wandelen, daar zou niemand een drempel voor moeten ervaren. Dus dat blijven we voortvarend aanpakken. Dan heb ik het kopje financiën. Ook niet onbelangrijk in dit programma want het gaat om veel maatschap gelijk geld. En de heer Van den Dikkenberg vraagt eigenlijk met zoveel woorden van, zijn onze ambities op de lange termijn wel haalbaar? Kunnen we nog betalen wat er nodig is, om onze wegen, viaducten en kunstwerken ook te vervangen als dat nodig is? Hij maakt zich daar denk ik terecht zorgen over, want iedereen ziet dat het heel veel geld kost als je vervangingen moet doen. En tegelijkertijd zitten we natuurlijk nu nog in een overgang van een systeem waar we eerst reserves hadden, waar we dan dingen uit betaalden en nu dat we kapitaallasten activeren. Dus pas over een hele generatie zullen we zien hoe dan het kapitaallastenplafond uitpakt. In tegenstelling tot wat hij eigenlijk constateert in zijn motie, denken wij wel dat we echt alle assets in beeld hebben. Dat zult u ook zien bij alle dingen die we hebben. Dus we zijn niet op zoek van, zit er nog ergens een verborgen viaduct wat we niet kennen? We hebben echt wel in beeld wat we in huis hebben. En we lopen dus periodiek overal langs, om te kijken van wanneer zou een investering nodig zijn of een hele vervanging nodig zijn? Dan komt het of in het onderhoud of in de vervangingsinvestering terug en dan ook weer in het MIP. De horizon waarop we dat nu doen, is in elk geval binnen 10 jaar, als we het zien aankomen, dan komt het in de planfaseprojecten en dan weten we dus echt wel wanneer we geld nodig hebben om dat te doen. Maar dat betekent niet dat we daarmee niet ook een beeld hebben wat er tussen de tien en de 25 jaar nog moet gebeuren aan vervangingen. Die zien we aankomen. En als je het puur als financiële systematiek zou inrichten, dan ben je misschien ook een beetje te voorzichtig, want sommige kunstwerken schrijven we misschien in 30 jaar af, maar gaan misschien wel 60 jaar mee. En dat voorspellen dat is dus heel moeilijk. Wel belangrijk om te doen. Daarom doen we het ook echt periodiek en zien we dan ook aankomen van, voor de komende 10, 15 jaar weten we wat ons te wachten staat. Maar echt voor alles precies aangeven van wanneer is het aan de beurt, dat is niet alleen heel lastig, maar ook onverstandig, want daarmee ben je eigenlijk te voorzichtig in je voorspelling.

De **VOORZITTER**: De heer Van den Dikkenberg.

De heer **VAN DEN DIKKENBERG**: Voorzitter, dank. In de motie staat niet dat we de assets niet in beeld hebben. Want ik heb er inderdaad alle vertrouwen in dat we alles in beeld hebben. Maar waar hij wel om vraagt, en dat is niet een specifiek vervangingsmoment dat het echt moet gebeuren, maar je wil wel in beeld hebben van zijn de vervangingsinvesteringen die eraan komen, die zitten nu niet in de raming, omdat we natuurlijk omgeswitcht zijn van systeem met

2023

kapitaallasten, en alleen de planstudie en de besluiten, dus de projecten in uitvoering, zitten er nu in. Dat betekent dat er aan het eind van deze planstudie er een gat valt en de financierbaarheid kan dan onder druk komen. Het is maar de vraag of dan het kapitaallastenplafond op termijn voldoende is. En misschien moeten we dan of gaan sparen of dingen niet doen. En die afschrijftermijn kun je altijd verlengen. Dat zie je in de gemeentelijke wereld ook. Dus ik zou hem ook vanuit die bril willen zien, dat we hem invullen als extra mogelijkheid. Maar hij kan ook meelopen als blijkt dat we een viaduct niet binnen 50 jaar, maar 80 jaar of 100 jaar moeten vervangen. Die assets zijn er wel, die nu nog niet gedekt zijn. En daar vragen we de aandacht voor, dat we de dekking op lange termijn ook van vervangingsinvesteringen die kostbaar zijn, nog kostbaarder dan nieuwe investeringen, om die mee te nemen.

Gedeputeerde **VAN SCHIE**: Heel eens met de heer Van den Dikkenberg dat we in beeld moeten hebben wanneer zij op ons afkomen. Om dat voor elke asset elk jaar precies te prognosticeren, daarvan zeggen mensen bij ons eigenlijk van, dat is en niet nodig en maakt het leven misschien ook wel wat ingewikkelder dan noodzakelijk is. Wat ik u wil toezeggen, is dat we in ieder geval als we het MIP weer opnieuw behandelen, u ook meenemen in de doorkijk die wij maken voor de komende 25 jaar. Zodat we ook echt zien van, voor deze generatie kunnen we echt aan wat er nodig is. En ook in kaart brengen wat er dan misschien nog achteraan komt, zonder dat we daar al bedragen aan kunnen plakken of jaartallen, want dat wordt echt heel lastig. Dus ik zou in deze vorm de motie willen ontraden, maar ik zou wel graag het gesprek aangaan ook met de commissie van, wat verwacht u en wat is ook zinvol? En dat we daarbij het MIP, als we dat bespreken in het voorjaar, ook het gesprek over aangaan.

Wat de gelapte toezegt, staat eigenlijk in de motie. De motie gaat iets verder, door hem ook op te nemen in die kapitalenraming. Maar als je bijvoorbeeld met onze financiële verordening, met de afschrijvingstermijnen die we hebben opgenomen en dergelijke, doorslaat ten opzichte van de ouderdom van onze assets, die we gewoon in beeld hebben, dan kun je die ook al in de financiële raming, zodat het beeld voor PS compleet is, wat zit er op lange termijn ook aan te komen? En daar vraagt de motie om, om ze zo in beeld te brengen. Ik denk dat dat heel dicht bij uw toezegging staat, maar dat dat de motie wel-

Dat denk ik ook. Maar op deze wijze kan ik hem niet overnemen, omdat hij dan te specifiek wordt en eigenlijk dus vooral een financieel systeem is, terwijl wij echt vanuit het onderhoud kijken van, wat is er nodig, wanneer is een vervanging aan de orde en wanneer kunnen we het onderhoud nog vooruit- Dat is gewoon verstandig, omdat we daarmee de maatschappelijke kosten beperken. En dus niet zo makkelijk vanuit een financiële systematiek kunnen vertalen naar een kapitaallast op termijn, want dan ben je jezelf eigenlijk ook voor de gek aan het houden. Je houdt jezelf voor de gek als je niet ziet aankomen dat er iets komt wat je moet doen, maar je houdt jezelf ook voor de gek als je zegt van, we willen eigenlijk nu al weten wanneer het wat gaat kosten. Want dat volgt niet uit een afschrijvingstermijn, dat volgt echt uit de staat van het object zoals die er is. We hebben al die objecten in beeld. We maken ons geen zorgen dat we daar dus inderdaad verrast zullen worden. En we kunnen voor de komende 25 jaar inschatten hoe we dat vertalen in uiteindelijk projecten die op de rol komen voor vervanging, zodat ze binnen 10 jaar ook gepland kunnen worden en financieel kunnen worden onderbouwd. Wij hebben dus niet het gevoel dat we hier onzeker moeten zijn over de financiële draagkracht van de provincie om de assets die we hebben ook te kunnen vervangen als ze nodig zijn. Tegelijkertijd moeten we dat gesprek altijd wel blijven voeren van, hebben we dat beeld ook en heeft u er voldoende vertrouwen in? Dus dat zullen we bij het volgende MIP proberen inzichtelijk te maken. En dan ook duidelijk maken dat wat we hebben ook vervangbaar is op de termijn waarop het nodig is.

2023

De **VOORZITTER**: Volgens mij is er een conclusie ten aanzien van deze interruptie. Mevrouw Kennedy?

Mevrouw **KENNEDY**: Ik had nog een vraag ook aan de gedeputeerde. Het is een hele interessante motie en ik denk ook dat we dat gesprek met elkaar zouden moeten voeren. Tegelijkertijd denken we ook dat de provincie misschien alle assets in beeld heeft en ook weet welke kapitaallasten uiteindelijk zullen gaan komen. Maar het is niet alleen maar denk ik investeren en afschrijven. Maar er zitten ook soms subsidies. De provincie geeft subsidies voor gemeentelijke mobiliteitsprojecten, maar wij krijgen zien vanuit het Rijk soms ook subsidie. Dus hoe speelt dat dan een rol? Want dat zijn dan wel weer grote bedragen die niet altijd geactiveerd worden. Dus als dat dan in de toekomst ook meegenomen kan worden en als we dit gesprek nog eens een keertje kunnen voeren met elkaar, dan gaan wij deze motie op dit moment niet steunen. Maar dan wachten we dat gesprek later wel af.

Gedeputeerde **VAN SCHIE**: Terecht punt. Want er zijn gelukkig heel veel projecten waar we ook niet 100 procent als provincie zelf verantwoordelijk voor zijn, maar die toch ook wel raar aan ons hele vervoerssysteem. We gaan waarschijnlijk de komende tijd weer grote investeringen doen als het gaat om openbaar vervoer. Het voordeel van openbaar vervoer is dat we daar in elk geval al volgens de nieuwe systematiek eigenlijk al onze assets in de afschrijving hebben. Maar ook daar, mocht het inderdaad lukken om een Merwedelijin aan te schaffen, gaan natuurlijk weer grote investeringen gepaard, ook met kapitaallasten. En we kijken nu ook wel serieus naar als we onze middelen voor fietsen onze middelen voor wegen de komende tijd opnieuw gaan inzetten, ook in samenspraak met gemeenten, of we daar ook iets kunnen met het activeren van subsidies. Dat doen we nu niet. Maar daar komen we ook zeker op terug op het moment dat we dat wel van plan zouden zijn. Want dat geeft ook wel weer beter inzicht in wat er nodig is om ons hele systeem uiteindelijk in stand te houden.

De **VOORZITTER**: Goed. Volgens mij vroeg u dat en zegt de gedeputeerde toe om daarop terug te komen op dat moment. U vervolgt, meneer Van Schie.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan gedeputeerde Van Schie.

Gedeputeerde **VAN SCHIE**: Ik hoop eigenlijk dat ik klaar ben, voorzitter. Ik kijk even rond of ik hele ontevreden gezichten zie.

De **VOORZITTER**: Ik geloof dat iedereen het met u eens is, dus dat is mooi. Mevrouw Sterk. Sorry, meneer Bakker heeft nog een-

Gedeputeerde **BAKKER**: Eén verzoek van, doen we nou alles in één of eerst alleen financiën, maar dat gaat helemaal goed komen. Maar dit geeft mij dan de gelegenheid om de heer El Hamdaoui te feliciteren met zijn maidenspeech en ook nog even aan te geven wat hij zei over waterkwaliteit, dat wij dat helemaal onderschrijven natuurlijk. Vanuit 50PLUS, mevrouw Hoek, was nog een vraag over – ik doe hem even kort vanaf hier – over de geldenonttrekking bodemdaling. Helemaal eens. Die aanpak is belangrijk. Maar door de jaarschrijven wijzigen de reserves, maar de middelen die daarvoor beschikbaar waren, die blijven ook beschikbaar. En in het UPLG is dit ook gewoon een ontzettend belangrijke opgave. Dus wat dat betreft, delen wij het grote belang en zijn in die zin om die middelen en het doorschuiven daarvan geen zorgen.

De **VOORZITTER**: Goed. Dank u wel. Dan mevrouw Sterk, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan gedeputeerde Sterk.

2023

Gedeputeerde **STERK**: Dank u wel, voorzitter. En ook dank u wel, de vragen die zijn gesteld. En natuurlijk ook felicitaties aan de heer El Hamdaoui. U staat vandaag toch een beetje in het middelpunt op deze manier, hoewel u dat misschien liever niet had, en ik wens u nog veel fijne debatten toe, ook vanachter dit kathedraal. Ik heb volgens mij twee vragen gekregen. Eén van de Partij voor de Dieren van mevrouw Butterman en een vraag van Volt. De vraag van de Partij voor de Dieren ging over of dat zoekgebied wat we nu hebben geïntroduceerd voor de NNN, die vergroting daarvan, die valt samen met die Groene contour, of dat nou niet betekent dat dat verdraging geeft op de Groene contour. Dat klopt. Dat is mogelijk. Maar de NNN is een resultaatsverplichting die wij zijn aangegaan ook met het Rijk en daar hebben we ook middelen van gekregen van het Rijk. Die moeten we eigenlijk in 2027 halen. We hebben met elkaar geconstateerd dat het een hele moeizame opgave is. En juist daarom hebben we dat zoekgebied vergroot en hebben we die ook gelegd op de Groene contour. Dat betekent niet dat we nog meer NNN gaan realiseren, maar wel dat we de mogelijkheid om wat we hebben afgesproken te gaan realiseren daarmee hebben vergroot. En dat geldt blijft geoormerkt in de reserve landelijk gebied. Ook als het dus in de reserve terugkomt. Dat was ook een andere vraag die u had. We hebben overigens nog andere reserves waar ook geld voor natuur in zit, bijvoorbeeld de realisatiestrategie Natuur waar geld in zit voor de kwaliteitsverbetering van bestaande natuur en in de reserve stikstof, daar zitten ook beperkte middelen in ieder geval voor natuur. Dan was er nog een vraag van de heer De Jong over of het inderdaad klopt dat die toezegging er is over meer informatie over onder andere de Groene contour. Dat klopt. Dat is ook eigenlijk naar aanleiding van een vraag van de PvdA bij de commissiebehandeling van RGWW. U krijgt waarschijnlijk volgende week ook een motie waarin wij de verschillende natuurontwikkelopgaves, de NNN en de Groene contour en de bossenstrategie en hoe die zich tot elkaar verhouden beschrijven in een memo. En daarmee kunt u dat ook op de eerstvolgende commissievergadering van de RGWW bespreken. Ik hoop dat dat ook, maar toch niet helemaal, geloof ik, tegemoetkomt aan de heer De Jong.

De **VOORZITTER**: Meneer De Jong, een vraag.

De heer **DE JONG**: Dank u wel, voorzitter. En dank u wel, gedeputeerde, voor het antwoord. Het komt wel tegemoet, maar ik wil toch nog één stapje terug. Wat we lezen in de Zomernota, is dat de doelen van de Groene contour niet worden gehaald. Het budget wordt nu naar beneden bijgesteld. En de vraag is eigenlijk hoe de gedeputeerde hier zelf in staat. Betreurt de gedeputeerde dat? En is het te evalueren, om te kijken hoe we dit soort dingen nou kunnen voorkomen? Omdat dit wel belangrijke zaken zijn. En het beleid wordt nu aangepast, maar daar zijn wij niet helemaal blij mee.

Gedeputeerde **STERK**: Daar is deze gedeputeerde ook niet blij mee. Wij betreuren dat ook. En volgens mij is geld ook niet het probleem bij de Groene contour. De Groene contour is een vrijwillige opgave die wij met een aantal partijen hier in de provincie aan zijn gegaan. Die behoorden vroeger tot de ecologische hoofdstructuur, waarvan de helft nu de NNN is en de andere helft hebben wij dan benoemd als Groene contour. We hebben de kopgroep van het akkoord, heet dat. Met die kopgroep hebben we afspraken gemaakt dat we die Groene contour gaan proberen te realiseren. Dat is een vrijwillige opgave. Daar hebben we € 12 miljoen voor opgenomen. En we hebben daar een aantal subsidievoorwaarden bij opgesteld, voor de manieren waarop je vorm zou kunnen geven aan eigen die Groene contour. En wat wij hebben geconstateerd, is dat, hoewel wij dachten dat die subsidievoorwaarden allemaal zomaar konden worden opengesteld en dat iedereen daarop zou inschrijven, dat dat dus niet het geval was. We hebben inmiddels van de zes manieren waarop je subsidie kunt aanvragen voor de Groene contour er vier opengesteld. En twee lopen nog op dit moment vast op het punt van staatssteun. Die twee laatste subsidiemogelijkheden die we hebben opengesteld, zijn nog niet zo heel lang opengesteld. Wij hopen dat dat in ieder geval zal leiden tot meer vraag om subsidie, om

2023

op die manier de Groene contour te realiseren. Maar dat dat beter moet, dat is een gesprek wat ik continu voor met de mensen in de kopgroep.

De **VOORZITTER**: Goed. Echt tot slot, want ik verstond ook een betrekbelang door de gedeputeerde ... ter ... (1:07) voor een interruptie.

De heer **DE JONG**: Dat begrijp ik. Maar even, de woorden de gedeputeerde interpreterende, de ambitie voor de Groente contour blijft wel degelijk hoog?

Gedeputeerde **STERK**: Zeker. Daar doen we niets aan af doordat we nu dit ook tot zoekgebied hebben benoemd.

Waarvan akte. Dank.

De **VOORZITTER**: Mooi. Mevrouw Van Elteren.

Mevrouw **VAN ELTEREN**: Dank u wel, voorzitter. Het is misschien een kleine nuance, maar ik hoorde tot twee keer toe zeggen dat het een vrijwillige opgave is die we hebben. Volgens mij is de opgave zeker niet vrijwillig, maar is het een opgave die we op basis van vrijwilligheid gaan uitvoeren. En daar zit nog wel een klein verschil in.

Gedeputeerde **STERK**: Maar hij behoort niet tot de afspraak met het Rijk, die we wel hebben op de NNN. Dat is een resultaatsverplichting. En de Groene contour is iets wat we met elkaar hebben opgevat als: dat willen we met elkaar gaan realiseren. Maar daar ligt dus geen resultaatsverplichting vanuit het Rijk bij. Zo heb ik hem bedoeld.

Precies. Vrijwillig, maar niet vrijblijvend dus.

De **VOORZITTER**: Dan begrijpen we elkaar goed. Mevrouw Sterk, u was ook aan het einde van uw inbreng gekomen. Dank u wel. Dan kijk ik naar meneer Van Muilekom, die heeft geen vragen gekregen, dus zal ook niet het woord voeren. Dan zijn we aan het eind gekomen van de beraadslaging over dit agendapunt en gaan we straks bij de stemmingen stemmen over zowel de ingediende motie, als over het voorstel zelf.

9.

SV Actualisatie Treasurystatuut en Treasurystrategie

[SV Actualisatie Treasurystatuut en treasurystrategie](#)

De **VOORZITTER**: Dames en heren, dan is aan de orde agendapunt 9. Dat is het Statenvoorstel Actualisatie treasurystatuut en treasurystrategie. Daarvan heeft de commissie aanbevolen om een normaal debat te doen, dus in ieder geval een debat in twee termijnen. Ik zou in ieder geval de leden die het woord willen voeren willen uitnodigen om de eerste termijn vanachter het spreekgestoelte te doen. En dan begin ik met de BBB, mevrouw Oude Luttikhuis. Gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Oude Luttikhuis.

Mevrouw **OUDE LUTTIKHUIS**: Dank u wel, voorzitter. Het treasurystatuut. Het is nodig dat wij sturen en beheren van de financiën in duidelijke kaders brengen, ook om die duidelijke richtlijn nodig te hebben voor ons verdere financiële beleid. De treasurystrategie is een keuze waar wij de flexibiliteit heel erg noodzakelijk vinden om te kunnen sturen. Je weet immers niet wat de economie doet, je weet niet wat de markt doet. Dus die nodige flexibiliteit hebben we zeker nodig. Regelmatige evaluatie is ook nodig, om op voorhand al niet de nodige voldongen feiten te krijgen, zodat we op tijd kunnen bijsturen. Wat ik nog even wil zeggen, is dat we ook op de financiën vakkundige medewerkers zeker noodzakelijk vinden. Dank u wel, voorzitter.

2023

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Oude Luttikhuis. Dan GroenLinks. Meneer El Hamdaoui, u heeft het woord.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer El Hamdaoui.

De heer **EL HAMDAOUI**: Dank u wel, meneer de voorzitter. Wij van GroenLinks zien het belang van het toepassen van een projectfinanciering bij investeringen met een krediet omvang van minimaal € 30 miljoen en het gebruik van de omslagrentemethode wanneer dat noodzakelijk is. Het stelt ons in staat om op een verantwoordelijke manier grote projecten te financieren en de belangen van onze provincie op lange termijn te waarborgen. Wij hebben ook vernomen dat er nog een motie komt over dit onderwerp. Om een volledig beeld te horen, horen wij ook graag wat de inbreng is van de Gedeputeerde Staten, voordat wij met de beslissing komen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kom ik nu bij de fractie van de VVD, bij meneer Janssen. U heeft het woord.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Janssen.

De heer **JANSSEN**: Dank u wel, voorzitter. Als ik kijk naar het aantal moties en amendementen, is dit het belangrijkste agendapunt van vandaag, zou je denken. En dat is toch wel opmerkelijk, want het is normaal een financieel technisch onderwerp, waarvan je denkt, dat doen we gewoon met elkaar en dat wordt een hamerstuk. Want daar zit geen grote politiek in, zou je verwachten. Dus het is toch wel interessant om nog eens terug te kijken van, wat is er nou in die behandeling- Hoe is dat gelopen dat dit tot zo'n groot agendapunt is geworden? Overigens goed dat er een treasurystrategie en -statuut ligt. Altijd belangrijk om dit actueel te houden. Er is wel behoorlijk gediscussieerd over de vraag van, ga je met omslag- en projectrente te werken? We hebben eigenlijk een jaar geleden al aangegeven dat het wat ons betreft de algemene omslagmethode zou moeten zijn. Dus amendementen in die richting zullen wij ook steunen. Ik geloof dat er eentje in de pijplijn zit, maar dat gaan we straks horen. Dan zijn er nog vragen gesteld en dat had te maken met dat project of, sorry, met de kredietfaciliteit. Die vragen vinden wij wat dunnetjes beantwoord, want wij zouden de gedeputeerde nog willen vragen, wat niet helemaal duidelijk wordt – en het wordt technisch, het spijt me – kortetermijnleningen, daarvan wordt wel gezegd dat dat kan, maar niet wat daar het voor- of nadeel van zou zijn. Dus misschien zou hij daar nog wat verder op in kunnen gaan. Tot slot, het is bij de bespreking van de Zomernota net ook al gezegd, personele problematiek, arbeidsmarktproblematiek. En we hebben in de Commissie FAC begrepen dat de positie van de treasurer maar moeizaam ingevuld gaat worden. En die is wel echt heel cruciaal om dit uit te voeren. Dus als er één vacature wat ons betreft met stip op één bovenaan het vacaturelijstje moet staan om ingevuld te worden, is het deze zeer cruciale functie, waar we echt een grote afhankelijkheid van hebben. Ik heb gezegd. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Janssen. D66, mevrouw De Widt, u heeft het woord.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw De Widt.

Mevrouw **DE WIDT**: Dank u wel, voorzitter. Wat D66 betreft, is het heel fijn dat we een treasurystatuut en -strategie vaststellen. Die hebben we gewoon nodig. Ik loop alvast even vooruit op de amendementen en moties die we al hebben kunnen lezen hierover. Het amendement Maatschappelijk nut, daar zullen wij tegenstemmen, omdat wij denken dat het niet verstandig is om ons als provincie op dat terrein te begeven. Er zijn andere instrumenten die daar naar ons idee passender voor zijn. Het amendement Totaalfinanciering, projectfinanciering, waar meneer Janssen net ook al wat over zei, wij gaan niet mee in dat amendement. Wij vinden het juist wel belangrijk dat er voor projecten boven de € 30 miljoen afzonderlijke projectfinanciering is, omdat naar ons idee de

2023

afwegingen dan beter gemaakt kunnen worden en ook niet de hele provincie de lasten moet dragen van dat specifieke project. Het wordt allemaal juist wat scherper ten opzichte van elkaar neergezet. Wij vinden dat gunstiger. Het amendement van de ChristenUnie, dat zien we als een nuttige toevoeging. De motie van de ChristenUnie over de treasurystrategie, daar wil ik graag eerst van begrijpen wat daar nou de achtergrond precies van is en wat voor beren zij daar op de weg zien. Dus dat hoor ik graag zo nog. Dat was hem, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw De Widt. Dan kom ik bij het CDA. Meneer Koren, u hebt het woord.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Koren.

De heer **KOREN**: Dank, voorzitter. Met het risico dat het soms wat technisch wordt. De provincie is solvabel en kapitaalkrchtig genoeg om te voldoen aan haar verplichtingen. Een doorkijk naar de komende jaren leert echter dat wij als provincie Utrecht waarschijnlijk geld moeten gaan lenen. Daarbij is een treasurybeleid cruciaal. In het treasurybeleid spreken we af wat we doen als we moeten gaan lenen, maar ook brengen we de risico's in kaart. Proberen we de provincie te beschermen tegen ongewenste risico's en proberen we te sturen op de laagste kosten. We hebben een prima voorstel gekregen van GS, maar er kunnen nog andere keuzes gemaakt worden. Er zijn verschillende mogelijkheden om een doel te halen. Zo kan je bijvoorbeeld kiezen voor totaalfinanciering in plaats van projectfinanciering, maar er zijn ook meerdere opties om te voorzien in een buffer voor kortlopende betalingsverplichtingen. In de commissie heb ik hier al wat vragen over gesteld en een rekenvoorbeeld was ons toegezegd. Misschien hebben wij een ander beeld bij een rekenvoorbeeld, maar de aangeleverde informatie geeft ons geen inzicht. We hadden graag een rekenvoorbeeld gekregen waarin duidelijk werd wat de kosten voor de provincie waren bij het aantrekken van een structurele lening van € 30 miljoen en een krediet wat niet constant benut wordt. Dit inzicht ontbreekt nog. Mijn ervaring is echter dat een krediet voor een kortlopende betalingsverplichting goedkoper is dan het aantrekken van een structurele lening. Ik begrijp vanuit de beantwoording naar aanleiding van de commissie dat een krediet van € 30 miljoen niet mogelijk zou zijn. Dat is op zich opmerkelijk voor een solvabele kapitaalkrchtige provincie die wij zijn, waarbij de risico's voor de financierer overzichtelijk zijn. Maar een krediet zal in de regel, uitgaande van een korte financieringsbehoefte, goedkoper zijn dan een structurele lening. Wij hopen dat de kwaliteit van de liquiditeitsprognoses snel zal verbeteren en dat we niet onnodig geld gaan lenen en onnodige kosten gaan maken. De korte betalingsverplichtingen afdekken met een krediet dan wel gedeeltelijk heeft voor het CDA de voorkeuren. En daarom zullen wij mede met de ChristenUnie een motie indienen om die liquiditeitsstrategie te wijzigen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Koren. Partij van de Arbeid, meneer Adriani, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Adriani.

De heer **ADRIANI**: Dank, voorzitter. Het treasurystatuut, het politieke hoogtepunt van deze Statenvergadering. Maar wel een belangrijk punt, want de provincie staat voor grote investeringen in de komende periode, als het gaat om de schaa sprong in het OV, als het gaat om de aanleg van nieuwe natuur, als het gaat om de transitie in het landelijk gebied. Er wordt enorm geïnvesteerd de komende jaren door de provincie. Niet een keer een projectje, maar structureel zullen we jaar op jaar toenemende investeringen zien. En dan is het goed om goed met je liquiditeit om te gaan en op een zo slim mogelijke manier ook met leningen die je wil aantrekken om te gaan. Want een half procentje meer of minder kan, als de bedragen groter worden, enorme ruimte in de begroting opslokken of opleveren. Voorzitter, het College stelt voor om een gemengd systeem van totaalfinancieren en projectfinancieren te doen, en de Partij van de Arbeid dient samen

2023

met het CDA een amendement in om dat deel te wijzigen naar een volledig systeem van totaalfinanciering. En ik kan er een boel argument voor aanleveren, maar ik noem er even twee. De eerste is dat je dan echt op een hele serieuze manier omgaat met je liquiditeitenplanning en je strategie op de kapitaalmarkt. Die is dan niet meer afhankelijk van het moment waarop je toevallig een project hebt, maar die dwingt je echt om te kijken door de bril van, wat is nou richting de kapitaalmarkt het slimste om te doen? En het tweede is, en dat is meer een politieke overweging, het is dan niet meer zo dat projecten pech of geluk hebben dat ze toevallig opkomen als investering in een hoogconjunctuur of in een laagconjunctuur. Dus daarom een amendement om dat deel te wijzigen. Die overhandig ik.

De **VOORZITTER** deelt mee dat het volgende amendement is ingekomen:

Amendement A5 van de leden Adriani (PvdA) en Koren (CDA) inzake Totaalfinanciering.

Besluit:

De tekst van beslispunt 1, zijnde:

1. Het treasurystatuut van de provincie Utrecht 2023 vast te stellen;
 - a. Dat de provincie projectfinanciering toepast bij een zelfstandige financieringsbehoefte van minimaal € 30 miljoen kredietomvang voor een investering in (im)materiële, financiële vaste activa of voorraden. In alle overige gevallen wordt totaalfinanciering toegepast;
 - b. Dat de provincie de omslagrente-methode toepast op het moment dat het ingevulde renteschema hiertoe aanleiding geeft;

Te vervangen door:

1. Het treasurystatuut van de provincie Utrecht 2023 vast te stellen;
 - a. Dat de provincie totaalfinanciering toepast bij de volledige financieringsbehoefte van de provincie;
 - b. Dat de provincie de omslagrente-methode toepast op het moment dat het ingevulde renteschema hiertoe aanleiding geeft;
2. Gedeputeerde Staten opdracht te geven het concept treasurystatuut en de concept treasurystrategie op dit uitgangspunt aan te passen en de definitieve versie aan Provinciale Staten toe te sturen;

Toelichting

De Provincie Utrecht staat de komende decennia voor grote investeringen. In toenemende mate zal de provincie hiervoor leningen moeten afsluiten. Voorgesteld wordt om over te gaan tot een combinatie van projectfinanciering en totaalfinanciering. Het heeft de voorkeur om over te gaan tot een eenduidig systeem van totaalfinanciering, om de volgende redenen:

1. Bij een eerste grote investering waarvoor geleend moet worden is nog eenvoudig te identificeren dat de lening voor een specifiek project wordt gedaan. Naarmate er meer wordt geïnvesteerd, en meer moet worden geleend, zal die eenduidige koppeling steeds diffuser worden;
2. Looptijden lopen niet per definitie gelijk aan afschrijftermijnen, wat ook tot een minder logische koppeling van financiering aan projecten zal leiden;
3. Herfinanciering van een nog niet afgeschreven investering leidt tot onvoorspelbare en renterisico's op het projectbudget;
4. Totaalfinanciering geeft de mogelijkheid meer strategisch te sturen op de (her)financieringsbehoefte en renterisico's;
5. Totaalfinanciering voorkomt dat projecten "pech" of "geluk" hebben voor wat betreft de rentetoerekening;

2023

6. Totaalfinanciering brengt rust en eenvoud in de treasuryfunctie.

Het amendement maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer **ADRIANI**: Voorzitter, dan heeft de Partij van de Arbeid nog een amendement en dat gaat over financieren voor maatschappelijk nut. Onze financiële verordening voorziet er al in dat er leningen verstrekt kunnen worden, dus niet aangetrokken, maar verstrekt, als er een publiek belang in het spel staat. En het systeem van maatschappelijk financieren komt steeds vaker in de belangstelling te staan. Er zijn inmiddels ook een aantal studies gedaan over hoe zich dat verhoudt bijvoorbeeld tot staatssteunproblematiek. En het voordeel van maatschappelijk financieren is dat je, doordat je als overheid een lagere rente betaalt op de kapitaalmarkten, ook voor een lagere rente kunt uitlenen aan partijen die willen bijdragen aan provinciale doelen. En dan denk ik bijvoorbeeld aan natuuraanleg. Dat hoeft niet per se de provincie allemaal zelf te doen. Dat kunnen ook andere partijen doen.

De **VOORZITTER**: Misschien, meneer Janssen, u wilt gelijk interrumperen?

De heer **JANSSEN**: Als dat mag.

De **VOORZITTER**: Jazeker, dat mag.

De heer **JANSSEN**: Daarom kom ik hier staan. Dat is de kern van het debat. Ik heb nog wel een vraag, want ik heb net even aandacht gevraagd voor de invulling van de treasuryfunctie bij de provincie. Wij maken ons daar wel zorgen over. We zouden al blij zijn als we zelf onze eigen goede liquiditeitsprognoses op orde hebben. Hoe moet ik dat rijmen met toch een beetje een soort bankiersfunctie gaan vervullen vanuit dit huis? Met het uitzetten van leningen, dan wordt het nog complexer. Ziet de heer Adriani dat wel lukken?

De heer **ADRIANI**: Voorzitter, ik had mijn bijdrage willen afsluiten met aansluiten bij de heer Janssen over het belang van een goede treasuryfunctie, dus dat heb ik dan bij deze gedaan. Ik denk ook niet dat de provincie echt een bank wordt. Maar wat ik wel denk, is dat we in ons totale instrumentenmandje, van subsidies, van garantstellingen, van een revolving fund, ook het instrument van maatschappelijk financieren kunnen hebben. En zoals gezegd, onze financiële verordening voorziet daar al in, over leningen die we uitzetten voor publiek belang. Sterker nog, die verordening zegt: we werken altijd met omslagrente, behalve als we een lening voor publiek belang uitzetten. Dan rekenen we de rente door die we zelf betalen vanwege het aantrekken van een lening die daarvoor nodig is. De financiële verordening voorziet er al voor. Het zal incidenteel voorkomen, maar het verruimt wel het instrumentarium wat we hebben om onze provinciale doelen te bereiken.

De **VOORZITTER**: Ik kijk even of meneer Janssen nog een reactie-

De heer **JANSSEN**: Het zal u niet verbazen dat wij niet staan te springen om deze toch wel uitbreiding van de taken instrumenten, ook omdat we het niet vinden passen bij de provincie. Maar daar dan toch een vraag over. Waar schiet het huidige instrumentarium dan tekort? Kunt u daar dan een concreet voorbeeld van benoemen? Want het komt voor ons een beetje uit de lucht vallen.

De heer **ADRIANI**: Voorzitter, de financiële verordening zegt dat we leningen kunnen uitgeven, als het publiek belang daarbij gediend is. Het instrument maatschappelijk financieren is een relatief nieuw instrument, maar kan wel heel waardevol zijn aanvullend om provinciale doelen te bereiken. En het treasurystatuut zegt nu dat dat niet mag, als niet aantoonbaar is dat er bij een commerciële bank niet gefinancierd kan worden. En daarmee verlies je dus de mogelijkheid om extra maatschappelijke waarde te creëren.

De **VOORZITTER**: Goed. Voldoende? Er is altijd nog gelegenheid in de tweede termijn. Meneer Adriani vervolgt.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Adriani.

De heer **ADRIANI**: Ik zie nog een-

De **VOORZITTER**: Mevrouw Blekxtoon, gaat uw gang.

Mevrouw **BLEKXTOON**: Dank, voorzitter. Inderdaad een vraag aan de heer Adriani over de maatschappelijke waarde. Die is nu naar het oordeel van GS. Hoe ziet de heer Adriani voor zich dat PS hiervoor in positie wordt gebracht? Wat zijn de kaders voor die maatschappelijke waarden bijvoorbeeld? Die zouden dan misschien opnieuw bepaald moeten worden met PS.

De heer **ADRIANI**: Dat kan ik me voorstellen. En zoals ik al eerder zei, voorzitter-U had me niet het woord gegeven, excuus.

De **VOORZITTER**: Het gaat goed. Als u mij maar noemt.

De heer **ADRIANI**: Ik kan me voorstellen dat we daar nog een keer met elkaar naar kijken hoe we dat precies doen. Waar dit amendement nu vooral voor zorgt, is dat ons treasurystatuut het niet in de weg staat. Dus het niet onmogelijk maakt om dat instrument in te zetten en te ontwikkelen.

De **VOORZITTER**: Tot slot, mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw **BLEKXTOON**: Voorzitter, het is voldoende.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Meneer Adriani vervolgt.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Adriani.

De heer **ADRIANI**: Voorzitter, ik dat ik mijn betoog af had en dankzij de interrupties nader heb kunnen toelichten, dus ik overhandig het amendement.

De **VOORZITTER** deelt mee dat het volgende amendement is ingekomen:

Amendement A6 van het lid Adriani (PvdA) inzake Maatschappelijk nut.

Besluit:

Aan het dictum van dit statenvoorstel een beslispunt toe te voegen aan artikel 21 lid 6, met de tekst: "Een lening kan ook verstrekt worden als hierdoor naar het oordeel van GS het publiek belang gediend is en voldoende extra maatschappelijke waarde wordt gecreëerd."

Toelichting:

In het treasurystatuut worden ook kaders vastgelegd voor het verstrekken van borgingen, garantstellingen en leningen. In artikel 21 lid 6 is vastgelegd dat alleen een lening verstrekt kan worden als aangetoond is dat een lening niet bij een commerciële bank kan worden verkregen.

Maatschappelijk financieren in het kader van publiek belang staat in toenemende belangstelling. Bij een maatschappelijke financiering kan de geldlener een financiering aangaan bij een overheid tegen een lagere dan commerciële rente, en met het geldelijk voordeel extra maatschappelijke waarde creëren.

2023

De komende decennia moeten er in de provincie Utrecht grote investeringen worden gedaan, onder andere in natuurontwikkeling, transitie landelijk gebied, voedselketens etc. Deels zullen die investeringen gedaan worden door de provincie of andere overheden, maar deels kunnen ook particuliere investeerders investeren in provinciale doelstellingen. Door toevoeging van de mogelijkheid van maatschappelijk financieren vergroot de provincie haar financiële instrumentarium om investeringen in maatschappelijke opgaven uit te lokken.

De financiële verordening van de provincie Utrecht maakt het verstrekken van leningen in het kader van publiek belang al mogelijk (artikel 15.9/16.2). Dit amendement zorgt ervoor dat de treasuryregels die mogelijkheid uit de financiële verordening niet in de weg staan.

Het amendement maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER**: Het tweede amendement is ook ingediend en staat in het Stateninformatiesysteem.

De heer **ADRIANI**: Ook mijn afsluiting had ik in de interruptie met de heer Janssen al gedaan, dus hier wilde ik het bij laten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mooi. Dank u wel. Dan kom ik nu bij de Partij voor de Dieren, meneer Travaille.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Travaille.

De heer **TRAVAILLE**: Dank u, voorzitter. Wij wachten vooral even de beantwoording van de gedeputeerden af en zullen op dit moment geen woordvoering voeren.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Travaille. ChristenUnie, mevrouw Kennedy, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Kennedy.

Mevrouw **KENNEDY**: Dank u wel, voorzitter. Het is interessant inderdaad dat dit treasurystatuut en de treasurystrategie is besproken in de FAC, maar de politieke discussie, waar hoort die eigenlijk gevoerd te worden? Moet dat in de FAC, moet dat in commissie BEM, of is dat nu hier? We hebben er dus voor gekozen om die hier te voeren. En een vrij financieel technische discussie, waar misschien niet iedereen boodschap aan heeft, vormt nu de hoofdmoot van deze vergadering. Zo zij het. Ik vind het interessant. Ik hoop dat jullie dat ook aardig kunnen volgen nog.

De **VOORZITTER**: Misschien even, maar dat is natuurlijk uiteindelijk ook aan het presidium, maar de commissie BEM was ook een aardig alternatief geweest, denk ik. Maar goed, dat is slechts een suggestie van mijn kant. Gaat uw gang.

Mevrouw **KENNEDY**: Ik geloof dat zowel de Commissie Janssen als de commissie Stranddagen zich er ook nog over gaat buigen waar deze politieke discussie gevoerd gaat worden. Wij willen ons trouwens aansluiten bij de woorden van de heer Janssen, dat de treasurer-vacature echt topprioriteit zou moeten hebben. Zoals meerdere vacatures bij Financiën, staat het personeelsbeleid daar geloof ik onder druk. En dat zien we misschien nu ook in al deze moties en amendementen die hier zijn ingediend. Ik moet snel verder. Wij dienen een amendement in op het treasurystatuut, omdat wij het belangrijk vinden dat het garantiebedrag waarvoor de provincie op basis van het contract door derden kan worden aangesproken bij het afgeven van een borgstelling of een garantstelling beter wordt gedefinieerd en begrensd. Het begrenst namelijk tot hetzelfde bedrag als de maximale lening die een provincie kan afgeven, zonder expliciete

2023

toestemming van de provinciale staten. En dat is een bedrag van € 20 miljoen. Maar dit plafond kan natuurlijk verhoogd worden, als de Provinciale Staten daar een expliciet besluit overnemen. We willen ook-

Amendement A7 van de leden Kennedy (ChristenUnie) en Koren (CDA).

Besluit:

1. In artikel 1, begrippenkader de volgende definitie toe te voegen:

Nominaal garantiebedrag: het maximale bedrag waarvoor de provincie op basis van het contract door derden kan worden aangesproken bij het afgeven van een borgstelling of een garantstelling

2. Artikel 16 lid 4 van het treasurywettelijkstelsel Provincie Utrecht als volgt aan te passen:

Het college is bevoegd borgstellingen en/of garanties te verstrekken tot een nominaal garantiebedrag van € 20 mln. Dit plafond kan door Provinciale Staten worden verhoogd.

Aanleiding:

Beoogd effect:

- a) Heldere definitie hoe de hoogte van een garantie / borgstelling wordt bepaald
- b) Het bedrag gelijkstellen met het plafond voor leningen.

Argumenten:

- Voorkomen moet worden dat er onduidelijkheid is hoe de hoogte van het garantiebedrag / borgstellingsbedrag is.
- Conform artikel 16-lid 5 is het college bevoegd leningen te verstrekken tot een bedrag van € 20 mln. Er is geen enkele reden waarom het garantiebedrag (bijvoorbeeld aan een bank die een lening verstrekt aan een instelling) twee keer zo hoog mag zijn als wanneer de lening rechtstreeks door de provincie zou worden verstrekt.
- Als de provincie garanties van meer dan € 20 mln. verstrekt zal daar bijna zonder uitzondering een statenvoorstel aan ten grondslag liggen voor het gehele project zodat verlaging tot € 20 mln. niet zal leiden tot extra handelingen.

De **VOORZITTER**: Ik zie een interruptie van meneer Adriani. Gaat uw gang.

De heer **ADRIANI**: Voorzitter, dank. Ik had een vraag over dat amendement, want we hebben een plafond waarbinnen GS dat mag doen. En nou het amendement gaat over de hoogte van het bedrag. Maar mijn vraag gaat over, wat nou als de Staten op voorstel van het College een besluit neemt om een veel hoger garantstelling dan dat plafond af te geven, zoals ze volgens mij onlangs gedaan hebben? Betekent dat dan dat het plafond voor GS dan per definitie vol zit en dat er dan geen enkele garantstelling meer verleend kan worden. Of bestaan die twee werkelijkheden naast elkaar; er is een plafond voor GS en daarnaast kan de Staten ook nog allerlei garantstellingen afgeven? Hoe ziet u dat precies zou kunnen?

Mevrouw **KENNEDY**: We hebben inderdaad voor de aanschaf van de elektrische bussen een veel hoger garantieplafond toegestaan als Provinciale Staten. En dan moet je denk ik tegelijkertijd met het besluit wat je dan neemt, bepalen of de Gedeputeerde Staten

2023

voor elke volgende garantstelling en borgstelling opnieuw terug moet naar de Provinciale Staten voor een expliciet besluit, of dat je zegt: nee, er is nog steeds een bepaald plafond waarbinnen Gedeputeerde Staten zelf een besluit kan nemen tot het afgeven van een garantstelling. Alleen dat besluit hebben we toen niet genomen, omdat we dit amendement nog niet hadden aangenomen.

Misschien dan toch nog heel even vanuit een andere insteek. Is wat u betreft dat plafond van die € 20 of 40 miljoen een bevoegdheidendiscussie, of is dat sturen op de risico's die de provincie loopt?

Het is wat wij als Provinciale Staten geven aan Gedeputeerde Staten als ruimte, voor, wat zijn hun bevoegdheden? Die ruimte beperken wij nu, gezien inderdaad de discussie die wij daarover hebben gevoerd over de elektrische bussen.

De **VOORZITTER**: Voldoende. Ik kijk naar meneer Janssen. Gaat uw gang.

De heer **JANSSEN**: Een korte toelichtende vraag. Is dat € 20 miljoen per garantstelling of is het € 20 miljoen in totaal?

Mevrouw **KENNEDY**: Ik denk dat dat hetzelfde is als bij de leningen. We willen het gelijk trekken met leningen. En ik geloof dat dat dan – ik weet het eigenlijk zelf niet, dat is eigenlijk een vraag aan de gedeputeerde – is dat een totaalbedrag van € 20 miljoen aanleidingen of is dat per garantstelling of per lening die wordt afgegeven? Dat is een vraag die ik dan weer even verleg.

De **VOORZITTER**: Het is betrekkelijk relevant, dat antwoord. Maar de gedeputeerde gaat daar straks een reactie op geven.

De heer **JANSSEN**: Het is wel bijzonder dat een gedeputeerde een antwoord gaat geven over de interpretatie van een amendement. Maar goed, we gaan het zien.

De **VOORZITTER**: Goed. We hebben nog een tweede termijn, dus dat houdt u tegoed. Mevrouw Kennedy vervolgt.

Mevrouw **KENNEDY**: Wellicht kan die inderdaad verduidelijkt worden. Wij willen ook een motie indienen, motie Treasurystrategie. In de treasurystrategie wordt gesteld dat er altijd minimaal € 30 miljoen op de bankrekening van de provincie moet staan. Tegelijkertijd zullen we de komende tijd voor de eerste keer geld gaan lenen. Het is natuurlijk belangrijk dat er genoeg liquide middelen zijn, maar het is vreemd om én veel spaargeld te hebben en tegelijkertijd te lenen. Dat is kostbaar, omdat de rente die betaald moet worden op de lening altijd hoger zal zijn dan de rente op de spaarrekening. Bij een renteverskil van 1 procent kost dat ons € 300.000 per jaar. Je kunt ook voorzien in je behoefte aan liquide middelen door gebruik te maken van een kredietlijn bij een bank, waarbij je eventueel kunt lenen als dat nodig mocht zijn om tegenvallers op te vangen. Dus mijn antwoord ook aan mevrouw De Widt is: het is kostenbesparing. Bij 1 procent, € 300.000 per jaar. Maar ik zie ook wel wat de gedeputeerde daarover zegt. Dan nog een reactie op de PvdA, het amendement Maatschappelijk nut. Er zijn heel veel maatschappelijke instellingen die wel graag bij de provincie zouden willen lenen, als ze bij de bank geen lening kunnen krijgen of als ze rente moeten betalen die zij te hoog vinden. Nu is de regel heel helder; alleen als het initiatief geen financiering kan krijgen bij de bank en de provincie het toch heel belangrijk vindt, dan kan de provincie lenen. Dat moet echter een hele grote uitzondering blijven. Zoals we het amendement nu lezen, kan de provincie gewoon de bank worden van alle instellingen die maatschappelijke waarde creëren. Dan neemt het balanstotaal van de provincie enorm toe. Daar hebben we het apparaat niet voor en we hebben daar de financiële ruimte ook niet voor. Dan moeten we nog veel meer geld gaan lenen. Dus wij zijn tegen dat amendement. Maar het amendement over de totaal financiering zouden we zelfs wel mee willen indienen. Wij kunnen de redenering van de PvdA goed volgen. Het maakt de administratie veel eenvoudiger. Projectfinanciering

2023

kan aantrekkelijk zijn, omdat je dan een beter beeld hebt van de daadwerkelijke kosten van een project, want de rentekosten zitten er dan ook bij in. Bij totaalfinanciering zitten de rentekosten op een aparte post in de begroting, die niet teruggerekend wordt naar het project. Maar we hebben ook grote twijfels over de projectfinanciering. Op het moment dat je als Staten beslist over voor een project, reken je op dat moment met een bepaalde rentestand. Maar voordat je tot uitvoering van een project overgaat en het geld wilt gaan aantrekken op de kapitaalmarkt, ben je soms al jaren verder en kan de rentestand heel anders zijn. Je wilt absoluut niet dat de provincie allerlei rentederivaten gaat kopen om de rente voor een project vast te leggen op het moment van besluitvorming. En volgens mij mag dat ook niet, besluiten we nu met dit treasurystatuut. Aansluitend op de argumenten die al in het amendement zijn genoemd, is het dus niet alleen goedkoper, maar ook minder complex in de administratieve verwerking. En daarom zijn wij voor dit amendement. Dank u wel.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen:

Motie M43 van de leden Kennedy (ChristenUnie) en Koren (CDA) inzake Treasurystrategie Provincie Utrecht 2023

Verzoekt het college:

De liquiditeitsstrategie die is geformuleerd in de treasurystrategie (paragraaf VI) zodanig te herformuleren dat een liquiditeitsbuffer kan bestaan uit zowel "liquide middelen" als uit een "onbenut deel van een kredietfaciliteit" (of vergelijkbare financiële instrumenten).

Aanleiding:

In de door GS vast te stellen treasurystrategie Provincie Utrecht wordt gesteld dat er een ondergrens van € 30 mln. aan saldo liquide middelen (debet) beschikbaar moet zijn. Dit betekent dat de provincie geld gaat lenen (credit op de balans) en vervolgens minimaal € 30 mln. op haar bankrekening gaat plaatsen (debet op de balans). Dit is extreem kostbaar omdat de rente die betaald moet worden op de lening altijd hoger zal zijn dan de rente op de spaarrekening. Er zijn ook andere instrumenten om te borgen dat de provincie voldoende buffer heeft om eventuele tegenvallers op te vangen. We stellen de hoogte van de liquiditeitsbuffer niet ter discussie.

Beoogd effect:

- a) Effectief verlagen van de rentelasten van de provincie op het moment dat de provincie geld gaat lenen.
- b) Voorkomen dat het balanstotaal van de provincie onnodig toeneemt waardoor financiële ratio's onnodig verslechteren.

Argumenten:

- Er zijn in de markt voldoende financiële instrumenten beschikbaar die de gewenste liquiditeitsbuffer kan garanderen dan wat nu in de liquiditeitsstrategie is geformuleerd
- Aan de ene kant geld lenen en het vervolgens op de bank te zetten is kostbaar gezien de renteversillen (1% renteverskil is € 300.000 per jaar).
- Aan de ene kant geld lenen en het vervolgens op de bank te zetten resulteert in een hoger balanstotaal waardoor diverse financiële ratio's onnodig verzwakt worden.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Kennedy. Dan kom ik bij de fractie van Volt. Mevrouw Blekxtoon.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Blekxtoon.

2023

Mevrouw **BLEKXTOON**: Dank u, voorzitter. Op dit moment hebben wij geen inbreng. Wij zijn vanuit Volt wel nieuwsgierig naar de reactie van de gedeputeerden op de ingediende moties en amendementen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kijk ik naar de fractie van JA21. Meneer Berlijn.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Berlijn.

De heer **BERLIJN**: Wij doen geen inbreng bij dit onderwerp.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. PVV, mevrouw Van der Velde.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Van der Velde.

Mevrouw **VAN DER VELDE**: Wij sluiten ons aan bij JA21. Geen inbreng.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. SGP, meneer Van den Dikkenberg, die krijgt het woord. Gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van den Dikkenberg.

De heer **VAN DEN DIKKENBERG**: Voorzitter, dank. Dank ook aan de interessante bespreking aan het College en het voorgaande College in verschillende fasen dat we over dit document gesproken hebben en over het lenen aan sich. Wij herkenden ons best wel in de uitwerking. Complimenten voor het vorige College, dat verschillende standpunten uit de FAC tot een compromis verworpen zijn in het voorstel rondom projectfinanciering en totaalfinanciering. Als SGP hebben we steeds gezegd dat we zijn voor het duurzaam financieren van onze ambities. En de vraag is of dat de mix totaalfinanciering en projectfinanciering dat biedt. Eigenlijk zeggen we van, je moet helemaal niet willen lenen. Ik noem dat ook weleens in de fractie, het is eigenlijk een decentralisatie van staatsschuld wat er plaatsvindt. We benoemen met elkaar hele belangrijke ambities die je wil bereiken in Nederland en je geeft vervolgens de lagere overheden minder budget dan dat je in de ambities wilt. Je ziet het in het stikstoffonds. Maar die lagere overheden heden willen wel ambities bereiken en vervolgens moeten ze zelf bijschieten, waarmee je eigenlijk je staatsschuld decentraliseert richting de lagere overheden. Dat is wat je in Nederland momenteel ziet gebeuren. En dat wij daar zo in meegaan, is eigenlijk een signaal dat we onze eigen bevoegdheden- Ik denk dat we die serieuzer moeten nemen en moeten zeggen van, als we iets moeten doen, beste overheid, dan hoort daar ook geld bij. Die gesprekken voeren we continu natuurlijk en die worden ook heel actueel gevoerd, ook in de MIRT-gesprekken, et cetera. Maar je ziet dat dat geld telkens onvoldoende is. Zijn we dan te ambitieus of niet? Dat is eigenlijk de consequentie, dat we namelijk schulden aangaan voor onze kinderen van het besluit dat we vandaag ook gaan nemen. En dan zie je de amendementen voorbijkomen dat we alleen totaalfinanciering gaan doen. Dat vinden wij minder uit te leggen dan een projectfinanciering. Want we snappen best dat er projecten zijn waar je wilt investeren en dat kost geld. En dat is heel transparant, op het moment dat je de projectfinanciering hanteert. De totaalfinanciering kan ertoe leiden dat we onze ambities op allerlei vlakken groter laten zijn dan dat onze eigenlijke taak is. En wat de SGP betreft, zijn we daar terughoudend in en groeien we niet onbeperkt uit ons jasje als overheid zijnde. Maar dan landt hij op de post rentelasten en is die minder terug te brengen tot de daadwerkelijke investeringen die je doet van geleend geld. En is het dan altijd goed af te wegen of dat je voor dat doel wel moest lenen of niet? Dat is de vraag die dan rijst. Dus, voorzitter, mocht het amendement aangenomen worden waarin de projectfinanciering verdwijnt, dan zullen wij toch moeite hebben met dit voorstel. En ongetwijfeld zullen we dan tegen gaan stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kijk ik naar de SP, meneer Breur. Gaat uw gang, meneer Breur.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Breur.

De heer **BREUR**: Dank u wel, voorzitter. De fractie van de SP heeft op dit moment geen bijdrage. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Meneer Breur doet wat ik gevraagd heb, om de inbreng vanachter het spreekgestoelte te leveren. Dus heel goed, dank u wel. Dan kom ik bij Forum voor Democratie, meneer Van Breukelen.

De heer **VAN BREUKELEN**: Voorzitter, ik zal u de wandel naar het spreekgestoelte besparen. Wij hebben geen inbreng.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Hoek, heeft u inbreng?

Mevrouw **HOEK**: Geen bijdrage voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Heb ik het dan goed dat alle leden die vanuit Provinciale staten inbreng wilden leveren, dat hebben kunnen doen? Dan kijk ik naar gedeputeerde Bakker. Ik schors de vergadering voor vijf minuten. Het zijn ruim vijf minuten. U hebt geluk. 12:15 gaan we verder.

De **VOORZITTER** schorst de vergadering.

De **VOORZITTER** heropent de vergadering.

De **VOORZITTER**: Dames en heren, mag ik u vragen uw zetel weer in te nemen en de onderlinge beraadslagingen te staken? Dan heropen ik de vergadering. Aan de orde is de beantwoording vanuit het College bij het agendapunt Actualisatie treasurystatuut en treasurystrategie. Het woord is aan gedeputeerde Bakker.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan gedeputeerde Bakker.

Gedeputeerde **BAKKER**: Dank u wel, voorzitter. En dank voor alle reacties, vragen en voorstellen die zijn ingediend aan de kant van Provinciale Staten. Het is inderdaad het hoofdgerecht van vandaag geworden. De heer Janssen stelde daar een interessante vraag over. Ik zie in ieder geval ook veel liefhebbers in de zaal voor dit onderwerp. Dat zal ook iets te maken kunnen hebben met het feit dat er interesse is natuurlijk. Maar fijn dat we erover kunnen spreken. Het is gewoon een belangrijke stap die we met elkaar moeten gaan maken. Misschien nog wel, u gaat helemaal over uw eigen vergaderorde en besluiten daar natuurlijk in, maar wellicht kan het voor een volgende keer helpen – ik probeer ook gewoon, het is voor mij ook nog de eerste weken, hoe doen we de zaken met elkaar – om voor zoiets wel te zeggen, we gaan even naar een commissiedebat daartussen. Dat geeft mij en mijn mensen ook de mogelijkheid om nog even iets verder mee te denken in de voorstellen die zijn ingediend. Voor sommige is ook gewoon nog even onduidelijk van, daar hadden we misschien best uit kunnen komen, maar nog even onduidelijk, wat wordt daar bedoeld of wat zijn voor- en nadelen van bepaalde voorstellen? Dus dat aanbod staat voor het vervolg, laat ik het zo maar even formuleren. Dan werd er een aantal keer gedeeld over de vacature. Volgens mij, ik weet eigenlijk niet, dat weet de voorzitter vast, hoeveel kijkers wij hebben via de livestream. Maar heel fijn dat die vacature, want ik onderschrijf de oproep natuurlijk geheel, zo goed onder de aandacht wordt gebracht. Dit moeten we gewoon goed gaan invullen, dus het heeft ook zeker in de organisatie prioriteit. Dan stel ik voor om even de amendementen en moties langs te lopen. Eerst het amendement van PvdA en CDA over de totaalfinanciering, laat ik daarmee beginnen. Eigenlijk is dit zo'n beetje de kernvraag van,

2023

hoe wil je dit gaan doen, dat treasurystatuut met elkaar, en op wat voor manier? Er zijn voor- en er zijn nadelen aan allebei de kanten die je wil gaan doen. Dan wel totaalfinanciering, dan wel projectfinanciering. Het vorige College en dit College heeft zich daar geheel bij aangesloten, heeft gezegd het, is eigenlijk eerlijk en rechtvaardig om te kiezen voor projectfinanciering. Waarom? Omdat je eigenlijk de hele kostenlast, ook voor het lenen, meeneemt in grote projecten. Daar ligt een grens van € 30 miljoen. Daar kan je een andere grens voor stellen. Maar op die manier heb je het hele plaatje in beeld, op het moment dat je moet lenen voor grote projecten in OV of, we hebben het over Stedin aandelen gehad, et cetera. Totaalfinanciering kan ook. Daar ging het ook in de FAC over. Dat wordt ook op andere plekken toegepast. Het kost geen euro meer onderaan de streep. Beide hebben voor- en nadelen. Het enige punt wat ik wel wil maken, is dat de totaalfinanciering, dan zullen projecten die bijvoorbeeld gaan over OV of anderszins mobiliteit beslag krijgen op, ik noem maar even iets, het programma Natuur. Want het gaat over de hele organisatie en het wordt niet meer specifiek op dat project gericht. Dat is een keuze die gemaakt moet worden.

De **VOORZITTER**: Meneer Adriani.

De heer **ADRIANI**: Voorzitter, maar dit is natuurlijk de kern van vraagstuk. Want stel, u moet twee projecten tegelijk investeren, een trambaan en een stuk natuur aanleggen, en u heeft maar voor één geld zelf en u moet voor één lenen, welke kiest u dan? Dan krijg je daar toch hele rare politieke discussies over? Wat dat betreft, link ik even naar de metafoor van de heer Janssen, als hij dat goed vindt, van de emmer water. Is het nou de eerste druppel of de laatste druppel die hem doet overlopen?

Gedeputeerde **BAKKER**: En daarbij is natuurlijk goed gekeken, dank aan de heer Adriani voor de vraag, daarbij is natuurlijk goed gekeken naar: wat zijn ongeveer de investeringen die er de komende tijd aankomen? En dan lijkt dat bedrag van € 30 miljoen een logische grens. Maar het is zeker een vraag van, wat vinden wij met elkaar rechtvaardig en wat vindt u daarin de beste manier om dit te doen? Eén argument wil ik er wel bij noemen wat een paar keer opkomt, dat het voorstel zoals de PvdA dat op dit moment indient zou leiden, of de andere keuze zoals GS die doet, zou leiden tot meer administratieve lasten. Dat wordt niet zo herkend. Maar even het oordeel hiervan vanuit Gedeputeerde Staten, oordeel state over dit amendement, het gaat om een fundamentele vraag, maar ik kan, ook gezien eerdere FAC-besprekingen, me voorstellen dat u daar een eigen afweging in maakt, met de voor- en nadelen die in het debat duidelijk aan de orde zijn gekomen. Dan gaan we bij het amendement van de PvdA over maatschappelijk nut. Die ontraden wij. Dat gaat namelijk- Het is belangrijk, op het moment dat wij geld gaan uitlenen, een economische activiteit gaan doen, het structureel verstrekken van leningen door de provincie kan ook marktverstrend worden gezien. Het ging er ook al even over, we worden eigenlijk een soort bank. We hebben geen bankvergunning. Daar komen allerlei zaken om de hoek kijken die op dit moment niet bovenaan het lijstje staan, wat betreft het goed inrichten van deze treasuryfunctie. Dus vanuit daarop geredeneerd, zeggen wij: doe dit nu niet. En absoluut, het is belangrijk om ook te kijken waar de maatschappelijke effecten zijn en waar wij daar ook financieel een rol in kunnen spelen, maar dan doen wij dat veel liever via bijvoorbeeld een instituut als de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij, de ROM, waar we al mooie dingen doen. Dit amendement ontraden wij. Dan ga ik naar het amendement van de ChristenUnie. Dat gaat over het garantiebedrag en daar was nog een vraag. Misschien even eerst de afdrank over het amendement. Daar zien we geen bezwaar. Volgens mij worden er logische zaken voorgesteld en is het ook navolgbaar dat deze bedragen gelijk worden getrokken. En het ging even over de vraag, waar gaat het nou over? Het gaat om een bedrag per lening. Dus het gaat om de lening en daarvan haal je de grens naar beneden. Maar wij kunnen dit amendement goed volgen, dus geen bezwaar. Dan tenslotte de motie van de ChristenUnie. Die vonden wij wat moeilijker te volgen, ook wat hier nou precies mee beoogd wordt. Er stonden ook enkele constatering en overwegingen in de motie die we niet herkennen of die gewoon niet helemaal kloppen. Dus hoe ik hem eigenlijk zou willen

2023

doen, is, deze ontraden we, maar ik geef graag de toezegging om daar binnenkort bijvoorbeeld via de FAC daar nog eens wel met elkaar even goed over door te praten. Want, en ik zie de heer Janssen al maar het midden komen, er waren vragen over. En klaarblijkelijk is er nog een informatiebehoefte aan de kant van PS. Volgens mij is het goed om daar nog even met elkaar over door te praten.

De **VOORZITTER**: Goed. Meneer Janssen, gaat uw gang.

De heer **JANSSEN**: Dank u wel, voorzitter. Naar aanleiding van beantwoording van deze motie en beantwoording van technische vragen, er wordt ook de mogelijkheid genoemd, zoals ik hem ook ken, om kasgeldleningen aan te trekken. Dus als alternatief voor een langetermijnfinanciering en als alternatief voor die dure kredietfaciliteit. Maar daarvan wordt geen appreciatie gegeven vanuit het College van, hoe duur is dat dan en wat zijn daar dan de voor- en nadelen van? Dus kan dat dan in die discussie ook meegenomen worden, dat is eigenlijk de eerste vraag.

Gedeputeerde **BAKKER**: Voorzitter, die vraag had ik inderdaad nog openstaan. Dus er was een vraag van, wat zijn voor- en nadelen. Daar al even een voorzet. Het voordeel, hoge mate van flexibiliteit en, zoals dat mooi wordt genoemd, optimaal renterisico. Maar er zijn ook de nadelen. Want een kortetermijnlening is duurder. En we hebben daar meerdere opties voor om dat te doen, maar we nemen daarmee een hoger risico. Maar het gaat er natuurlijk om dat we die liquiditeitsbehoefte goed in beeld hebben. Wat ik ook in de FAC heb gezegd, eigenlijk zou je die grens van € 30 miljoen, naarmate wij scherper dat in beeld kunnen hebben, gaan we die grens natuurlijk verlagen de komende tijd. Dat is de slag die wij moeten slaan. Maar daarover met elkaar nog eens van gedachten wisselen in de FAC, ook wat meer het technische gesprek over voeren van hoe werkt dat dan, want ik proefde daar ook nog wel wat vragen van, hoe werkt dan echt de techniek aan de achterkant, dat doe ik graag, dus dat zou ik graag toe zeggen.

Een vervolgvraag daarop. Dus begrijp ik het goed, dat u zegt van, we vragen nu in dit voorstel de ruimte om tot € 30 miljoen, noem het maar even, bandbreedte te lenen. Maar als we die bandbreedte kunnen verlagen, dan zullen we dat zo snel mogelijk doen. Moet ik dat zo interpreteren?

Ja.

De **VOORZITTER**: Goed. Misschien inderdaad ook even aan de orde, want ik hoor ten aanzien van deze motie de gedeputeerde zeggen van, laten we daar in de FAC over doorspreken, over dit vraagstuk. Mevrouw Kennedy.

Mevrouw **KENNEDY**: Maar als wij daar in de FAC over doorspreken, dan besluiten we nu al wat er staat op zich natuurlijk. Maar het is ook alleen maar een oproep. Het is de oproep om ruimte te geven om niet alleen liquide middelen, een rekening courant of spaarrekening, daar € 30 miljoen op te hebben staan, maar ook gebruik te kunnen maken van een kredietlijn of een kredietfaciliteit.

Gedeputeerde **BAKKER**: Het is een motie, aan de andere kant staat er ook een duidelijk verzoek in, waarvan ik ook merkte in de advisering van, daar is echt nog wel even onduidelijkheid over, wat wordt daar precies bedoeld, wat zijn daar precies voor- en nadelen van? Dus daarom zeg ik, volgens mij, deze motie in deze vorm ontraden. Maar wel graag de opening, en misschien als we in een nader gesprek daarover zijn, dat we tot de constatering komen, we begrijpen elkaar en we kunnen dat gaan doen, om dat nog even met elkaar goed bespreken en uit te zoeken en daar nog over in gesprek te gaan. Maar voor deze, om nu te zeggen, laten we dit dan maar doen, vind ik eigenlijk ook niet helemaal fair. Dat was hem dan.

2023

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mooi. Dan kijk ik of er uit uw kring nog behoefte is aan een tweede termijn. Ik zou willen voorstellen, voor zover dat het geval is, dat vanachter uw desk te doen. Ik kijk even naar de fractie van de BBB. Mevrouw Oude Luttikhuis, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Oude Luttikhuis.

Mevrouw **OUDE LUTTIKHUIS**: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben geen behoefte om nog iets te melden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Meneer El Hamdaoui, nog behoefte?

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer El Hamdaoui.

De heer **EL HAMDAOUI**: We hebben de behoefte niet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: VVD, meneer Janssen. Gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Janssen.

De heer **JANSSEN**: Voorzitter, behoefte om op één punt toch nog even aan te vullen op de motie, sorry, het amendement van de PvdA met betrekking tot maatschappelijk financieren. Zoals ik het ook begrijp vanuit de beantwoording van de heer Adriani op mijn interruptie, de mogelijkheid bestaat, en die wordt ook nog steeds opengelaten, op het moment dat commerciële banken niet willen financieren. Dus ik denk dat die mogelijkheid er wel degelijk is. En daarmee is wat ons betreft het amendement zowel onwenselijk als overbodig. Dus wij zullen dat amendement, ook gehoord de beantwoording door het College, niet steunen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw De Widt, nog behoefte? Gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw De Widt.

Mevrouw **DE WIDT**: Geen tweede termijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Meneer Koren, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Koren.

De heer **KOREN**: Voorzitter. Over de motie over de liquiditeitsstrategie. Als wij de zaken goed op orde hebben, uit de liquiditeitsbegroting blijkt dat wij op piekmomenten, want daar gaat hij over, het is niet structureel, maar piekmomenten, € 30 miljoen nodig hebben, dan snap ik dit voorstel. Als ik de gedeputeerde hoor zeggen, we gaan die € 30 miljoen verlagen, in dit voorstel staat dat we € 30 miljoen gaan lenen en niet op korte termijn. Dus die beantwoording kan ik niet helemaal volgen. Het idee is juist net zoals je thuis een rekening hebt, gedurende de maand doe je uitgaven en dan gelukkig rond de 25^e bij de meestem komt er iets binnen en dan nivelleert dat. En dan heb ik geen, mocht ik roodstaan, kosten. En dat is het punt waarop we hier staan voor de motie. We gaan structureel geld lenen, € 30 miljoen. We weten eigenlijk niet eens of we het nodig hebben, want we hebben het niet goed in kaart. En daarvan zeggen wij niet, u moet een krediet. Daarvan roept de motie alleen maar op, en daarom denk ik dat je hem juist kan aannemen, om op dit moment dat punt nog eens een keer tegen het licht te houden in de uitwerking. Dus er staat niet, u moet, u moet, u moet. Er staat alleen maar, € 30 miljoen, is dat nou wel de verstandigste keuze qua kosten? Kijk nog eens een keer inderdaad naar een kasgeldlening of een krediet erbij en maak dan de juiste keuze voor deze provincie.

2023

De **VOORZITTER**: Goed. Dank u wel. Dan kijk ik naar Partij voor de Dieren, meneer Travaille.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Travaille.

De heer **TRAVAILLE**: Dank u, voorzitter. Ik wil eens een keer een complimentje maken naar de gedeputeerde. Hele heldere antwoorden. Soms ook gewoon een ja of nee, heel fijn. Echter, op één punt vond ik zijn antwoord voor ons in ieder geval nog iets te kort. En dat ging nou net over die motie rond de totaalfinanciering van PvdA en CDA. Zou hij iets kunnen toelichten over de mate waarin projecten helder terug te vinden zijn, te evalueren zijn, te verantwoorden zijn ook na afloop, in relatie tot de twee opties eigenlijk die voorliggen in deze motie? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik heb meneer Adriani overgeslagen. Excuus. Meneer Adriani, PvdA.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Adriani.

De heer **ADRIANI**: Dank, voorzitter. En dank voor de reactie van de gedeputeerde. Voorzitter, Partij van de Arbeid gaat amendement zes intrekken, Maatschappelijk nut. Wij hebben natuurlijk het debat gehoord. Eigenlijk hoort die ook meer bij de evaluatie financieringsbeleid. We wilden hier vooral voorkomen dat we niet iets onmogelijk maken wat we later misschien toch heel nuttig vinden. Daar komen we dus graag op een ander moment op terug. En ik ben wel benieuwd of de ChristenUnie op basis van de toezegging van de gedeputeerde de motie aanhoudt of intrekt.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het amendement 6 is ingetrokken, waarvan akte.

Amendement A6 van het lid Adriani (PvdA) maakt geen deel meer uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kennedy. ChristenUnie.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Kennedy.

Mevrouw **KENNEDY**: Daarover gaan we nog even met elkaar spreken.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Kennedy. En dat is ook uw inbreng in de tweede termijn? Mooi. Volt, mevrouw Blekxtoon.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw **BLEKXTOON**: Dank u, voorzitter. Nog een vraag aan de gedeputeerde. Net werd gesteld dat bij totaalfinanciering en projectfinanciering het onderaan de streep hetzelfde is. Kan de gedeputeerde daar nog iets meer toelichting op geven? En verder sluit ik me aan bij de Partij voor de Dieren met de vraag over de transparantie van projecten bij totaalfinanciering. Is dat inzichtelijk te krijgen. Kan PS daarop blijven sturen?

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kijk naar JA21. Geen behoefte aan een tweede termijn? Dan de PVV, mevrouw Van der Velde, ook niet. SGP, meneer Van den Dikkenberg, geen behoefte meer. SP, meneer Breur. Nee. Forum voor Democratie, meneer Van Breukelen, niet. Mevrouw Hoek, 50PLUS, geen behoefte. Dan ben ik aan het einde gekomen van de inbreng in de tweede termijn vanuit uw Staten. Ik kijk even of de gedeputeerde de resterende vragen wil beantwoorden. Gaat uw gang, meneer Bakker.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan gedeputeerde Bakker.

2023

Gedeputeerde **BAKKER**: Zeker. Dank voor de reacties en aanvullende vragen. De vraag eigenlijk van het CDA, dat ging over die motie van de ChristenUnie. Eigenlijk zeggen we daarmee, we gaan op een bepaalde manier op de stoel van de treasurer zitten hiermee en dat moeten we op dit moment niet willen. En volgens mij, het aanbod wat ik graag doe, is daar met elkaar nog even goed over in gesprek gaan, over waar zit nou de informatiebehoefte en wat is ook het risico dat ChristenUnie en CDA zien wat wij nu niet zouden doen? Want we delen eigenlijk de probleemstelling niet helemaal. Maar volgens mij zit er nog ergens licht tussen hoe u ernaar kijkt en hoe ik ernaar kijk. Dus volgens mij moeten we dat gesprek hebben. En als we dan toch even de letter van de motie erbij pakken, dan gaat het echt over het herformuleren van de liquiditeitsstrategie. Terwijl u eigenlijk net mondeling in het tweede termijn inbracht, hou het nou tegen het licht. En dat tegen het licht houden naar aanleiding van ook dat gesprek wel te voeren, graag. Dat vind ik een goed idee. Maar dit herformuleren gaat mij nu op dit moment wat te ver, want hier ligt een logische keuze onder.

De **VOORZITTER**: Meneer Adriani, gaat uw gang.

De heer **ADRIANI**: Misschien een procedurele vraag. U heeft aangeboden om dat gesprek nog een keer te voeren. Mevrouw Kennedy zei van, maar we stellen nu wel deze tekst vast. Eigenlijk gaat u dat straks pas in GS doen, de strategie vaststellen. U besluit daarover. Houdt uw toezegging ook in dat u dat besluit in GS niet neemt, totdat we dat gesprek met elkaar gevoerd hebben, of dat u het besluit eventueel na dat gesprek aanpast?

Gedeputeerde **BAKKER**: Daar moet ik even over nadenken. Wat ik logisch- Volgens mij, het korte antwoord is denk ik, nee. Volgens mij is dat op dit moment niet nodig. Zo kijken we er niet naar, dat we zeggen, we moeten dat aanhouden want we moeten gewoon verder en we hebben dit ook gewoon nodig, zowel het statuut als de strategie. Maar op het moment, want we gaan ook nog weer toe volgend jaar naar een moment van evaluatie, we zullen ook hier nadere invulling in de werkwijze met aan gaan geven, dus op het moment dat we dat gaan doen en er is een verandering noodzakelijk, dan daar altijd toe bereid. Maar ik zie de noodzaak om dat nu tegen te houden, juist omdat de behoefte zo groot is om dit goed te regelen, nu op dit moment niet.

De **VOORZITTER**: Voldoende, meneer Adriani? Meneer Koren.

De heer **KOREN**: In aanvulling daarop, voorzitter. Ik heb er een beetje moeite mee dat we nu een tekst vaststellen waar we later over gaan praten en er dan formeel niks meer aan kunnen veranderen. En ik hoor de gedeputeerde zeggen, dan gaan we op de stoel van de treasurer zitten. Nee, volgens mij geven we de treasurer een toolbox waar die kan kiezen in plaats van dat we nu vasthouden aan € 30 miljoen standaard lenen.

Gedeputeerde **BAKKER**: En dat kan ook al. Sorry, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Goed. Misschien even ten overvloede. Het treasurystatuut en -strategie vaststellen, betekent niet dat dat voor eeuwig vastligt. Dus dat als u Staten in overleg met GS tot andere inzichten komt, zal het kunnen worden aangepast. Meneer Bakker, gaat u verder.

Gedeputeerde **BAKKER**: Dank, voorzitter. Ten eerste, dat kan ook al. En ten tweede, inderdaad, het statuut wordt vastgesteld door PS, de strategie door GS. En we gaan dit ook evalueren. Dus als het nodig is, dan komen we daar ook zeker weer bij u op terug. En dat zou ook de uitkomst van het gesprek kunnen zijn. Dan vroeg de Partij voor de Dieren- Nee, nog even een herhaling misschien, de heer Travaille, wat u precies aan mij vroeg. Mag dat nog?

De heer **TRAVAILLE**: Ja, zeker. Waar het ons om gaat is, er liggen eigenlijk twee opties voor in het amendement. Als je nou kiest voor die

2023

totaalfinanciering, is het dan nog goed herleidbaar hoe projecten gefinancierd zijn en kun je ze dan ook nog makkelijk transparant terugvinden hoe de financiering is geweest, hoe effectief dat is geweest, eventueel gekoppeld aan de realisatie van doelstellingen daarbij

Helder. Er zit in beide methodieken in die zin geen verschil in. Dus het is niet zo dat het bij de ene in een soort zwart gat verdwijnt en bij de ander het glashelder over een project gaat. Dus dat moet gewoon in beide gevallen netjes gedaan worden. En dan ga ik meteen even door, want volgens mij sloeg de vraag van Volt daar ook op aan. Het is hetzelfde. Waar het specifiek om ging wat hetzelfde is, ik bedoelde, onderaan de streep is het niet zo dat het ene of het andere voorstel, zeg maar even het voorstel van de heer Adriani, dat dat financieel gezien onderaan de streep andere effecten heeft voor de provincie. Het is net zo duur, dus het kost ons geen euro meer of minder. Dat maakt niet uit. Maar het gaat wel om de methodiek die anders is. Het ene gaat over projecten hoger dan 30, daar wordt het toegepast. Het andere gaat over de totaalfinanciering.

De **VOORZITTER**: Ogenblikje. Ik zag mevrouw Blekxtoon ook- Nee, voldoende? Meneer Adriani.

De heer **ADRIANI**: Voorzitter, dat zegt de gedeputeerde nou zo. Maar is de heer Bakker het niet met mij eens dat als je je financiering als een portefeuillestrategie kunt aanvliegen, dat je dan veel beter in staat bent om de goede mix tussen het moment waarop je het afsluit, de rentestanden, de looptijden en de aflossingsverplichtingen en ook de spreiding daarvan en daarmee de risicobeheersing veel beter te realiseren? Dus dat je dan waarschijnlijk juist goedkoper uit bent dan bij projectfinanciering.

Gedeputeerde **BAKKER**: Dat zou een zeer wenselijke uitkomst zijn, als dat zo is. En dat gaat volgens mij, en die oproep heeft u ook in de FAC gedaan, zeg ik tegen de heer Adriani, is ook het goed inrichten van die treasuryfunctie en daar goed vooruitdenken. Dat zou in elk geval het doel moeten zijn. En als dit daar de uitkomst van is, heel graag. Waar het mij om gaat, is dat je an sich voor de behoefte aan financiering, dat dat in beide methodieken niet verandert. Misschien zeg ik het zo iets duidelijker.

De **VOORZITTER**: Tot slot, mevrouw Blekxtoon op dit punt. Gaat uw gang.

Mevrouw **BLEKXTOON**: Dank, voorzitter. Dan toch een herhaling van mijn vraag: hoe komt het dan dat het hetzelfde is als inderdaad de rentevoet verandert? Eigenlijk het punt wat de heer Adriani ook maakt. Heeft u daar een uitleg over?

Gedeputeerde **BAKKER**: Het is zeker niet hetzelfde. Dus het is echt een andere methodiek. Dus voor de behoefte aan geld ga je dat eigenlijk meenemen in de businesscase van het aanleggen van een nieuwe OV-voorziening of van het lenen van geld voor een Stedin aandeel. Ga je die rentelast en die financieringsbehoefte daarin meenemen, of zeg je, nee, dat gaat over de totaal financiering, daarmee gaat het over de hele organisatie, over alle programma's. Dus dan heeft wat je daar doet ook effect op, ik noemde net het voorbeeld, het programma Natuur. Dus het gaat erom, bekijk je het voor het totaal of bekijk je het per project?

Dat klinkt alsof het dan toch verschillend is. Daar laat ik het bij.

Dat is het ook, dat is het ook. Alleen, het punt is, voor beide situaties, en dat heb ik net getracht te zeggen, voor beide situaties voor beide keuzes is iets te zeggen. Het College heeft gezegd, wij vinden het op dit moment eigenlijk de beste methode om te zeggen, je gaat projectfinanciering, omdat je daarmee alle kosten inzichtelijk hebt per project en je daarmee totaalplaatje ziet. Maar je kan ook, en dat wordt ook op andere plekken gedaan, andere gemeenten, provincies, kiezen voor totaalfinanciering. En in die zin zeggen wij, is dat amendement oordeel state.

De **VOORZITTER**: Goed. Resteerde er nog iets voor u? Dan zijn we aan het eind gekomen van de beraadslagingen over dit voorstel en gaan we straks stemmen over de amendementen, waarvan er dus één is ingetrokken, en de moties, waar nog even beraad over is. Maar dat horen we voor de stemming hoe dat precies uitpakt. Dames en heren, ik stel u voor om de vergadering te schorsen tot 13:30 uur voor de lunch. En ik wens u smakelijk eten.

De **VOORZITTER** schorst de vergadering.

Voorzitter: mevrouw De Boer-Leijnsma.

De **VOORZITTER** heropent de vergadering.

10.

SV Wijziging Artikel 4.2 Verordening Fractieondersteuning provincie Utrecht 2023

[SV Wijziging Artikel 4.2 Verordening Fractieondersteuning provincie Utrecht 2023](#)

De **VOORZITTER**: Dames en heren, wilt u zo vriendelijk zijn uw plaats in te nemen? Dan gaan we verder. Het is 13:30 uur. We gaan verder met de geschorste Statenvergadering die vanmorgen is aangevangen. Aan de orde is agendapunt 10, het Statenvoorstel Wijziging Artikel 4.2 Verordening Fractieondersteuning provincie Utrecht 2023. Aangezien de heer Oosters daar de portefeuillehouder van is, zit ik even op deze plek. Het is een klein debat. Dat betekent dus één termijn. Elke partij die inbreng heeft, nodig ik graag uit om naar het spreekgestoelte te komen. Als u geen woordvoering heeft, mag u dat vanuit uw plek zeggen. Dat geldt ook voor de SP. Er komt een amendement van 50PLUS en de SGP. Die is ook al ingediend vannacht.

De **VOORZITTER** deelt mee dat het volgende amendement is ingekomen:

Amendement A8 van de leden Hoek (50PLUS) en Van den Dikkenberg (SGP) inzake Overschakelperiode administratie.

Besluit:

Voegt aan het besluit een beslispunt toe:

Voor de fracties die geen voorstander zijn van een gezamenlijke administratie is er de mogelijkheid geboden van een overgangperiode eventueel uitlopend tot het einde van het huidige PS-termijn.

Toelichting:

Dit geeft de fracties die geen voorstander zijn van een gemeenschappelijk administratiebureau een periode hebben om over te schakelen naar een ander administratiebureau. Omdat dit gevoelen in de commissie FAC breder was gedeeld dat op een natuurlijke wijze ingegroeid moet kunnen worden in het nieuwe model. Derhalve is het aan fracties zelf wanneer ze invoegen in het gezamenlijk proces.

Het amendement maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER**: Degenen die hem al hebben gelezen, mogen dat natuurlijk ook meebrengen in hun eerste inbreng. Dan nodig ik als eerste uit naar voren te komen, de BBB. Indien u inbreng heeft, mevrouw Oude Luttikhuis.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Oude Luttikhuis.

2023

Mevrouw **OUDE LUTTIKHUIS**: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn natuurlijk voor uniformiteit in het verwerken van de administratie. En ik begrijp ook wel dat iedereen zo zijn eigen weg al heeft gevonden. Maar een instapmodel en een groeiemodel zijn we zeker voorstander van en ook om daar de komende vier jaar de tijd voor te nemen. Maar ik ben geen voorstander van dat het onder dwang ook daarna door iedereen moet worden toegepast. Dus wat dat betreft voorstander voor instap groeiemodel, uniformiteit. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Oude Luttikhuis. Dan is nu aan de beurt GroenLinks, de heer El Hamdaoui. Als u inbreng heeft, mag dat vanaf hier.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer El Hamdaoui.

De heer **EL HAMDAOUI**: We hebben geen inbreng. Excuus.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we door naar de VVD. Daar is de woordvoerder de heer Janssen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Janssen.

De heer **JANSSEN**: Dank u wel, voorzitter. Het voorstel zijn wij mee akkoord. Voor wat betreft het amendement van 50PLUS en de SGP, denken we inderdaad dat het goed is om fracties ook de tijd te geven om op hun eigen tempo in te groeien, waarbij wat ons betreft het doel zou moeten zijn een transparante, goede verantwoording over publieke middelen. En als fracties daar zelf in kunnen voorzien, dan is dat uiteraard prima. Dus wij zullen dat amendement ook steunen. We zijn tegelijkertijd ook wel blij, of we zouden het wel een goede ontwikkeling vinden, laat ik het zo zeggen, als uiteindelijk zoveel mogelijk fracties of het liefst alle fracties van het centrale systeem gebruik maken. Maar nogmaals, ook de ruimte bieden daar waar dat gevraagd wordt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Janssen. Dan is aan de beurt mevrouw De Widt van D66.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw De Widt.

Mevrouw **DE WIDT**: Geen inbreng. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Koren, CDA. Ik zie hem niet. Gelukkig.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Koren.

De heer **KOREN**: Dank, voorzitter. Ik snap dat sommige fracties een goede relatie hebben met hun administrateur. Het gaat ook niet over de kwaliteit die nu aangeleverd wordt. Het gaat om de voordelen voor PS. Ik zou zeggen, laten we de emotie eruit halen en zo snel weg kiezen voor één administratiekantoor, want dat heeft gewoon voordelen voor ons. Dus laten we daar niet te lang mee wachten.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Adriani. Geen inbreng? De heer Travaille, Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Travaille.

De heer **TRAVAILLE**: Volgens mij hebben we een heel goed debat gehad in de commissie en we hebben geen inbreng bij dit onderwerp verder.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De ChristenUnie, mevrouw Kennedy.

2023

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Kennedy.

Mevrouw **KENNEDY**: We hebben verder geen inbreng.

De **VOORZITTER**: Volt, mevrouw Blekxtoon.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw **BLEKXTOON**: Voor ons is het ook voldoende besproken in de commissie. Fijn dat we naar één systeem kunnen gaan.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De fractie van JA21, geen inbreng? De fractie van de PVV, mevrouw Van der Velde, ook geen inbreng. De SG, die komt naar spreekgestoelte. De heer Van den Dikkenberg.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van den Dikkenberg.

De heer **VAN DEN DIKKENBERG**: Voorzitter, dank. Een amendement, dat vergt enige toelichting. We hebben natuurlijk al een paar keer gesproken over het centrale systeem. Het gevoel was niet bij alle fracties gelijk over hoe dat vorm zou moeten krijgen. Toen hadden we, dacht ik, ook de afspraak gemaakt van, dan maken we een ingroeimodel en het voorstel was dwingender dan de afspraak toen. En vandaar dat dit amendement voorligt, waarin we de afspraak van toen weer effectueren en een ingroeimodel voor de komende jaren mogelijk maken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van den Dikkenberg. Dan is de SP, de heer Breur. Geen inbreng. Forum voor Democratie, de heer Van Breukelen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Breukelen.

De heer **VAN BREUKELLEN**: Voorzitter, dank u wel. Het centraliseren van de boekhouding is een mooi streven en biedt nieuwe fracties zeker de mogelijkheid om in te stappen in de statenfinanciën, als zij geen ondersteuning vanuit hun partij krijgen. Toch is het wenselijk om niet iedereen te dwingen om dit via een centraal stelsel te regelen. De financiële ondersteuning die mijn fractie heeft gekregen in de opstartperiode was onmisbaar en werd als zeer fijn ervaren. En inderdaad, zoals de heer Van den Dikkenberg zei, het voorstel wat er nu ligt, is dwingender dan afgesproken was. In ieder geval, dat is mij ook zo verteld. Dus inderdaad, daarom ook steun voor het amendement. De garantie of mijn financiën of al de financiën van mijn fractie onder een centrale boekhouder even goed geregeld waren als ze nu zijn, die heb ik niet. Dus daarom het liefst inderdaad het amendement ook aannemen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van Breukelen. Dan mevrouw Hoek van 50PLUS.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Hoek.

Mevrouw **HOEK**: Dank u wel, voorzitter. Dank voor alle begrip die al getoond is. En wij zijn helemaal niet tegen een algemeen systeem, maar we willen graag toch dat uitgroeimodel waar we ook over gesproken hebben toch wel gebruiken. We zijn zeer tevreden met wat we hebben en ook daar zitten we aan contracten vast. Dus als we de gelegenheid zouden krijgen om het toch- We hebben nu gezegd, eventueel de huidige PS-periode, maar zodra wij zover zijn dat we zeggen, nu stappen we over, dan gaan we dat zeker doen. Maar het kan ook zo zijn dat we zeggen van, die termijn doen we het nog en daarna gaan we gewoon unaniem met het nieuwe systeem mee. Dus ik hoop dat het amendement aangenomen wordt. En er is gelukkig al veel draagkracht, dus ik hoop dat we de meerderheid halen en wij de gelegenheid krijgen, en niet alleen wij, 50PLUS en de

2023

SGP, maar ook alle andere partijen die er nog behoefte aan hebben, om in het in ingroeimodel mee te gaan. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank voor uw toelichting. Daarmee hebben alle fracties in de Staten hun inbreng kunnen brengen. Dan geef ik nu het woord aan de portefeuillehouder, de heer Oosters.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Oosters.

De heer **OOSTERS**: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Portefeuillehouder, dat is net iets te veel eer. Ik ben uw voorzitter en iemand moet de vragen beantwoorden die u gesteld hebt aan uzelf eigenlijk. En dat doe ik als uw voorzitter. Dus dat is net iets anders dan portefeuillehouder. Dat doe ik graag overigens. Zeker, dat is toch wel weer mooi als je hier staat, dat er zelfs een nachtelijk amendement is voorbereid. Dus dat doet de spanning toenemen. U hebt er zelf na discussie waar ik niet bij was voor gekozen om toch een stapje verder te zetten ten opzichte van het hanteren van het centraal systeem, als het gaat om het hebben van één administratiekantoor ten behoeve van de vastlegging van de financiële huishouding (2:24) van uw afzonderlijke fracties. Ik denk dat dat een loffelijk streven is, dat dat ook goed is. En dat vervolgens nu het punt van discussie is, mede door het ingediende amendement, van, maak je die afspraak via een ingroeimodel? Volgens mij zegt iedereen, ja, dat doen we via een ingroeimodel. Dus het is niet zo dat iedereen morgen dat geregeld moet hebben. En dan is vraag twee, wanneer eindigt de groei? En ik begrijp dat het voorstel wat voor u voorligt, zegt van, dat eindigt deze Statenperiode, zodat aan het eind van deze Statenperiode we allemaal die slag gemaakt hebben, ieder op eigen tempo. Maar dat amendement zegt van, dat kan ook over deze Statenperiode heen gaan. Dus die stelt geen deadline daaraan. Ik begrijp mevrouw Hoek goed. Ik zou zeggen, daar moet u met elkaar over stemmen. Ik denk wel dat er iets voor te zeggen is om wel een deadline vast te leggen, want anders komt het er misschien wel nooit van. Want dan draagt u het weer over aan uw opvolgers en dan begint de discussie misschien wel weer opnieuw. En als u zegt van, wij willen dit daadwerkelijk doen, dan past daar op zich ook wel een deadline bij, zou ik zeggen. Dat biedt ook helderheid en dat biedt ook helderheid over het pad wat u nog te gaan hebt om die transitie vorm te geven. Dus dat zou ik graag geantwoord hebben, mevrouw de voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, niet meneer de portefeuillehouder, maar de voorzitter van de Staten dan. Nog even voor de duidelijkheid, in het amendement lees ik heel duidelijk dat het uitlopend is tot het einde van de huidige PS-termijn. Dus niet langer dan dat. Dus dat daar geen verwarring over is. Dan denk ik dat we dit punt voldoende besproken hebben met elkaar en dan kan het straks in stemming worden gebracht. Dank u wel. Dan draag ik het woord weer over aan de echte voorzitter.

Voorzitter: de heer Oosters.

De **VOORZITTER**: Goed, dames en heren. Dank, mevrouw De Boer voor het voorzitten van dit onderdeel van de vergadering. Dan komen wij nu toe aan agendapunt 11. Mevrouw Hoek?

Mevrouw **HOEK**: Voorzitter, het is eigenlijk nog of ik nog een reactie mag geven op uw reactie.

De **VOORZITTER**: Dat was bij de vorige voorzitter.

Mevrouw **HOEK**: Want ik wilde opmerken, er staat een deadline in.

De **VOORZITTER**: Als dat mag van mevrouw De Boer, zou ik daar nog aan willen toevoegen dat volgens mij u dan ook een afspraak met elkaar maakt conform dat amendement. En of dat nou heel anders is dan het voorstel wat voorligt, daar ga ik nog

eens op studeren. Dus in dat opzicht is het belangrijk dat in ieder geval ook een deadline in uw amendement staat.

11.

SV Verordening Europese landbouwsubsidies provincie Utrecht 2023-2027

[SV Verordening Europese landbouwsubsidies provincie Utrecht 2023-2027](#)

De **VOORZITTER**: Dan is nu echt aan de orde, agendapunt 11, het Statenvoorstel Verordening Europese landbouwsubsidies provincie Utrecht. En vanuit de commissie is gekozen voor een klein debat. Daar wil ik graag gelegenheid voor geven. En wat mij betreft, mag de termijn vanachter het spreekgestoelte worden gegeven. Ik kijk naar meneer Verleun. Meneer Verleun, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Verleun.

De heer **VERLEUN**: Dank u, voorzitter. BBB was een van de partijen die graag een debat wilde aangaan met dit onderwerp. En dit komt omdat wij de verklaring van de gedeputeerde op de vragen van diverse fracties aangaande het consulteren of het informeren van Provinciale Staten te summier vonden. Zo heeft onder andere ook de VVD in de commissievergadering aangegeven dat zij vinden dat ze het te weinig vinden om één keer per jaar geïnformeerd te worden. BBB wil haar taak als Provinciale Staten serieus nemen en vindt dan ook dat het te summier is als wij één keer per jaar op de hoogte worden gebracht hoe dit geld besteed wordt. Dus wij snappen ook dat het gaat om een cofinanciering vanuit Brussel en dat er daarbij aan flink wat voorwaarden voldaan moet worden. Echter willen wij onze taak als volksvertegenwoordiger serieus nemen en erop toezien dat het geld niet grotendeels verdwijnt in de zakken van adviesbureaus. De financiering voor de doelen die wij na willen streven moet eerlijk verdeeld worden. Het gebeurt nu nog steeds te vaak dat een klein aantal instanties de subsidiepot goed weet te vinden, maar de gemiddelde agrariër er niks van terugziet. Wij willen er graag op toezien dat het geld goed wordt ingezet, zodat niemand achterblijft. Daarom dienen wij een amendement in waarin we Gedeputeerde Staten vragen om het openstellingsbesluit voor vaststelling eerst aan Provinciale Staten voor te leggen. Het amendement wordt medeondertekend door 50PLUS, PVV, FvD en JA21. Dank u wel.

De **VOORZITTER** deelt mee dat het volgende amendement is ingekomen:

Amendement A9 van de leden Verleun (BBB), Hoek (50PLUS), Nagtegaal (PVV), Van Breukelen (FvD) en Fiscalini (JA21) inzake Consultatie PS bij Openstellingsbesluiten.

Besluit

Voegt aan het Statenvoorstel Verordening Europese landbouwsubsidies Provincie Utrecht 2023-2027 een derde beslispunt toe, dat luidt:

Provinciale Staten van Utrecht besluiten:

1. Aan Gedeputeerde Staten op te dragen om de openstellingsbesluiten GLB-NSP 2023-2027 voor vaststelling altijd eerst ter consultatie aan Provinciale Staten voor te leggen.

Aanleiding:

Provinciale Staten hebben de verantwoordelijkheid voor een goede besteding van de ongeveer 31 miljoen aan Landbouwsubsidies, die via het GLB-NSP (Nationaal Strategisch Plan op basis van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid) voor de landbouw en het platteland in Utrecht beschikbaar komen. Met deze subsidies stimuleert de provincie Utrecht innovatie en verduurzaming van het landelijk gebied en de agrarische sector. We willen toekomstbestendig boeren sterk belonen. Om de subsidieverstreking voor diverse maatregelen mogelijk te maken

2023

stellen PS een algemene subsidieverordening vast. Op basis van het Statenvoorstel zullen de Staten alleen periodiek geïnformeerd worden over de uitvoering van het GLB-NSP (n.a.v. de diverse subsidieregelingen) die op basis van de openstellingbesluiten beschikbaar komen. Dit lijkt ons te reactief en te summier. Vanwege de hoogte van het bedrag en de impact op het landelijk gebied en de agrarische sector vinden wij het wenselijk dat PS eerst geconsulteerd worden over de openstellingsbesluiten voor hun vaststelling en zo meer zeggenschap houden en hun controlerende taak beter kunnen uitvoeren.

Beoogd effect:

Provinciale Staten worden breed geconsulteerd, voorafgaand aan besluitvorming in Gedeputeerde Staten, bij de openstellingbesluiten voor landbouwsubsidies op basis van het GLB-NSP. Zodat Provinciale Staten hun verantwoordelijkheid kunnen nemen over een goede besteding van subsidiegelden en haar controlerende taak op de uitvoering hiervan zo goed mogelijk kunnen uitvoeren.

Argumenten:

- 1.1 Provinciale Staten stellen het beleid van de provincie Utrecht vast en controleren de uitvoering daarvan door Gedeputeerde Staten.
- 1.2 Provinciale Staten geven in de periode 2023- 2027 ongeveer 31 miljoen Europese subsidie uit aan verschillende doelen op basis van het GLB-NSP.
- 1.3 Provinciale Staten hebben de verantwoordelijkheid om te controleren dat dit bedrag zo goed mogelijk wordt besteed.
- 1.4 Provinciale Staten willen geconsulteerd worden bij de praktische invulling en uitvoering van de doelen van het GLB-NSP voor de landbouw en het platteland, zodat zij hun controlerende taak beter kunnen uitvoeren
- 1.5 De toepassing van de landbouwsubsidies op basis van het GLB-NSP hebben grote impact op het platteland en op de landbouw in de provincie Utrecht.
- 1.6 De doelen van het GLB-NSP raken aan de doelen van het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG), terwijl het UPLG nog niet is vastgesteld.

Het amendement maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Verleun. Meneer Westelaken, wilde u nog een vraag stellen? Het amendement gaat in het Stateninformatiesysteem en maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen. Meneer Westelaken.

De heer **WESTERLAKEN**: Dank u, voorzitter. Ik wil even wat toelichting van de heer Verleun op wat dit amendement vraagt, of de motie. Want u stelt dat er te veel adviesbureaus, dat daar subsidie naartoe gaat. En door consultatie over de openstellingsbesluiten zou dat tegengegaan worden? Tenminste, dat lijkt mij de strekking van uw voorstel. Maar ik snap dat niet helemaal, want een groot gedeelte van de grondgebonden subsidies, dat gaat via RVO en boeren die daar zelf hun adviseurs voor hebben. Dus het zou dan moeten gaan om POP3-subsidies. Maar ik ben laatst bij een bijeenkomst geweest van LEADER-werkgroepen Oost en West en ik heb die vraag daar ook gesteld. Maar zij zeggen van, natuurlijk zitten er wel adviesbureaus bij, maar dat is niet indrukwekkend. Het grootste probleem wat wij hebben, is de ongelooflijke administratieve rompslomp die gepaard gaat met het indienen van een subsidieverzoek.

De **VOORZITTER**: Wat is uw vraag?

De vraag aan de heer Verleun, is: leg mij eens uit wat het probleem dat de heer Verleun aanduidt, verbeterd wordt met het voorstel wat zij nu indienen.

De heer **VERLEUN**: Laat ik vooropstellen dat inderdaad de evaluatie van onder andere de POP3-subsidie, die is er nog niet, dus daar kunnen we nog geen concrete

2023

dingen over zeggen. Alleen wat bij onze achterban heel duidelijk speelt en wat wij bij onze achterban heel duidelijk naar voren krijgen, is dat ze de subsidie zoals die nu ingetekend is veel te oneerlijk verdeeld is. Dus dat een aantal mensen die pot wel weten te vinden en het gros van de agrariërs het niet weten te vinden. En wat wij met dit amendement proberen te bereiken, is dat die verdeling eerlijk kan verlopen, zodat wij als Provinciale Staten er ook beter toezicht op houden.

Graag daar een reactie op. Dank u, voorzitter. Het grootste gedeelte van de subsidies gaan wij nog niet eens over. En wat de boeren straks aan subsidies, subsidiemogelijkheden gaan krijgen, zit voor het grootste gedeelte in wat ik noemde die grondgebonden. Dat is een compleet nieuw systeem. Dus ik kan me voorstellen dat ze op dit moment heel onzeker zijn over hoe dat gaat uitwerken. Dat dat ben ik ook. Dat snap ik. Maar daar gaan wij niet over. En als het wel gaat over die POP3-subsidies, kunnen ook voor boeren, zeker voor jonge boeren, daar substantiële dingen in zitten. Maar dan heb ik nog niet duidelijk hoe wij dat met consultatie van de Staten kunnen verbeteren.

De **VOORZITTER**: Dat blijft uw punt, meneer Verleun?

De heer **VERLEUN**: Ja. En ons punt blijft dat wij op basis van afgelopen periodes vinden dat die subsidieverdeling beter kan en dat wij denken via dit amendement daar als Provinciale Staten beter op invloed op te kunnen hebben.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. U was ook klaar met uw inbreng? Dank u wel. Meneer Schaddelee, gaat uw gang.

De heer **SCHADDELEE**: Dank u wel, voorzitter. Want ik had een beetje dezelfde verwarring als de heer Westerlaken. Namelijk ook van, hoe gaat nou dit- Want ik zie op zich wel de analyse die de heer Verleun hier geeft. Maar volgens mij, dit amendement zegt alleen maar, we gaan voortaan altijd ter consultatie voorleggen, dit soort instellingsbesluiten. En mijn vraag van, maar hoe denken we dan door die consultatie hier in PS het probleem te ondervangen wat de BBB aanstipt? Naar mijn idee is juist het risico dat je heel erg verwachtingen gaat wekken bij boeren van, op het moment dat PS er met haar vingers tussen gaat zitten, dan wordt het allemaal beter. Ik denk dat dat niet zo is. Tenzij we ook een hele bak aan bevoegdheden naar ons willen toehalen, wat volgens mij juridisch niet mogelijk is. Dus wij hebben niet de bevoegdheid om het aan te passen, dus de consultatieronde maakt het dan alleen maar stroperiger, maakt dat wij daar ook een dansje omheen moeten doen die vaak wel een maand of twee duurt, zonder dat we de bevoegdheid hebben om het inhoudelijk aan te pakken. Dus ik zit een beetje te zoeken naar van, hoe kan uw amendement nou het probleem echt oplossen?

De heer **VERLEUN**: We hebben in de commissievergadering natuurlijk hier ook over gesproken. En toen kwam de gedeputeerde, maar misschien dat ze er zo meteen in een eigen reactie natuurlijk nog op terugkomt, met het voorstel om er, dan ben ik het woord even kwijt, een infosessie over te houden. En daar zijn wij zeker geen tegenstander van. Alleen het feit gaat ons erom dat wij daar kort op willen zitten en echt zeker willen weten dat 90 procent voor het geld wat bedoeld is voor de doelen die wij met zijn allen willen nastreven, ook echt naar de agrariërs gaat en niet weer verdwijnt of in een hele kleine club of bij een bul adviesbureaus.

Dan constateer ik dat dit amendement vooral als doel heeft om via die consultatieronde ook nog aanpassingen in de regeling te bewerkstelligen. En dan hoor ik graag zo meteen van de gedeputeerde of dat juridisch ook kan, want daar heb ik wel twijfels bij.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Meneer Overkleef.

2023

De heer **OVERKLEEF**: Dank, voorzitter. In onze optiek is PS ervoor om aan de voorkant inhoudelijke kaders aan te geven. Dit lijkt er een beetje op alsof, althans, zo heb ik het amendement gelezen, dat wij tussentijds nog een keer kaders gaan aangeven inhoudelijk. Is dat ook wat u beoogt of?

De heer **VERLEUN**: Niet om tussentijds kaders in te stellen. Want de regeling voor de subsidie is duidelijk en de kades voor de regeling van de subsidie is ook duidelijk. Alleen wij willen wel op tijd bij kunnen sturen, als we zien dat het geld niet op de plekken naartoe gaat waar wij vinden dat het naartoe zou moeten gaan.

De **VOORZITTER**: Voldoende? Dank u wel, meneer Verleun. Dan is nu het woord aan meneer Hart van GroenLinks. Gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Hart.

De heer **HART**: Dank u wel, voorzitter. Geen maidenspeech van mijn kant, maar ik wil wel heel graag alle collega's hartelijk bedanken voor het warme welkom dat jullie mij gegeven hebben. En dat geldt uiteraard ook voor de Collegeleden. Eén aanwezig nu. Maar als u mijn dank over wil brengen, graag. Dank u wel. Dan even over het Statenvoorstel zelf. Wat GroenLinks betreft, was dit al een hamerstuk. En als ik het me goed herinner, eigenlijk voor de meeste fracties. Maar ik wil van deze gelegenheid dan graag gebruik maken om het College nog even te bedanken voor de aanvullende memo en de info. Complimenten daarvoor. En over het amendement, daar zijn wij als GroenLinks niet zo enthousiast over. Maar ik hoor graag nog even de reactie dadelijk van het College. Maar als ik de laatste zin van het memo goed heb gelezen en goed heb begrepen, dan denk ik dat ik ongeveer weet wat onze gedeputeerde in plaats daarvan voorstelt, namelijk infosessie en regelmatige voortgangsrapportages. En dat is wat wij in de commissievergadering ook al als wens hadden aangegeven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Hart. Dan VVD, mevrouw Van Gilse. Gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Van Gilse.

Mevrouw **VAN GILSE**: Dank voor het woord, voorzitter. Het is belangrijk dat wij als provincie een goede, duidelijke en consistente verordening hebben, op basis waarvan boeren subsidie kunnen aanvragen. Zo weten zij waar zij aan toe zijn. De ambtelijke organisatie heeft sinds mijn vraag tijdens de commissievergadering heel hard gewerkt om wat beter in kaart te brengen wat er nog gaat veranderen met deze nieuwe verordening. Heel veel dank daarvoor. Ik wil alleen wel aan de gedeputeerde vragen of het misschien mogelijk is, als wij in het vervolg weer zulke verstrekkende besluiten gaan maken, om dan al vóór de commissievergadering een dergelijk overzicht van de veranderingen te kunnen verstrekken. Zo weten wij als Provinciale Staten precies waar wij eventueel ja tegen gaan zeggen. Ook heb ik in de commissievergadering gevraagd of het niet te weinig is als wij maar eens per jaar geïnformeerd gaan worden over wat er is gebeurd op dit vlak. Ik vind dat namelijk summier. En het amendement van de BBB om Provinciale Staten meer te betrekken, vind ik dan ook sympathiek. Alleen ik vraag me wel af hoe verstrekkend dat ter consultatie leggen zal zijn en welke gevolgen dat heeft en ook hoe de gedeputeerde hier tegenaan kijkt. Wat is volgens de gedeputeerde de beste wijze om Provinciale Staten mee te nemen met de veranderingen in de landbouwsubsidies? Hartelijk dank.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. D66, meneer Overkleeft.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Overkleeft.

De heer **OVERKLEEF**: Dank, voorzitter. Even kort. Wij denken dat wij met de kaders die we aan de voorkant kunnen meegeven en de monitoring die we tijdens het

2023

proces kunnen doen via de informatie die ons verstrekt wordt, genoeg invloed kunnen uitoefenen op zowel de kaders zelf als de uitvoeringen van. Daarom, en dat gaat dus eigenlijk voornamelijk over het amendement, zien wij geen reden om dat amendement te steunen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. CDA, meneer Westerlaken.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Westerlaken.

De heer **WESTERLAKEN**: Dank u, voorzitter. Het is altijd weer een feest om in de Staten een subsidieverordening vast te stellen en vooral die subsidieverordeningen die eigenlijk van bovenaf geregeld worden en ervoor zorgen dat iedereen volgens artikel 1 van de Grondwet bediend wordt. Het enige waar ik echt een pleit voor wil voeren, en ik heb het net tijdens de interruptie ook al gezegd, de subsidies, de hele subsidieverlening Gemeenschappelijk Landbouw Beleid is op dit moment iets wat voor alle subsidievragers nieuw is. Zowel voor de landbouwers, alsook voor de mensen uit de dorpen die de LEADER-subsidies aanvragen. Wij hadden gehoopt toen het nieuwe GLB werd geïntroduceerd, dat er een vereenvoudiging zou plaatsvinden voor het aanvragen van die subsidies. En ook voor een helder beeld voor hoe dat straks eruit zal zien en waar het geld terechtkomt. Dat ben ik met BBB eens. Het is heel veel onduidelijk, heel veel onzeker. En ik zou graag van de gedeputeerden willen weten, hoe kan de provincie de subsidieaanvragen vereenvoudigen, zodat allerlei goede initiatieven die van onderaf komen uit de samenleving niet eerst drie, vier weken behandeling nodig hebben, voordat ze uiteindelijk begrijpen wat er gevraagd wordt, alle spullen hebben die nodig zijn voor het aanvragen van de subsidie en dan ook nog de tekst in kunnen vullen, zonder dat er een hele uitleg over de begrippen bij moet zitten? Dank u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Westerlaken. Dan kom ik nu bij de Partij van de Arbeid, mevrouw De Boer. Gaat uw gang, mevrouw de Boer.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw De Boer.

Mevrouw **DE BOER**: Dank u wel, voorzitter. Allereerst bedankt voor het memo en de bijlage. Ik vond het erg verhelderend. Het gaf veel meer inzicht in hoe alles opgebouwd is. Het doel van al deze regelingen is prachtig. Waar ik het helemaal mee eens ben met de BBB, is dat het echt enorm veel is. En dat die vereenvoudiging, daar heb ik ook in de commissie al op aangedrongen, van belang zou zijn, alsook klare taal. Een gewoon mens moet het kunnen snappen. Ik ken eigenlijk geen boer meer die het zelf doet. Dat gaat bijna altijd via adviesbureaus. Om maar even een voorbeeldje te geven, we hebben maar liefst twaalf programma's en zo'n veertien regelingen, alleen al op provinciaal niveau. Dus die daar nog maar eens door de bomen het bos te zien. Het doel van het amendement van de BBB begrijp ik dan ook heel goed; het eerlijker verdelen en het eenvoudiger maken. Ik vraag me alleen af of we dat bewerkstelligen door de gesuggereerde oplossing van vaker te worden geïnformeerd. Dat vertraagt alleen maar. En helpen we de boeren daarmee? En die openstellingsbesluiten voorleggen, dat begint bijna te lijken op controle, op een manier waarvan ik denk dat die niet past bij onze rol als Staten. Dus met de toezegging in de laatste alinea van het memo ben ik al heel blij. We worden goed geïnformeerd. En dan heb ik vertrouwen in, als wij voldoende kaders meegeven, dat het goed gaat. Waarbij ik dan nog wel tot slot wil benadrukken dat vereenvoudigingen van de regelingen zijn nodig is en ook klare taal gebruikt dient te worden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw de Boer. Partij voor de Dieren, mevrouw Batteau. Gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Batteau.

2023

Mevrouw **BATTEAU**: Dank u wel, voorzitter. Onze fractie van de Partij voor de Dieren, wij hebben eigenlijk hele sterke zorgen en kritiek op dit voorstel. En dat centreert zich om drie onderwerpen die ik hier kort wil toelichten. Het gaat namelijk over effectiviteit van de Europese landbouwsubsidies in relatie tot de versterking van de natuur. Dat gaat over doelen en monitoring en dat gaat ook over de beleidsmatige invulling van de openstellingsbesluiten. Ik zal alle drie even nader toelichten. Landbouwsubsidies in de afgelopen periode, dus 2014 – 2022, hebben in Europa nauwelijks bijgedragen aan de verduurzaming van de landbouw. Daar zijn heel veel onderzoeken naar gedaan. Sterker nog, volgens onderzoek uitgevoerd door het RVO, in opdracht van de Minister voor Natuur en Landbouw, zijn er een aantal regelingen die zelfs mogelijk schade aan de natuur veroorzaken. Dus nog erger in die zin. Hoe zit dat voor onze provincie? Is daar een analyse en evaluatie van gedaan? Zullen er regelingen worden geschrappt naar aanleiding van onderzoek van de minister dat uitgevoerd gaat worden? In de provincie Utrecht is in de vorige periode voor de GLB NSP ingezet op het stimuleren van kringlooplandbouw en natuurinclusieve landbouw in het 3^e plattelandsontwikkelingsprogramma, POP3. Hierbij zouden agrariërs bijgedragen hebben aan provinciale doelen op het gebied van biodiversiteit, minder emissies, afremmen van bodemdaling en klimaatadaptatie. De vraag rijst, hoe effectief is dat geweest? Zo is het aandeel biologische agrarische bedrijven nagenoeg hetzelfde gebleven in de afgelopen jaren, namelijk circa 5 procent. Bodemdaling is niet gestopt, waterkwaliteit is nog steeds niet verbeterd. Daarom vragen wij het College, waar zien we de effecten van die subsidies nou precies? Hoe wordt dit gemeten? Hoe gaat dat nu veranderen met een nieuwe openstelling van een subsidieperiode en wat zijn daar in de concrete targets? En dat brengt me bij het volgende, bij punt twee: doelen en monitoring. Een belangrijke vraag rijst wat nu precies de concrete doelen zijn voor het nieuwe GLB NSP. Wat zijn met andere woorden de resultaten en outputindicatoren? Wanneer en hoe worden deze door onze provincie vastgesteld? Nederland is met haar NSP namelijk gebonden aan gemaakte afspraken en het halen van doelen. Dat is anders dan de vorige subsidieperiode. Dat betekent dat wanneer deze doelen niet op tijd gerealiseerd worden, lidstaat Nederland gekort gaat worden op haar toebedeelde EU-middelen. In de beantwoording van de vragen lijkt monitoring te worden ondergebracht bij de afzonderlijke openstellingsbesluiten. Is dat inderdaad zo? En hoe wordt er vervolgens een koppeling gemaakt naar die generieke evaluatie en monitoring van de te behalen doelen? Hoe gaat GS monitoren of de ingezette middelen inderdaad het gewenste effect hebben op verbetering natuur, klimaat, water en bodem, duurzaamheid, et cetera. Dan kom ik bij mijn derde punt en dat gaat over beleidsmatige invulling van de openstellingsbesluiten. Alles draait om effectiviteit. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de subsidies die we inzetten ook effectief zijn? GS voert het beleid uit door de beschikbaar gestelde middelen te programmeren in nieuwe openstellingsbesluiten. De beleidsmatige invulling van die openstellingen zal dus allesbepalend zijn voor het al dan niet halen van de doelen en welke middelen daarvoor worden ingezet. We zien zeven programmeringsparagrafen in de voorbereiding waar onduidelijk is hoe die verdeling en de keuzes die gemaakt worden tussen en binnen deze programma's. Het lijkt volledig aan GS. Daarnaast wordt de inhoudelijke programmering afgestemd met de sector en stakeholders. Hier dus opnieuw de vraag of we daarmee een beleidsmatige invulling krijgen die bijdraagt aan onze doelen, of opnieuw een invulling krijgen die de belanghebbenden met de sterkste positie in de sector ten goede komen. De vraag opnieuw, hoe zorgen we ervoor dat het geld terecht komt bij alle boeren en dat echt tot verduurzaming leidt in plaats van een reguliere aanvulling op de inkomsten van grote bedrijven die niet meetbaar verduurzamen? Dat was mijn bijdrage. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Batteau. Dan kom ik nu bij de ChristenUnie. Meneer Schaddelee, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Schaddelee.

De heer **SCHADDELEE**: Dank u wel, voorzitter. Eigenlijk wel mooi dat we aan een stuk wat best technisch ingewikkeld is vandaag zoveel aandacht besteden. Maar dat

2023

is een beetje de rode draad van deze dag, denk ik, na alles wat over de treasury-wederwaardigheden is gesteld. Vanuit ChristenUnie vinden we twee dingen nog belangrijk om even aan te stippen, naast heel veel dingen die ook al door andere fracties naar voren zijn gebracht. Het eerste is dat we rond landbouw, voedsel en natuur te maken hebben met een aantal hele grote transitie's. Dat raakt aan stikstof, maar dat raakt aan veel meer. Dat weten wij met zijn allen. En we zijn daarom blij dat de brede-welvaartindicatoren ook genoemd worden in het Statenvoorstel. Maar dat had wat ons betreft nog wel wat steviger mogen worden neergezet. Want het is denk ik goed om steeds met een zo breed mogelijke bril te kijken naar landbouw, naar natuur, naar voedsel en alle opgaven en transitie's die daarmee zijn. Dat is het eerste. En het tweede is, en dat is een punt wat denk ik ook al door CDA en BBB naar voren is gebracht, het is belangrijk dat deze subsidieregeling inclusief is, in de zin van dat de mensen die het moeten aanvragen, vaak agrarische ondernemers, ook kunnen begrijpen wat ze gaan aanvragen. Waar gaat dit over? Wanneer heb ik hier recht op? Wanneer niet? Dat is denk ik ook de reden dat er het amendement ligt van de BBB over de consultatie, waarbij ik ook heel benieuwd ben naar het antwoord van de gedeputeerde of wij dan als PS ook wel echt de mogelijkheid nog hebben om dingen aan te passen. Maar buiten dat vinden wij het belangrijk om ook nog even te onderstrepen dat wij in het verleden altijd denk ik ook best wel succesvol het middel hebben ingezet van de landbouwcoaches. Dat is wat wij nu nog missen ook in het kopje Participatie van dit voorstel. Op wat voor manier zouden we nou de landbouwcoaches bijvoorbeeld kunnen inzetten om deze verordening onder de aandacht te brengen van de doelgroep waar we het bij onder de aandacht willen brengen? Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Schaddelee. Dan kom ik bij de fractie van Volt. Meneer De Jong, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer De Jong.

De heer **DE JONG**: Dank, voorzitter. Wat een rijkdom, zoveel financiële steun vanuit Europa voor onze agrarische ondernemers. Een flinke steun in de rug voor innovaties en verduurzaming en dus voor de noodzakelijke veranderingen naar een toekomstbestendige sector. Laten we dit product van Europese samenwerking nooit voor lief nemen. De Verordening Europese landbouwsubsidies verschaft de provincie enige beleidsruimte in de nadere bepalingen van de openstellingsbesluiten. Kan de gedeputeerde toezeggen of garanderen dat deze ruimte gebruikt wordt voor het stimuleren van meer extensieve, natuurinclusieve, diervriendelijke en circulaire landbouw, en niet voor een beweging die contrair hieraan is, zoals het in standhouden van megastallen, meer in plaats van minder dieren, of meer in plaats van minder pesticiden, kunstmest en krachtvoer? We vragen hier niet nadrukkelijk naar een verwijzing naar de beleidskaders komende van onder andere UPLG of de Landbouwvisie of de Omgevingsvisie. We snappen dat daar een deel van het debat wordt gevoerd. Maar we vragen hier nu wel naar het standpunt van onze gedeputeerde. € 31 miljoen, dat is een hoop geld. Gaan we er nou voor zorgen dat er onderaan de streep dit leidt tot een landbouw van de toekomst en dus niet voor een continuering van oude of niet-wetenschappelijk bewezen modellen. Volt wil daarbij ook dat Provinciale Staten zo wordt gepositioneerd dat we de allocatie van subsidies goed kunnen volgen. Kan Gedeputeerde Staten of de gedeputeerde toelichten hoe zij dit voor haar ziet? Volt wil dan met name kijken of we bewezen methoden stimuleren, of dat we vernieuwende experimenten stimuleren die geënt zijn op het versnellen van de transitie, waarbij wetenschappelijke feitenverzameling en analyse leidend zijn. Overigens merken we hierbij op dat de verordening vooruitloopt op een kader met een beleid dat we nog niet samen hebben vastgesteld, de UPLG. Dit is opmerkelijk en roept de vraag op wat er gebeurt als bijvoorbeeld het UPLG vertraging oploopt. Hoe gaan Gedeputeerde Staten daarmee om in de plannen rond de openstellingsbesluiten waar ondernemers mogelijk al rekening mee hebben gehouden? Verder lezen we recent in de media over onrechtmatigheden met betrekking tot de aanvragen van Europese subsidies voor landbouw. Onder andere Follow

2023

the Money deed onderzoek naar. Er zou sprake zijn van fraude door aanvragers. Begin augustus heeft het Ministerie van Landbouw grondeigenaren opgeroepen hun bezit te registreren bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, RVO, om te voorkomen dat boeren deze gronden anders in hun bezit laten registreren om extra landbouwsubsidies op te strijken. In de commissie RGW noemden we dit al en we zouden daar nog steeds graag op korte termijn inzicht in krijgen wat nou de omvang is binnen Utrecht. Volt zou daarvoor ook vragen indienen. Voor vandaag is het belangrijk hoe gaan we mogelijke onrechtmatigheden voorkomen binnen de verordening die vandaag op de agenda staat? En kan de gedeputeerde toezeggen dat dit alle nodige aandacht krijgt in een sturing en monitoring rond deze subsidieverordening en de komende openstellingsbesluiten? Voorzitter, Europese subsidies komen met Europese doelen. Doelen die we samen met onze Europese partners hebben vastgesteld. In dit geval gaat het onder andere om werkgelegenheid, groei, gendergelijkheid, waaronder deelname van vrouwen in het boerenbedrijf, sociale inclusie en lokale ontwikkeling in plattelandsgebieden. Het is belangrijk om het bereiken van deze doelen goed te kunnen monitoren en evalueren. Hoe zorgen we ervoor dat de subsidieverlening deze doelen gaat halen, de Europese doelen? En hoe gaan we doeltreffend monitoren en daarop sturen? Graag een reactie van de gedeputeerde. En voor Volt is het ook belangrijk dat daar helder over wordt gerapporteerd, zowel voor ons als politici, maar ook voor de inwoners van Utrecht. We vragen Gedeputeerde Staten periodiek ons, de Provinciale Staten, te informeren over het doelbereik van Europese subsidies, afgezet tegen zowel de Europese doelen als de aanvullende doelen vanuit de provincie. En dan de participatie. We begrijpen dat er een verkenning komt met belanghebbenden over beleidsinhoudelijke uitwerking van de nieuwe verordening. Volt vindt het van groot belang om alle belanghebbenden daarin mee te nemen, dus bijvoorbeeld ook relevante onderzoeksorganisaties, natuur- en dierenwelzijnsorganisaties. Wij vragen wederom een toezegging vanuit Gedeputeerde Staten. En dan tot slot, voorzitter, uit het Statenvoorstel blijkt dat er rekening wordt gehouden met circa € 8,75 miljoen uitvoeringskosten. Op het totaal van € 30,99 miljoen is dat ruim 28 procent. En dit lijkt ons wel erg hoog, mogelijk niet proportioneel en op dit moment moeilijk uitlegbaar naar burgers en belastingbetalers. Wat gaat de gedeputeerde doen om proportionaliteit te waarborgen? We zien de beantwoording tegemoet. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer De Jong. JA21, meneer Fiscalini.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Fiscalini.

De heer **FISCALINI**: Dank u wel, voorzitter. Wij sluiten ons aan bij het betoog van de BBB en daar later we het bij. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. PVV, meneer Nagtegaal.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Nagtegaal.

De heer **NAGTEGAAL**: Voorzitter, voordat ik begin, wil ik toch even mijn complimenten geven aan de spreker die hiervoor stond, de heer De Jong van Volt, die het toch altijd weer lukt om bij elk onderwerp dat we hier in de Staten behandelen Europa erbij te halen. Ik wou dat ik die vindingrijk hij had om er bij elk onderwerp een PVV-stokpaardje bij te betrekken. Voorzitter, wij staan onder het amendement van BBB. En eigenlijk moet ik wel zeggen dat dit een lastig onderwerp is. Ook qua leesbaarheid, dat zei mevrouw De Boer ook al. En ik denk ook als je bijvoorbeeld twee onderwerpen teruggaat, de treasurystrategie, als ik dat dan lees en ook dit onderwerp, dit Statenvoorstel en de bijbehorende stukken, en je kijkt dan in mijn hoofd, dan zie je zo'n meme met dat vrouwtje met allemaal van die wiskundige cijfers en dat liedje van The X-Files. Want soms heb ik dan niet helemaal meer in beeld van, wat lees ik nou eigenlijk? Dus ik wil ook heel graag inderdaad dat stuk van leesbaarheid meegeven aan de gedeputeerde. Ik denk dat ook heel veel agrariërs dit al helemaal niet begrijpen. En ik ben ook geen financieel expert of

2023

iets dergelijks, dus wellicht sta ik daarin gelijk aan mijn kennis met agrariërs. Het amendement van BBB, daar staan we onder. Dat was ook bij ons inderdaad een discussie binnen de fractie van, ga je dan niet te veel macht weggeven aan GS? Met die stellingname zijn we het ook eens. Daarom staan we daar ook onder. Ik denk ook dat je die discussie van een andere kant moet bekijken en ook moet zeggen van, ja, het kan eventueel tot vertragingen leiden. En, wat ook bijvoorbeeld de ChristenUnie zei, maar we hebben het hier heel vaak over de Staten in positie brengen. En dan citeer ik altijd een beetje de hashtag van voormalige griffiemedewerker Johan Dorst, #stateninpositie, dat we dat ook in het achterhoofd moeten houden. En ik denk dat het daarom ook beter is om elk besluit toch ter consultatie neer te leggen bij de Staten. Ook omdat je dan, ook al heb je wellicht niet zo heel veel erover te zeggen, je kan er wel iets over zeggen en er is toch een bepaalde democratische boodschap dat daar dan aan hangt, dat een Statenlid daar iets over kan zeggen. Wij gaan waarschijnlijk wel tegen het Statenvoorstel stemmen, omdat wij wel de gedachte hebben dat de doelen die deze subsidies hebben, ook omdat ze Europees zijn, niet helemaal onze doelen zijn. En ik zal even de interruptie van de heer Schaddelee toelaten.

De **VOORZITTER**: Dat doe ik. Het is ieder zijn deel. Maar ik wachtte even op een punt. Maar meneer Schaddelee, u heeft het woord.

De heer **SCHADDELEE**: Dank u wel, voorzitter. Dit was uitlokking, maar fijn dat u het ook toelaat dat ik een interruptie pleeg. Ik ben er natuurlijk heel voor dat de Staten in positie zijn. Die moeten altijd in de lead, als het gaat over kaders stellen, controleren, het uitvoeren van haar taken. Alleen in dit geval vraag ik me af, wat beogen we precies met de consultatie en hoeveel ruimte hebben we bij de consultatie? Omdat ik er ook heel erg bang voor ben dat wij anders als volksvertegenwoordigers verwachtingen wekken bij onze achterban, mensen die thuis meekijken, die van alles van ons verwachten, die we niet kunnen waarmaken. Want volgens mij staan we dan een beetje in ons hemd, als wij als Staten iets naar ons toe halen en vervolgens blijkt dat we helemaal niks daaraan kunnen wijzigen, dat misschien zelfs het College er bijna niets aan kan wijzigen, omdat je feitelijk alleen maar een loket bent van Europese subsidies waar je niet zo heel erg veel zelf meer aan kan veranderen. Dus vandaar dat ik het heel belangrijk vind, A, te weten, wat is de impact van die consultatie? Wat beogen we ermee, wat kunnen we er voor effect mee bereiken? En B, dat ik ook wel benieuwd ben naar, wat voor bureaucratie halen we hiermee overhoop? En ik ben ook wel benieuwd hoe u dat vanuit de PVV zou willen wegen.

De heer **NAGTEGAAL**: Dank, voorzitter. Ik ben het eigenlijk gewoon 100 procent eens met de heer Schaddelee, dat het wellicht een beetje een soort onduidelijkheid kan scheppen ook richting de achterban van onze partijen, dat wij niet de beloftes dan waar kunnen maken dat we er iets aan kunnen doen, als het eenmaal dan bij ons ter consultatie ligt. Desalniettemin vind ik het al een kracht als er hier in dit huis een discussie over gevoerd kan worden en dat je wellicht ook samen met GS weer een signaal naar inderdaad dat hoger orgaan, in die zin helaas de Europese Unie, een soort bericht kan brengen van, jongens, het gaat hier niet zo goed. Dus ik denk dat het, en daarom sluiten wij ook aan bij dat amendement, dat het alleen maar al goed is als je die democratische discussie hier kan houden over de inhoud van waar die subsidies, waar dat geld naartoe gaat. En natuurlijk, die kanttekeningen heb ik ook wel in het hoofd. Alleen ik denk dat de voordelen beter wegen tegenover de nadelen. Ik hoop dat dat een beetje een goed antwoord is. Graag.

De **VOORZITTER**: U vervolgt uw betoog.

De heer **NAGTEGAAL**: Allerlaatst wil ik toch een complimenten geven aan de gedeputeerde voor het duidelijke memo, waarin eigenlijk ook een beetje het gras voor

2023

onze voeten werd weggemaaid met het amendement. Alhoewel, ik vind het amendement nog steeds een meerwaarde hebben. Er wordt natuurlijk in het einde van het memo gesproken over de infosessies. Ik denk dat dat ook een hele goede oplossing is om het op die manier als Staten ook vorm te geven. Daar kunnen wij zelf ook natuurlijk al een heleboel meedoen. Daar gaan we vanmiddag ook over spreken, hoe we de vergaderingen et cetera en de informatievoorziening naar onze Staten kunnen verbeteren. Ik ga het laten hangen een beetje ook van de verdere beraadslagingen over het onderwerp. Ik zei net ook al, we gaan waarschijnlijk wel tegenstemmen. En waarschijnlijk wordt het amendement ook verworpen, dus dan hebben we al te meer reden om alsnog ook tegen het Statenvoorstel te stemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Nagtegaal. Meneer Van dan Dikkenberg, SGP.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van den Dikkenberg.

De heer **VAN DEN DIKKENBERG**: Voorzitter, dank u wel. Wat moet het voor de gedeputeerden toch aangenaam zijn om als gedeputeerde van Landbouw ook een keer een echt landbouwonderwerp bij de horens te hebben. Want meestal hebben we het hier over het landelijk gebied en alles wat de landbouw moet veranderen van dat EU-beleid waar de heer De Jong net een lofzang op hield, waar ik iets anders tegenaan kijk. Maar dit is wel iets waarvan de EU met de middelen die we daarvandaan krijgen een goede rol in speelt, in de innovatie, in de toekomst van de jonge landbouwers en dergelijke. Maar, voorzitter, de regeling kan nog best wat eenvoudiger. Want het is best wel een uitgebreid stuk. En ook de herkenbaarheid en het invullen en dergelijke, ben ik het wel mee eens met opmerkingen die daarover gemaakt zijn. Het BBB-voorstel, het amendement, vind ik heel begrijpelijk. En gezien de hoeveelheid momenten dat er in de regeling staat dat GS de afwegingspositie heeft om in openstellingsbesluiten een bepaalde afslag te nemen, kan ik het ook wel begrijpen dat het interessant kan zijn om dat dat als Staten goed te volgen. En ter consultatie betekent iets anders dan per se een hele ronde hier in de besluitvorming door te gaan. Ter consultatie geeft wel de inbreng, als volksvertegenwoordiger kun je daar de inbreng op leveren op de besluiten die GS genomen heeft, in plaats van alleen ter kennisname. Dus wat dat betreft, vind ik het een charmant voorstel. En ik ben ook wel benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde. Voorzitter, ik heb aardig zitten zoeken. Ik denk van, waar zit nu de verbetering ten opzichte van de huidige regeling? Want we hebben natuurlijk een gevalletje van de familie Singh en Van Soest. We hebben hier vragen gesteld gehad. En dat werd eigenlijk een beetje in de voet geschoten door de regeling. En op welke manier verbeteren we nu deze regeling zodat zo'n gevalletje opgelost kan worden? Zodat we niet weer met een fout in, ik heb het ergens gelezen, maar ik kon het helaas na herlezing een aantal keer niet meer terugvinden, te goeder trouw gehandeld te hebben, dat je dan alsnog gekort wordt op je subsidie, hoe kunnen we dat voorkomen? Dat het in ieder geval- Want de regeling is niet begrijpelijk. Er zitten zoveel voorwaarden aan, dat een foutje altijd kan gebeuren, terwijl je wel doelen met elkaar wil behalen in het landelijk gebied. En als we die casus er toch bijhalen, ben ik eigenlijk benieuwd, een beetje buiten de orde, maar hoe het er voorstaat en of er nog mogelijkheden zijn met de nieuwe regeling om daar een maatwerkoplossing te leveren? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kom ik nu bij de SP, meneer Breur. Geen behoefte. Forum voor Democratie, meneer Van Breukelen. Gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Breukelen.

De heer **VAN BREUKELLEN**: Dank u wel, voorzitter. Aansluitend op Volt en PVV moet ik even gezegd hebben, partijkartel, baantjesroussel en kechgeld. Zo. Daar de Stokpaardjes. € 19,75 miljoen is een hoop geld, een mooie hoeveelheid geld, vooral wanneer het niet uit eigen zak betaald hoeft te worden. Maar voor niets komt de zon op.

2023

Hoewel FvD het totaal niet eens is met de doelen van het NSP GLB en deze vinden passen binnen een absurdistisch en tegenstrijdige landbouw-, natuur- en klimaatverhaal, zien wij wel het belang van het in eigen hand houden van het Utrechtse landbouwbeleid in. De kaders van ons landbouwbeleid zou te allen tijde onderworpen moeten zijn aan de Utrechtse democratie. En niet aan de EU en daarmee buitenlandse belangen. De zorg dat een EU-subsidieregeling invloed gaat hebben op de invulling van het UPLG en daarmee het landbouwbeleid is misschien niet onterecht. Ondanks dat in het Statenvoorstel natuurlijk genoemd staat dat het UPLG het kader zal stellen voor het verstrekken van de subsidies. Is het nu al vaststellen van een verordening omtrent de EU-subsidieregeling een eerste stap richting het voeren van een landbouwbeleid? De volgorde is wat FvD betreft dus omgekeerd. Wij zouden eigenlijk ook graag zien dat deze veroordeling pas na het vaststellen van het UPLG vastgesteld wordt. Verder delen wij de wens van de VVD en BBB om als Staten tijdig rapportage te ontvangen, zodat er goed gereageerd kan worden op bepaalde ontwikkelingen en de Staten altijd zijn controlefunctie kan uitvoeren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van Breukelen. Dan tot slot, mevrouw Hoek. 50PLUS, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Hoek.

Mevrouw **HOEK**: Dank u, voorzitter. 50PLUS sluit zich sowieso aan bij de vorige spreker. Verder vindt 50PLUS het heel goed dat Provinciale Staten eerst constateren over openstellingsbesluiten voor de vaststelling en zo meer zeggenschap houden, zodat PS de controlerende taak nog beter kan uitvoeren. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Hoek. Dan stel ik vast dat de inbreng bij dit Statenvoorstel vanuit uw Staten is geleverd. Dan kijk ik naar de gedeputeerde of zij al gereed is tot beantwoording. Dat is zij. Dan krijgt zij het woord. Mevrouw Sterk heeft het woord.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan gedeputeerde Sterk.

Gedeputeerde **STERK**: Voorzitter, dat zo'n eigenlijk vrij standaardbrief tot zo'n debat, dat ook nog eens een keer een klein debat zou zijn, kan leiden, is toch elke keer wel weer verrassend. Maar inderdaad, meneer Van den Dikkenberg, we hebben het nu over landbouw en het is ook weleens fijn om het daarover te kunnen hebben. En dank ook voor de complimenten die ik heel graag doorstuur naar de ambtenaren die hem hebben opgesteld, voor wat betreft de documenten die we nog hebben kunnen nasturen en die hopelijk inderdaad ook meer inzicht geven in dit best wel bureaucratische geheel. Dat geldt vaak natuurlijk voor waar we met Europa te maken hebben, dat dat soms op een andere manier georganiseerd is dan wijzelf doen. Maar het is denk ik fijn om dat nu ook te hebben. Zeker zo aan het begin van deze periode. Dat zegt ook deze gedeputeerde nog steeds een beetje. Dus dank daarvoor. Ik zal ze doorsturen. Ik wil eerst even in de beantwoording ingaan op het amendement en dan daarna nog een aantal losse vragen die naar aanleiding hiervan zijn gesteld beantwoorden. Het amendement van de BBB is wat mij betreft sympathiek, want ik begrijp heel goed de vraag die volgens mij tweeledig is. Eén, hoe kunnen wij als Provinciale Staten meekijken en meedenken en geconsulteerd worden in wat doen we nou met al dat geld wat uit Europa komt, hoe kunnen we daar invloed op uitoefenen? En de tweede vraag die er volgens mij achterligt, is van, hoe kunnen we zorgen dat het ook optimaal gebruikt wordt, zodat iedereen daar ook evenveel recht op heeft eigenlijk? En ik hoor daarachter de zorg dat het lijkt dat sommige partijen daar meer gebruik van maken dan andere en dat het met name voor individuele agrariërs lastig is om die subsidies ook te kunnen krijgen. Laten we eerst eens kijken waar we het nu eigenlijk vandaag over hebben. Vandaag hebben we het over een soort kapstok waaronder wij openstellingsbesluiten gaan hangen. En die openstellingsbesluiten, zeggen wij als provincie, dit zijn de doelen waarvoor wij geld willen gaan vrijmaken. En daar

2023

kunnen dan vervolgens regelingen komen, waar subsidie op kan worden aangevraagd. Over welke regelingen dat allemaal moeten zijn, zijn we in gesprek met de agrarische sector, maar ook met andere partijen om te kijken, wat is nou precies de behoefte om de doelen die u heeft gesteld als Provinciale Staten – want ik zeg het dan toch maar ook tegen, volgens mij was van Volt, meneer De Jong – van, ik weet wel wat er in de landbouwwisie staat en ik weet wel wat- Maar wat vindt u er nou van? Ik ben van u. Dus wat wij uitvoeren, zijn de kaders die u mij meegeeft. En die kaders zijn een natuurinclusieve kringlooplandbouw die ook economisch rendabel is, zoals het in de landbouwwisie staat. We hebben veel meer van die visies hier liggen. Die vormen de kaders waarbinnen wij als GS de vrijheid hebben om daar die subsidies onder te hangen. Dus het is niet iets wat wij zelf verzinnen. U bent degene die ons daar die kaders over meegeeft. En hoe werkt het dan? Wat ik net als zei, we gaan dus in gesprek met die sector. We gaan kijken, wat is er nodig? We spreken bijvoorbeeld ook veel met agrarische collectieven. Want het zijn juist subsidies natuurlijk om meer die duurzaamheid erin te brengen. En vervolgens gaan wij de aanvragen die dat oplevert beoordelen op basis van kwaliteit. En die kwaliteit wordt natuurlijk soms bereikt als je dat als collectief doet, maar ook een individuele agrariër kan gewoon een goede aanvraag indienen. Maar om tegemoet te komen aan de zorg die de BBB ook heeft, zou ik willen voorstellen dat wij gaan kijken of we geen GLB-makelaars kunnen gaan inzetten. We hebben natuurlijk al de plattelandcoaches. Die zijn eigenlijk voor veel meer vraagstukken, ook over bedrijfsopvolging of soms over verduurzaming van je bedrijf of hoe zorg je nou bijvoorbeeld dat je ook nevenactiviteiten op je bedrijf kan doen? Maar wij zullen ook willen gaan kijken of je geen GLB-makelaars in kunt gaan zetten die ondersteunen bij het invullen van die subsidieaanvragen. Nou is het wel zo dat de nieuwe subsidiemogelijkheden die we nu hebben, dus niet van de vorige periode van de POP3, maar die van nu, dat het al makkelijker is om – is mij verteld, ik heb hem zelf nog nooit ingevuld, moet ik eerlijk zeggen – maar dat het makkelijker is om de kosten te begroten en ook te verantwoorden. Dus in die zin is er al wel een versimpelingsslag gemaakt. Maar ik snap dat dat nog steeds best wel een enorme opgave is. Dus die ondersteuning willen we gaan aanbieden. We zijn ook bezig om een aanspreekpunt hier te organiseren in het provinciehuis, waarbij iedereen die een vraag heeft ook daar zijn vraag kan indienen en dat wij zorgen erachter dat er iemand is die daar verantwoordelijk voor wordt en zorgt dat er een antwoord komt. Dus ook dat kunnen we inzetten. En wat ik dus net al zei, die nieuwe verordening die kent al een vereenvoudigde manier in principe voor een aantal dingen. Wat u alleen zou bereiken met dit amendement, is dat we elk openstellingsbesluit hier moeten gaan neerleggen. Wat ik vaak van u en van uw sector hoor, is: geef ons duidelijkheid, maar maak ook nou een beetje versnelling, want we willen zo graag aan de slag. En wat dit zou betekenen, als we elk openstellingsbesluit hier moeten gaan behandelen, dat we ten eerste de integraliteit kwijtraken. Want je kijkt maar op één punt en niet op de hele integraliteit van, wat willen wij na als provincie in die transitie van de landbouw? Maar dat je ook bijvoorbeeld, we hebben binnenkort een openstelling voor de LEADER-subsidies, dat die ook niet meer kan plaatsvinden, want dan moeten we eerst hier langs de Staten en daar moeten we een heel gesprek over voeren. Ik was twee weken geleden bij een heleboel enthousiaste mensen die met heel veel energie gewerkt hebben de afgelopen periode aan die LEADER-projecten, juist om die leefbaarheid van die lokale kernen en dorpen te versterken en die leefbaarheid van het platteland. Ik zou het wel heel jammer vinden als wij dat dan niet meer zouden kunnen doen. En dat geldt ook voor een andere subsidie, een niet-grondgebonden subsidie, die we willen openstellen. Maar ik wil wel tegemoetkomen aan uw behoefte om meer aan het stuur te komen zitten. En dat is waarom ik ook heb aangegeven in het memo dat ik me heel goed kan voorstellen dat wij met u een sessie gaan organiseren, waarin we eens goed aangeven van, hoe doen we dit nou? Wat is nou precies de samenhang? En wat zijn nou soms de verschuivingen in het hele programma wat wij willen gaan vormgeven waar het gaat over die subsidies en de programmering die we daar met elkaar in willen aangeven? En dat ook koppelen aan de evaluatie van de POP3-periode. Want er is een evaluatie geweest van die POP3-periode. Daaruit komen natuurlijk ook aanbevelingen voor de nieuwe periode. En het lijkt me heel goed dat we daar als Staten gewoon met elkaar – of

2023

jullie als Staten, moet ik eigenlijk zeggen – wij als GS daarover in gesprek gaan en kijken wat we daarvan leren en wat dat betekent voor waar we nu mee bezig zijn. En nogmaals, dat is wel gebaseerd op kaders die u heeft meegegeven. Dat zou mijn advies zijn aan u. En daarmee moet ik dit amendement ontraden. Dat was denk ik wel duidelijk. Maar ik begrijp wel heel goed de behoefte die erachter zit en ik hoop dat ik enigszins tegemoet ben gekomen in ieder geval aan die behoefte en aan u natuurlijk wat u daarmee wilt. Dan heb ik nog een aantal vragen wat is gesteld door een aantal partijen, onder andere door de Partij voor de Dieren. Want die zegt van, leuk al die subsidies – mijn woorden – maar hoe zit het nou met de effectiviteit en hebben we nou echt in beeld of datgene bereikt wordt waarvoor ze worden uitgegeven? Elke GLB-maatregel, dat zijn die Europese maatregelen die wij vervolgens weer uitwerken op basis van het Nationaal Strategisch Plan in onze eigen provinciale subsidieregelingen, die kennen eigen indicatoren. En iedereen die een subsidie aanvraagt, moet ook een monitoringsplan aanleveren waarin die ook KPI's benoemd. En dat is hoe wij dus controleren of datgene ook behaald wordt wat zou moeten worden behaald. Dus die monitoring op die effectiviteit zit er ook in. Maar ook dat, want het gaat een beetje ver om daar nu heel diep op in te gaan, denk ik, want nogmaals, het gaat eigenlijk alleen over een soort kapstok waar we het vandaag over hebben en daar is nu inmiddels heel veel aangehangen, maar ik zou me kunnen voorstellen dat dat ook iets is waar we dan eens wat dieper ingaan bij de infosessie van, wat betekent dat nou en hoe meten we nou of we ook datgene bereiken waarvoor we die subsidie verstrekken? Dat vind ik op zich een hele legitieme vraag. Dan was er de vraag van de heer De Jong van, maar hoe zit dat nou precies met onrechtmatigheid, berichten over fraude? Wij hebben geen berichten over fraude in onze provincie. We hebben daar geen berichten over gedaan. En elke week wordt uitgevraagd bij het subsidieloket of er berichten zijn of er gefraudeerd wordt. Dus wij hebben daar geen berichten van. U had ook een vraag over het UPLG van, kunnen we nou subsidieregelingen open gaan stellen die gericht zijn op het UPLG, als het UPLG nog niet is vastgesteld? In het UPLG staan natuurlijk een aantal doelen die ook niet nieuw zijn. Ik heb het al vaker gezegd, de wet Stikstof en natuur zit erin en we hebben de NNN die we moeten realiseren. Dus we kunnen natuurlijk vooruitlopend op wat uiteindelijk ook in het UPLG vorm moet krijgen ook wel subsidies open gaan stellen, om datgene te doen wat we toch eigenlijk al moeten doen. Dus het is niet zo dat het UPLG per se een blokkade zou moeten vormen om bepaalde subsidies open te stellen. Natuurlijk houden we er wel rekening mee dat bepaalde zaken waar we echt een goed akkoord op moeten hebben, dat we daar niet alvast geld aan uit gaan geven, want dan snijden we onszelf uiteindelijk ook in onze eigen hand. Over participatie heb ik ook al iets gezegd. U maakte ook een opmerking over die hoge kosten van de uitvoering, 28 procent. Het is inderdaad 28 procent. Het is in ieder geval wel zo dat ze op dit moment al maximaal beheerst worden, doordat we kiezen om die uitvoering via de RVO niet langs een eigen loket te laten lopen. Dus het RVO doet dat voor ons en dat doen we niet ook nog eens een keer zelf. Dat dat soms allerlei consequenties heeft als het gaat over POP3-subsidies waar de SGP aan refereerde, daar zijn we dan aan gehouden. Overigens is inmiddels ook bij dat gezin al bekend wat de mogelijkheden ware en die zijn helaas beperkt. Dus onderaan de streep, ik begrijp de achtergrond van het amendement, denk ik. En ik moet hem helaas toch ontraden, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Misschien wilt u nog even blijven staan. Meneer Verleun heeft daar het woord over gevraagd. Gaat uw gang.

De heer **VERLEUN**: Dank u wel, voorzitter. Ik snap het argument uit uw betoog ook. En ik vind het onder andere ook heel sympathiek dat u zegt van, laten we dan nog een extra makelaar voor die agrariërs in dienst nemen die ze dadelijk verder kunnen begeleiden, ons daarbij te helpen dat die subsidies ook zo goed mogelijk verdeeld worden. Alleen dat is juist de kern van het probleem. Dan moet er weer een nieuwe persoon langs die agrarische ondernemers, dan moet er nu een makelaar langskomen, in gesprek mee gaan, half in dienst nemen, om in aanmerking te komen

2023

voor de subsidies. Dat is denk ik juist de kern van het probleem. Bent u het daar niet met mij eens, dat dat een onderdeel van het probleem is?

Gedeputeerde **STERK**: Wij beoordelen subsidies op kwaliteit, dus op de aanvragen die binnenkomen. Wij zijn natuurlijk niet verantwoordelijk voor degenen die aanvragen indienen. Dat ligt natuurlijk bij degene die de subsidie wil. Het enige wat wij kunnen doen, is dat proces zo eenvoudig mogelijk te maken, zodat degenen die daarop kunnen gaan inschrijven, dat dat voor zoveel mogelijk mensen mogelijk is. We zien nu vaak dat dat natuurlijk via agrarische collectieven gebeurt en dat het voor individuele agrariërs, dat zei u zelf ook al, soms lastig is om dat te doen, omdat het best veel vraagt. Om daarin tegemoet te komen, zeggen wij, kunnen wij die GLB-makelaars aanbieden, zodat die kunnen ondersteunen bij het invullen van die POP3-subsidies. Maar veel verder kunnen wij denk ik ook niet gaan als GS, want wij kunnen niet gaan helpen met het invullen van subsidies.

Dank u wel. Dat snap ik ook. Alleen het tekent wel precies het beeld hoe dat hele systeem in elkaar zit. Dat wil ik alleen nog benoemd hebben.
Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Batteau.

Mevrouw **BATTEAU**: Dank u wel. Ik had even het betoog van de gedeputeerde afgewacht, want ik dacht dat er meer antwoorden zouden komen, maar die kwamen niet. Ik heb op vier punten nog een aanvullende vraag. Ik begin even met het antwoord wat betreft fraude. Wordt daar onderzoek naar gedaan? Dus er zijn geen signalen, maar wordt er ook onderzoek naar gedaan vanuit de provincie? Daarnaast begon ik mijn betoog over dat we hebben gezien dat bepaalde maatregelen schade aan de natuur veroorzaken. Dus gaat dat consequenties hebben voor de regelingen die nu in voorbereiding zijn? Gaan er regelingen geschrapt worden om die reden en wordt daar ook onderzoek naar gedaan? En wat betreft de monitoring, dat had ik al begrepen dat er binnen de individuele toekenning van subsidie dat daar monitoringseisen aan zijn verbonden, maar het gaat me eigenlijk om die vertaling naar die generieke monitoring, dus de doelen op generiek niveau, op provinciaal niveau. Hoe wordt die vertaling gemaakt? En tenslotte hebben we het over een aantal programma's. Ik geloof dat het er zeven zijn. Maar die zijn heel open. Dus dat varieert van innovatieve technieken, naar inzetten op verduurzaming in de breedte. Dus hoe ga je ervoor zorgen dat binnen die programma's en ook tussen de programma's daar een keuzes in worden gemaakt die daadwerkelijk bijdragen aan onze generieke doelen? Dus dat waren mijn vier vragen nog.

Gedeputeerde **STERK**: Voor wat betreft die eerste vraag over fraude, ik dacht niet dat u daar een vraag over had gesteld, maar niettemin wil ik hem graag beantwoorden. De auditdienst ziet natuurlijk toe op de rechtmatigheid van die verstrekkingen en die controleert dus volgens mij, hoe ze dat precies doen, dat gaat voor mij nu een beetje te ver, maar die houdt in ieder geval wel toezicht op over mogelijk sprake is van fraude. Dat is niet iets wat wij actief doen. Nogmaals, we checken het wel elke week of er berichten zijn, maar ons zijn die niet bekend. Uw andere vraag, dan ga ik toch weer eventjes terug naar wat ik volgens mij in antwoord op uw inderdaad meerdere vragen heb gezegd, dat dat volgens mij een gesprek is wat goed is om te voeren bij zo'n infosessie. Want wat u zegt, is van, hoe kunnen we nou weten dat die individuele monitoring ook echt bijdraagt aan die meer generieke doelen die er zijn? Volgens mij moet je het dan dus in het gesprek hebben over, wat willen wij, wat is nou precies de programmering en waarom zetten we het zo in en hoe zorgen we dat we dan ook die programmering, dus die doelen die we kiezen, ook halen door middel van die subsidies? Ik zou heel graag dat gesprek dan met u voeren, maar niet op dit moment hier, want dat vind ik te ver gaan eigenlijk bij dit debat nu.

2023

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Meneer De Jong.

De heer **DE JONG**: Dank u wel, voorzitter. Twee vragen. Eén is toch nog even op het laatste. Want ik hoor de gedeputeerde, voorzitter, daar inderdaad over spreken en ik noteerde ook, dit leidt een beetje tot technische vragen. Die zullen wij ook dan indienen, dat is niet voor dit debat. Dan vraag ik toch even aan de gedeputeerde, kan de gedeputeerde toezeggen dat die monitoring wat ons betreft dus met name uiteindelijk ook van die individuele indicatoren naar de Europese doelen, dat dat goed is georganiseerd? Zijn we nu goed georganiseerd, om dat op een juist manier te doen? De tweede vraag gaat nog steeds over die kosten. Proportionaliteit, 28 procent is hoog, dat is net erkend. En in de beantwoording kwam dan, we besteden het uit aan en RVO. Het blijft toch een beetje hangen. Kan het niet een onsje minder? Dus loont het niet om daar gewoon eens een keer kritisch naar te kijken.

Gedeputeerde **STERK**: Ik denk dat het eigenlijk verstandig is om toch, ik kijk even naar mijn ambtenaren, maar ik denk dat het voor jullie fijn is, om eens even wat uitgebreider op die monitoring in te gaan. Dus dat we een memo maken, een beetje in de lijn van wat ik jullie eerder ook heb toegestuurd over hoe werkt het nu, maar ook over die monitor, hoe zit dat nou precies en hoe kijken we nou of we ook bereiken met die subsidies wat onze doelen zijn, wat is de verhouding tot onze generieke doelen? Want ik hoor de vraag bij de Partij voor de Dieren, u stelt diezelfde vraag en ik denk dat dat ook een beetje de vraag van de BBB is. Dus het lijkt mij goed dat ik toezeg dat ik met een memo kom waarin wij in ieder geval aangeven van hoe dat met elkaar samenhangt. En dan kan daarover in die infosessie verder worden gesproken. Dat is een in ieder geval op een wat kortere termijn dan de infosessie. Uw tweede vraag. Ik kan daarnaar kijken. Maar u weet dat wij in dit huis niet heel makkelijk te veel geld uit willen geven, dus daar kijken we natuurlijk ook kritisch naar met alle provincies. Want het is niet voor ons alleen maar 28 procent, het is voor elke provincie dat men dat bedrag kwijt is. Dus ik wil u toezeggen dat we daar scherp naar kijken, maar de ruimte die we hebben om daar echt nog scherper op te sturen is volgens mij zeer beperkt.

Dat blijkt dan uit het onderzoek. Dank.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Batteau, u bent er weer. Een heel kort punt, want het was een klein debat. De portefeuillehouder heeft volgens mij al heel veel toezeggingen gedaan voor nadere informatie. Dus heel kort.

Mevrouw **BATTEAU**: Precies daar gaat het eigenlijk over, omdat we nu een infosessie worden beloofd, maar we moeten eigenlijk nu al besluiten over een voorstel waar we eigenlijk niet van weten of het effectief is. Dus dat is eigenlijk ons punt. Want dan is een infosessie eigenlijk niet voldoende.

De **VOORZITTER**: Waarvan akte. Mevrouw Sterk, dank u wel. Dan zijn we aan het eind gekomen van de beraadslagingen over dit agendapunt. Dan zijn wij toe aan de resterende twee agendapunten, de stemverklaringen en de stemming. En ik kijk even of er vanuit uw kring behoefte is om nog even te schorsen daarvoor. Tien minuten, zie ik, meneer Beltman. Dan stel ik voor, dat is dan nog het makkelijkst, dat we om 15:00 uur weer vergaderen om te stemmen en de stemverklaringen. De vergadering is geschorst tot 15:00 uur.

De **VOORZITTER** schorst de vergadering.

De **VOORZITTER** heropent de vergadering.

12.

Stemverklaringen

De **VOORZITTER**: Dames en heren, wilt u uw zetel weer innemen? U weet dat het nu ook menens is met eventjes op de zetel te blijven zitten gedurende de twee agendapunten die nu komen. Ik zie nog een hele fractie niet. En twee hele fracties niet. Volt zie ik nog niet. Eens even kijken of iemand ze misschien even kan waarschuwen. Marlies belt dan met- Volt is er nu wel, maar de BBB is nog spoorloos en ze nemen niet op. Kan iemand even kijken waar ze zitten? Daar komen ze. De fractievoorzitter is binnen. Dames en heren, ik heropen onze vergadering. Aan de orde is agendapunt 12 en dat is het afleggen van eventuele stemverklaringen bij de besproken Statenvoorstellen vandaag en de daarbij ingediende amendementen en moties. En dan begin ik bij de fractie van de BBB. Meneer Verleun, heeft uw stemverklaringen?

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Verleun voor een stemverklaring.

De heer **VERLEUN** (stemverklaring): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben een stemverklaring bij agendapunt 11, het Statenvoorstel Verordening Europese Landbouwsubsidie. Wij zijn van mening dat ons amendement een positieve bijdrage kan leveren aan een eerlijke verdeling van het subsidies. Echter, mocht het amendement geen meerderheid halen, zullen wij alsnog voor het voorstel stemmen, omdat wij het zeer belangrijk achten dat de Europese subsidies wel doorgezet kunnen worden. Wij zullen onze taak om erop toe te zien dat het geld echt bij de mensen terecht komt die met hun poten in de mest staan, dan ook op een andere manier voortzetten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Verleun. Duidelijk. GroenLinks, mevrouw Van Elteren. Geen stemverklaringen. VVD, meneer Janssen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Janssen voor een stemverklaring.

De heer **JANSSEN** (stemverklaring): Drie stemverklaringen. Eentje bij motie 42, dat is de heer Gilissen.

De **VOORZITTER**: Gilissen, gaat uw gang.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Gilissen voor een stemverklaring.

De heer **GILISSEN** (stemverklaring): Voorzitter, we delen de inzet die wordt verwoordt in de motie. Tegelijkertijd nemen we op dit moment genoegen met de toezegging van de gedeputeerde, om in het najaar voor voorjaar volgend jaar hier verder mee aan de slag te gaan. Dus dat proces blijven we volgen. We zullen daarom nu tegen de motie stemmen.

De heer **JANSSEN** (stemverklaring): Een stemverklaring bij motie 43. Die zal ik zelf afgeven. Wij zijn voor deze motie. Onder het motto Piet Krediet woont hier niet, zouden we zeggen dat we hem ook interpreteren als dat ook kort geld aangetrokken kan worden. En dank aan ChristenUnie en CDA. Tot slot, een stemverklaring bij amendement 9, bij Statenvoorstel 11. Dat zal mevrouw Van Gilse doen.

Mevrouw **VAN GILSE** (stemverklaring): Dank voor het woord. Zoals al eerder aangegeven, vinden wij de BBB-motie zeer sympathiek. Maar gezien de beantwoording denken wij dat het toch lastig uitvoerbaar is en zullen wij niet voor het amendement stemmen, maar zullen wij wel goed in de gaten dat wij als PS goed worden meegenomen zodat de subsidieverordening zo goed mogelijk vorm zal worden gegeven. Hartelijk dank.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan kom ik bij de fractie van D66, mevrouw De Widt.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw De Widt voor een stemverklaring.

Mevrouw **DE WIDT**: Dank. Geen stemverklaringen, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het CDA, meneer Westerlaken. Geen stemverklaringen. PvdA, meneer Adriani.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Adriani voor een stemverklaring.

De heer **ADRIANI** (stemverklaring): Dank, voorzitter. Ook drie stemverklaringen. Motie 42, Kapitaallasten in beeld. Volgens mij heeft de portefeuillehouder precies de goede toezegging gedaan en daarom zullen wij tegen de motie stemmen en nodigen we overigens ook de gedeputeerde Financiën heel graag uit bij dat gesprek. Dan amendement 7 van de ChristenUnie, het treasurystatuut. Op zich voor om die dingen gelijk te trekken, maar wel met de kanttekening dat het vraagstuk waarmee het amendement ingebracht is, namelijk dat we als Staten ook hele grote andere leningen of garantie stellen met dit amendement niet opgelost is. Dus dat gesprek zouden we dan nog een keer moeten voeren. En dan tot slot, motie 43. Volgens mij heeft de gedeputeerde een goede toezegging gedaan om nog eens met elkaar in gesprek te gaan over, welke instrumentarium kan je nou inzetten? En bovendien, hoe krijg je zo snel mogelijk die liquiditeitsramingen beter op orde? En tegen die achtergrond zullen we tegen die motie stemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Partij voor de Dieren, meneer Travaille.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Travaille voor een stemverklaring.

De heer **TRAVAILLE** (stemverklaring): De stemverklaring zal door mevrouw Batteau gedaan worden.

Mevrouw **BATTEAU** (stemverklaring): Wij hebben twee stemverklaringen. Eén bij het voorstel voor de Verordening Europese landbouwsubsidies. Wij zullen daar tegenstemmen, omdat wij onvoldoende sturing zien op de effectiviteit en doelmatigheid. Daarnaast hebben we een stemverklaring bij amendement 9 van de BBB. Wij begrijpen de zorg van BBB en delen ook de analyse, dat subsidies niet altijd terecht komen bij iedereen, bij alle boeren die er aanspraak op zouden willen maken. Maar wij delen niet de oplossing, dus daarom zullen we tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. ChristenUnie, mevrouw Rikkoert.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Rikkoert voor een stemverklaring.

Mevrouw **RIKKOERT** (stemverklaring): Bedankt, voorzitter. Wij hebben één stemverklaring bij onze eigen motie over het treasurystatuut. En dat zal mevrouw Kennedy even toelichten.

Mevrouw **KENNEDY** (stemverklaring): Hoewel wij, maar dat hebben we al gezegd, bij de motie 42 Kapitaallasten inderdaad het eens zijn met de toezegging van de gedeputeerde en daarom tegen zullen zijn, zijn we het ook helemaal eens met de toezegging van de gedeputeerde over onze eigen motie, nummer 43, over de treasurystrategie. Maar wij willen hem alsnog wel indienen, omdat wij toch ook niet voldoende reden zien om hem in te trekken. Gewoon wel meenemen ook in de discussie die we met elkaar gaan voeren en daarom houden we hem gewoon vast.

De **VOORZITTER**: Volt, meneer De Jong, stemverklaringen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer De Jong voor een stemverklaring.

De heer **DE JONG** (stemverklaring): Dank u wel, voorzitter. Allereerst over motie 42 van de SGP, Kapitaallasten. We begrijpen het punt van de SGP. Tegelijk werden wij voor dit moment overtuigd door Gedeputeerde State tijdens de beantwoording en vertrouwen we op een gedegen aanpak. Daarom op dit moment geen steun. Dan schakel ik nu naar amendement 9 van de BBB over het consulteren van PS bij openstellingsbesluiten. We vinden dit een hele sympathieke oproep die wij in beginsel steunen. De toezegging van Gedeputeerde Staten echter om in een sessie met elkaar in gesprek te gaan over programmering en dus ook de monitoring vinden wij een goede eerste stap. We willen eerst de sessie afwachten en de gedeputeerden de kans geven om met een goed voorstel te komen over de rol van Provinciale Staten. En daarom zullen wij het amendement op dit moment niet steunen. Dan hebben wij nog twee verklaringen bij amendement 5 en 8 en dat doet mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw **BLEKXTOON** (stemverklaring): Dank u wel, voorzitter. Totaalfinanciering. Wij begrijpen de voordelen, maar zien ook uitdaging. We hebben behoefte aan meer informatie in een debat met GS, voordat we een dergelijke fundamentele keuze willen en kunnen maken. Daarom zijn we op dit moment niet voor. Amendement 8, 50PLUS, sympathiek voorstel. We begrijpen dat daar bij sommige fracties behoefte aan is. Dat willen we erkennen en daarom steunen wij dit amendement.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. JA21, meneer Fiscalini.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Fiscalini voor een stemverklaring.

De heer **FISCALINI**: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben geen stemverklaringen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. PVV, mevrouw Van der Velde, geen stemverklaringen. SGP, meneer Van den Dikkenberg, geen stemverklaringen. De SP, meneer Breur.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Breur voor een stemverklaring.

De heer **BREUR** (stemverklaring): Dank u wel. Nadat mevrouw Hoek mij ervan overtuigd had dat het niet de bedoeling is dat het ingroeien tot na deze Statenperiode gebeurt, ben ik voldoende gerust om voor hun amendement te stemmen. En wat betreft het amendement van de BBB ten aanzien van de Europese landbouwsubsidies, ook ik herken het gevoel. Maar gehoord de reactie van de gedeputeerde, lijkt het mij beter om dat inderdaad op een andere manier aan te vliegen. Dus sympathie, maar geen steun voor het amendement in deze vorm.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Forum voor Democratie, meneer Van Breukelen, geenstemverklaringen. 50PLUS, mevrouw Hoek, geen stemverklaringen. Mevrouw Hoek heeft geen stemverklaringen. Ik zag u niet bewegen.

Mevrouw **HOEK**: Ik lette even niet op. Ik was aan het tellen.

De **VOORZITTER**: Ik lok het ook niet uit. U was aan het tellen. Dat verklaart veel. Dank u wel.

13. Stemming

De **VOORZITTER**: Dan zijn daarmee de stemverklaringen allemaal gegeven en kunnen wij overgaan tot agendapunt 13 en dat is de daadwerkelijke stemming over de

2023

verschillende voorstellen en de daarbij ingediende amendementen en moties. Dames en heren, even de check, u zit allemaal op uw plek? De kaartjes zitten allemaal in uw stempostje. U blijft daar ook eventjes vanaf totdat de stemming is geweest. Dat gaat heel goed, dus dank daarvoor. Dan begin ik met in stemming te brengen agendapunt 8, dat is het Statenvoorstel Zomernota.

Aan de orde is stemming over het Statenvoorstel Zomernota 2023-besluit.

De **VOORZITTER** constateert dat het Statenvoorstel met de stemmen van BBB, GroenLinks, VVD, D66, CDA, PvdA, ChristenUnie, Volt, JA21, SGP, SP en 50PLUS voor en Partij voor de Dieren, PVV en Forum voor Democratie tegen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de motie M42 Kapitaallasten in beeld van het lid Van den Dikkenberg (SGP), Van der Velde (PVV) en Hoek (50PLUS).

De **VOORZITTER** constateert dat motie M42 is verworpen met de stemmen van JA21, PVV, SGP, SP, Forum voor Democratie en 50PLUS voor en BBB, GroenLinks, VVD, D66, CDA, PvdA, Partij voor de Dieren, ChristenUnie en Volt tegen.

Aan de orde is de stemming over het amendement A5 van de leden Adriani (PvdA) en Koren (CDA).

De **VOORZITTER** constateert dat amendement A5 is aanvaard met de stemmen van BBB, GroenLinks, VVD, CDA, PvdA, Partij voor de Dieren en ChristenUnie voor en D66, Volt, JA21, PVV, SGP, SP, Forum voor Democratie en 50PLUS tegen.

Aan de orde is de stemming over het amendement A7 van de leden Kennedy (ChristenUnie) en Koren (CDA).

De **VOORZITTER** constateert dat amendement A7 is aanvaard met de stemmen van BBB, GroenLinks, VVD, D66, CDA, PvdA, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, Volt, PVV, SGP, SP en Forum voor Democratie voor en Volt en 50PLUS tegen.

Aan de orde is stemming over het Statenvoorstel Treasurystatuut en treasurystrategie-besluit.

De **VOORZITTER** constateert dat het Statenvoorstel met de stemmen van BBB, GroenLinks, VVD, D66, CDA, PvdA, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, Volt, SP en Forum voor Democratie voor en JA21, PVV, SGP en 50PLUS tegen.

Aan de orde is de stemming over de motie M43 van de leden Kennedy (ChristenUnie) en Koren (CDA).

De **VOORZITTER** constateert dat motie M43 is verworpen met de stemmen van VVD, CDA, ChristenUnie, Volt, PVV, SGP, SP en Forum voor Democratie voor en BBB, GroenLinks, D66, PvdA, Partij voor de Dieren, JA21 en 50PLUS tegen.

Aan de orde is de stemming over het amendement A8 van de leden Hoek (50PLUS) en Van den Dikkenberg (SGP).

De **VOORZITTER** constateert dat amendement A8 is aanvaard met de stemmen van BBB, VVD, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, Volt, JA21, PVV, SGP, SP, Forum voor Democratie en 50PLUS voor en GroenLinks, D66, CDA en PvdA tegen.

Aan de orde is stemming over het Statenvoorstel Wijziging Artikel 4.2 Verordening Fractieondersteuning provincie Utrecht 2023-besluit.

2023

De **VOORZITTER** constateert dat het Statenvoorstel met de stemmen van BBB, GroenLinks, VVD, D66, CDA, PvdA, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, Volt, JA21, PVV, SGP, SP en 50PLUS voor en Forum voor Democratie tegen.

Aan de orde is de stemming over het amendement A9 van de leden Verleun (BBB), Hoek (50PLUS), Nagtegaal (PVV), Van Breukelen (Forum voor Democratie) en Fiscalini (JA21).

De **VOORZITTER** constateert dat amendement A9 is verworpen met de stemmen van BBB, JA21, PVV, SGP, Forum voor Democratie en 50PLUS voor en gl, VVD, D66, CDA, PvdA, Partij voor de Dieren, ChristenUnie, Volt en SP tegen.

Aan de orde is stemming over het Statenvoorstel Verordening Europese landbouwsubsidies 2023-2927-besluit.

De **VOORZITTER** constateert dat het Statenvoorstel met de stemmen van BBB, GroenLinks, VVD, D66, CDA, PvdA, ChristenUnie, Volt, JA21, SGP, SP en 50PLUS voor en Partij voor de Dieren, PVV en Forum voor Democratie tegen.

14. Sluiting

De **VOORZITTER**: Dames en heren, daarmee zijn we aan het eind gekomen van de stemmingen, ook aan het eind gekomen van deze Statenvergadering. Ik dank u hartelijk voor uw aanwezigheid en uw inbreng. Ik wens u voor straks wel thuis. Dank u wel.

De **VOORZITTER** sluit de vergadering om . uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 20 september 2023.

De voorzitter,

De griffier,

2023

Toezeggingen

Gedeputeerde **VAN SCHIE** zegt toe de raad mee te nemen in de doorkijk die voor komende 25 jaar gemaakt wordt ten aanzien van het MIP en met de commissie in gesprek te gaan om de verwachtingen in kaart te brengen.

Gedeputeerde **BAKKER** zegt toe in technisch gesprek in de FAC verder te spreken over het vraagstuk van de heer Janssen inzake de actualisatie treasurystatuut en treasurystrategie.

Gedeputeerde **STERK** zegt toe een memo te maken, in lijn met voorgaande memo inzake het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, om de raad te informeren over de monitoring van Europese landbouwsubsidies en tevens hierover verder te praten tijdens een informatiesessie.

Index

6SV Verlenging contract PwC.....	5
Amendement A5 van de leden Adriani (PvdA) en Koren (CDA) inzake Totaalfinanciering..	26
Amendement A6 van het lid Adriani (PvdA) inzake Maatschappelijk nut.....	28
Amendement A8 van de leden Hoek (50PLUS) en Van den Dikkenberg (SGP) inzake Overschakelperiode administratie.....	41
Amendement A9 van de leden Verleun (BBB), Hoek (50PLUS), Nagtegaal (PVV), Van Breukelen (FvD) en Fiscalini (JA21) inzake Consultatie PS bij Openstellingsbesluiten.....	45
Motie M42 van de leden Van den Dikkenberg (SGP), Van der Velde (PVV) en Hoek (50PLUS) inzake kapitaallasten in beeld.....	12
Motie M43 van de leden Kennedy (ChristenUnie) en Koren (CDA) inzake Treasurystrategie Provincie Utrecht 2023.....	32
SV Actualisatie Treasurystatuut en Treasurystrategie.....	23
SV Rapport Circulaire economie van de Randstedelijke Rekenkamer.....	5
SV Verordening Europese landbouwsubsidies provincie Utrecht 2023-2027.....	45
SV Zomernota.....	6